

Uchwała nr 325/828/24
Zarządu Powiatu Wołowskiego
z dnia 20 marca 2024 r.

w sprawie przyjęcia Raportu z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Wołowskiego na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2024” za lata 2020-2021

Na podstawie art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 107), art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 54). Zarząd Powiatu Wołowskiego uchwala co następuje:

§ 1.

1. Przyjmuje się Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Wołowskiego na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2024” za lata 2020 - 2021 przyjętego uchwałą nr XLI/212/17 Rady Powiatu Wołowskiego z dnia 30 listopada 2017.
2. Raport, o którym mowa w ust. 1 stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Raport, o którym mowa w ust. 1 przedstawia się Radzie Powiatu Wołowskiego.

§ 3.

Wykonanie uchwały powierza się Przewodniczącemu Zarządu Powiatu Wołowskiego.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Zarządu:

Janusz Dziarski

UZASADNIENIE

**do Uchwały zarządu Powiatu Wołowskiego nr 325/828/24 z dnia 20 marca 2024 r.
w sprawie przyjęcia Raportu z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu
Wołowskiego na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2024” za lata 2020-2021**

Rada Powiatu Wołowskiego dnia 30 listopada 2017 r. uchwałą nr XLI/212/17 przyjęła Program Ochrony Środowiska dla powiatu wołowskiego na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024.

Obowiązkiem organu wykonawczego powiatu, wynikającym z art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 54) jest sporządzenie co 2 lata raportu, który następnie jest przedstawiany Radzie Powiatu.

Pierwszy Raport sporządzony w 2021 r. obejmował lata 2018 – 2019. Obecny dokument obejmuje lata 2020 – 2021 i stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

Załącznik do uchwały nr 325/828/24
Zarządu Powiatu Wołowskiego
z dnia 20 marca 2024 r.

RAPORT ZA LATA 2020-2021 Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU WOŁOWSKIEGO

ul. Styki 8/3
45-753 Opole
tel./fax: 77 474-24-57
kom. 605-26-24-27
e-mail: albeko@poczta.fm

Wykonawcą
Raportu za lata 2020-2021
z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Wołowskiego
był zespół firmy ALBEKO z siedzibą w Opolu
pod kierunkiem mgr inż. Beaty Podgórskiej

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP.....	5
2. ZAKRES DANYCH PODSTAWOWYCH, DOKUMENTY WEJŚCIOWE DO RAPORTU Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU WOŁOWSKIEGO ZA LATA 2020-2021.	5
3. POLITYKA EKOLOGICZNA.....	6
4. JAKOŚĆ ŚRODOWISKA	8
4.1. POWIETRZE ATMOSFERYCZNE	8
4.2. KLIMAT AKUSTYCZNY.	21
4.3. ODDZIAŁYWANIE PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH.....	24
4.4. ZASOBY I JAKOŚĆ WÓD. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA.	25
4.4.1. Jakość wód powierzchniowych.....	25
4.4.2. Jakość wód podziemnych.....	45
4.5. ZASOBY GEOLOGICZNE.	52
4.6. GLEBY	55
4.7. GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW.	59
4.8. ZASOBY PRZYRODNICZE.....	61
4.9. NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA.	70
5. SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA ZA LATA 2020-2021 WRAZ Z ANALIZĄ WYDATKÓW.....	72
6. MONITORING SKUTKÓW REALIZACJI PROGRAMU I JEGO AKTUALIZACJI.....	88
6.1 ANALIZA WSKAŹNIKÓW MONITORINGU POŚ.....	96
7. OCENA STOPNIA ROZBIEŻNOŚCI POMIĘDZY PRZYJĘTYMI CELAMI A ICH WYKONANIEM, WERYFIKACJA PRZYJĘTYCH ZADAŃ, OCENA WYKONANIA.....	96
8. DIAGNOZA, PROPOZYCJE NOWYCH PRIORYTETÓW I KRYTERIÓW ICH WYŁONNIENIA.....	100
9. PODSUMOWANIE I WNIOSKI	102
10. LITERATURA	104

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Emisja zanieczyszczeń pyłowych ogółem z zakładów szczególnie uciążliwych z terenu Powiatu Wołowskiego w latach 2010-2021.....	11
Rysunek 2. Emisja zanieczyszczeń gazowych ogółem z zakładów szczególnie uciążliwych z terenu Powiatu Wołowskiego w latach 2010-2021.....	11
Rysunek 3. Obszary chronione na terenie Powiatu Wołowskiego.....	66

SPIS TABEL

Tabela 1. Emisja zanieczyszczeń do powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych na terenie Powiatu Wołowskiego w latach 2010-2021.....	10
Tabela 2. Wyniki rocznej oceny jakości powietrza za rok 2020 w strefie dolnośląskiej.....	12
Tabela 3. Wyniki oceny jakości powietrza za rok 2021.....	12
Tabela 4. Rozkłady przestrzenne poszczególnych substancji w roku 2020 i 2021.	13
Tabela 5. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez linie elektroenergetyczne oraz starty, lądowania i przeloty statków powietrznych wyrażone wskaźnikami L_{DWN} i L_N , które to wskaźniki mają zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony środowiska przed hałasem.	22
Tabela 6. Średni dobowy ruch (SDR) na drogach w obrębie Powiatu Wołowskiego.....	23
Tabela 7. Punkty pomiarowe i wartości pomiarów PEM na terenie Powiatu Wołowskiego w 2020 roku.	25
Tabela 8. Wyniki oceny wykonanej dla punktów pomiarowo-kontrolnych monitoringu diagnostycznego w 2020 roku zlokalizowanych na obszarze JCWP na terenie Powiatu Wołowskiego.	27
Tabela 9. Wyniki oceny wykonanej dla punktu pomiarowo-kontrolnego monitoringu diagnostycznego w 2021 roku zlokalizowanych na obszarze JCWP na terenie Powiatu Wołowskiego.	29
Tabela 10. Ocena ryzyka osiągnięcia celów środowiskowych dla JCWP ujętych w Planie gospodarowania wodami w dorzeczu Odry.....	30
Tabela 11. Działania dla cieków zlokalizowanych na terenie Powiatu Wołowskiego	31
Tabela 12. Ocena JCWPd oraz działania w celu utrzymania i poprawy stanu wód podziemnych na terenie Powiatu Wołowskiego.....	46
Tabela 13. Charakterystyka punktu pomiarowo-kontrolnego oceny stanu wód podziemnych na terenie Powiatu Wołowskiego w 2020 r.....	51
Tabela 14. Charakterystyka punktu pomiarowo-kontrolnego oceny stanu wód podziemnych na terenie Powiatu Wołowskiego w 2021 r.....	51
Tabela 15. Sieć wodociągowa w Powiecie Wołowskim w 2020 i 2021 roku.....	51

Tabela 16. Sieć kanalizacyjna w Powiecie Wołowskim w 2020 i 2021 roku.....	52
Tabela 17. Ładunki zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu w komunalnych oczyszczalniach ścieków w Powiecie Wołowskim.	52
Tabela 18. Zasoby geologiczne i przemysłowe złóż na terenie Powiatu Wołowskiego znajdujące się w bazie zasobów geologicznych PIG-PIB.	54
Tabela 19. Oznaczone parametry w punkcie pomiarowym w m. Lipnica gm. Wołów.	56
Tabela 20. Ilość odpadów komunalnych odebranych/zebranych z terenu Powiatu Wołowskiego w latach 2020-2021	59
Tabela 21. Gospodarowanie odpadami z sektora gospodarczego na terenie Powiatu Wołowskiego w latach 2020-2021	60
Tabela 22. Informacja o występowaniu wyrobów azbestowych na terenie Powiatu Wołowskiego - stan na grudzień 2023 r.....	60
Tabela 23. Wykaz pomników przyrody na terenie Powiatu Wołowskiego.	67
Tabela 24. Liczba miejscowych zagrożeń w podziale na wielkość zagrożenia w 2020 i 2021 roku.....	71
Tabela 25. Liczba miejscowych zagrożeń w podziale na rodzaj miejscowego zagrożenia w 2020 i 2021 roku.	71
Tabela 26. Realizacja zadań w latach 2020-2021 (powietrze atmosferyczne).....	72
Tabela 27. Realizacja zadań w latach 2020-2021 (klimat akustyczny).....	73
Tabela 28. Realizacja zadań w latach 2020-2021 (zasoby i jakość wód, gospodarka wodno-ściekowa)	74
Tabela 29. Realizacja zadań w latach 2020-2021 (gleby)	74
Tabela 30. Realizacja zadań w latach 2020-2021 (gospodarka odpadami)	74
Tabela 31. Realizacja zadań w latach 2020-2021 (zasoby przyrodnicze).....	75
Tabela 32. Realizacja zadań w latach 2020-2021 (nadzwyczajne zagrożenia środowiska)	76
Tabela 33. Realizacja zadań w latach 2020-2021 (zagadnienia horyzontalne).....	77
Tabela 34. Zajęcia edukacyjne w LO im. M. Kopernika w Wołowie w 2020 r.	77
Tabela 35. Zajęcia edukacyjne w LO im. M. Kopernika w Wołowie w 2021 r.	78
Tabela 36. Edukacja ekologiczna w Zespole Szkół Zawodowych w Brzegu Dolnym	82
Tabela 37. Działania ekologiczne i ich realizacja w Zespole Szkół Specjalnych i Placówek Oświatowych w Wołowie w latach 2020-2021.	82
Tabela 38. Tematyka godzin wychowawczych w Zespole Szkół Zawodowych w Wołowie.	83
Tabela 39. Tematyka godzin z biologii w Zespole Szkół Zawodowych w Wołowie.	84
Tabela 40. Realizacja projektów ekologicznych w Zespole Szkół Zawodowych nr 1 w Wołowie.....	84
Tabela 41. Realizacja zadań własnych z planu operacyjnego Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Wołowskiego.	86
Tabela 42. Realizacja zadań monitorowanych z planu operacyjnego Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Wołowskiego.....	87
Tabela 43. Wskaźniki monitoringu dla Powiatu Wołowskiego w 2020 i 2021 roku.	89
Tabela 44. Wartości mierników celów głównych dla poszczególnych obszarów interwencji.	97

1. WSTĘP

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2024 poz. 54 tekst jednolity) Zarząd Powiatu przedstawia Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska. „Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Wołowskiego na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2024” został przyjęty Uchwałą Nr XLI/212/17 Rady Powiatu Wołowskiego z dnia 30 listopada 2017 r. Ustawa „Prawo ochrony środowiska” nie określa wymagań dotyczących formy i struktury sprawozdania z realizacji powiatowego Programu ochrony środowiska. W samym Programie założono, iż analiza realizacji programu polegać będzie przede wszystkim na monitorowaniu czyli obserwacji zmian w wielu wzajemnie ze sobą powiązanych sferach funkcjonowania danego obszaru (ekonomicznej, społecznej, ekologicznej itp.).

W obowiązującym Programie Ochrony Środowiska założono, że system monitoringu dla powiatu powinien zawierać n/w działania, które pozwolą na bieżące monitorowanie jego realizacji:

1. systematyczne zbieranie danych liczbowych oraz informacji dotyczących realizacji poszczególnych zadań Programu; wynikiem tych działań będzie materiał empiryczny stanowiący podstawę do analiz i ocen,
2. uporządkowanie, przetworzenie i analiza danych empirycznych; otrzymany materiał będzie służył przygotowaniu raportów,
3. przygotowanie raportów z realizacji zadań ujętych w Programie,
4. analiza porównawcza osiągniętych wyników z założeniami Programu; określenie stopnia wykonania zapisów przyjętego Programu oraz identyfikacja ewentualnych rozbieżności,
5. analiza przyczyn odchyień oraz określenie działań korygujących polegających na modyfikacji dotychczasowych oraz ewentualne wprowadzenie nowych instrumentów wsparcia,
6. przeprowadzenie zaplanowanych działań korygujących.

2. ZAKRES DANYCH PODSTAWOWYCH, DOKUMENTY WEJŚCIOWE DO RAPORTU Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU WOŁOWSKIEGO ZA LATA 2020-2021.

Dane podstawowe do sporządzenia Raportu z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Wołowskiego za lata 2020-2021 stanowią głównie:

- Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Wołowskiego na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2024,
- sprawozdania opisowe z realizacji budżetu Powiatu Wołowskiego za lata 2020 i 2021,
- raporty i oceny stanu środowiska w województwie dolnośląskim wykonywane przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska - Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska (GIOŚ-RWMS) we Wrocławiu,
- rejestr form ochrony przyrody publikowany przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska,
- informacje pozyskane ze Starostwa Powiatowego w Wołowie,
- informacje pozyskane z Gmin Powiatu Wołowskiego,
- informacje statystyczne GUS,
- opracowania własne.

3. POLITYKA EKOLOGICZNA.

W związku z wejściem w życie nowelizacji ustawy – Prawo ochrony środowiska nastąpiła zmiana sposobu realizacji krajowej polityki ochrony środowiska. Obecnie jest ona prowadzona na podstawie strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych oraz za pomocą wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska.

Według Wytycznych Ministra Środowiska do przygotowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska, w celu zapewnienia adekwatności i komplementarności poszczególnych POŚ, należy zadbać o ich spójność z nadrzędnymi dokumentami strategicznymi, w szczególności istotne są:

- *Prawo ochrony środowiska z 27 kwietnia 2001 roku (Dz.U. 2024 poz. 54 tekst jednolity).* Definiuje ono ogólne wymagania w odniesieniu do programów ochrony środowiska opracowywanych dla potrzeb województw, powiatów i gmin.
- *Wytyczne Ministra Środowiska do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska,* które podają sposób i zakres dokumentu oraz wskazówki, co do zawartości programów. Do podstawowych zasad tworzenia programów ochrony środowiska:
 - *zwięzłość i prostota,*
 - *spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi,*
 - *konsekwentne i świadome stosowanie terminów,*
 - *oparcie na wiarygodnych danych,*
 - *prawidłowe określenie celów,*
 - *przygotowanie założeń do POŚ,*
 - *włączenie interesariuszy w proces opracowania POŚ,*
 - *przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.*

W wytycznych określono następujące obszary interwencji:

- *ochrona klimatu i jakości powietrza,*
- *zagrożenia hałasem,*
- *pola elektromagnetyczne,*
- *gospodarowanie wodami,*
- *gospodarka wodno-ściekowa,*
- *zasoby geologiczne,*
- *gleby,*
- *gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,*
- *zasoby przyrodnicze,*
- *nadzwyczajne zagrożenia środowiska.*

Wymienione powyżej obszary interwencji powinny uwzględniać zagadnienia horyzontalne (przekrojowe, dotyczące wszystkich dziedzin), tj.:

- *adaptację do zmian klimatu,*
- *nadzwyczajne zagrożenia środowiska,*
- *działania edukacyjne,*
- *monitoring środowiska.*

- "Polityka ekologiczna państwa 2030" jest najważniejszą strategią w obszarze środowiska i gospodarki wodnej. Dokument stanowi podstawę do inwestowania środków europejskich z perspektywy finansowej na lata 2021–2027. Rolą "Polityki ekologicznej państwa" jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego Polski oraz wysokiej jakości życia dla wszystkich mieszkańców. Cel główny "Polityki..." - *Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców* został przeniesiony wprost ze Strategii Odpowiedzialnego Rozwoju. Cele szczegółowe określono w odpowiedzi na najważniejsze trendy w obszarze środowiska, w sposób umożliwiający połączenie kwestii związanych z ochroną środowiska z potrzebami gospodarczymi i społecznymi. Realizacja celów środowiskowych ma być wspierana przez cele horyzontalne dotyczące edukacji ekologicznej oraz efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska. Cele szczegółowe dotyczą zdrowia, gospodarki i klimatu. Realizacja celów środowiskowych ma być wspierana przez cele horyzontalne dotyczące edukacji ekologicznej oraz efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska.

Cele szczegółowe będą realizowane przez kierunki interwencji takie jak:

- *zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód,*

- likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania,
- ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb,
- przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądowego i ochrony radiologicznej,
- zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu,
- wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej,
- gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym,
- zarządzanie zasobami geologicznymi przez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa,
- wspieranie wdrażania ekoinnowacji oraz upowszechnianie najlepszych dostępnych technik BAT (polegają określaniu granicznych wielkości emisji dla większych zakładów przemysłowych),
- przeciwdziałanie zmianom klimatu,
- adaptacja do zmian klimatu oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych,
- edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji,
- usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania.

Ze szczególną intensywnością realizowane będą działania mające na celu poprawę jakości powietrza przez ograniczenie niskiej emisji, która jest główną przyczyną powstawania smogu. W kontekście coraz częstszego występowania na terenie Polski fali upałów i nocy tropikalnych oraz susz na znaczeniu zyskują działania związane z adaptacją do zmian klimatu. Ich celem jest przeciwdziałanie miejskim wyspom ciepła, rozbudowa terenów zieleni oraz powszechniejsze retencjonowanie wody na terenach miast i wsi. *Polityka ekologiczna państwa 2030* przewiduje, że działania adaptacyjne będą polegały m.in. na opracowaniu i wdrożeniu dokumentów strategicznych/planistycznych w zakresie gospodarowania wodami, wsparciu opracowania i wdrażania miejskich planów adaptacji do zmian klimatu, budowie niezbędnej infrastruktury przeciwpowodziowej i obiektów małej retencji, renaturyzacji rzek i ich dolin, renaturyzacji mokradł oraz na rozwoju zielonej i niebieskiej infrastruktury. Działania ukierunkowane będą również na zarządzanie wodami opadowymi na obszarach zurbanizowanych poprzez różne formy retencji i rozwój infrastruktury zieleni, ograniczenie zajmowania gruntów oraz zasklepienia gleby. Działania adaptacyjne będą prowadzone także na obszarach wiejskich. Będą one miały na celu w szczególności zwiększenie odporności krajobrazu rolniczego na zmiany klimatu i ochrony produkcji rolnej. Chronione i rozwijane będą zadrzewienia śródpolne i przydrożne (szczególnie o charakterze unikalnym przyrodniczo lub kulturowo) oraz prowadzone będą nowe przydrożne nasadzenia z przewagą krzewów rodzimych o bujnym ulistnieniu, zwłaszcza w regionach najbardziej narażonych na suszę i pustynnienie, o niskim procencie lesistości.

Polityka ekologiczna państwa 2030 będzie stanowiła podstawę do inwestowania środków europejskich z perspektywy finansowej na lata 2021-2027. Strategia wspiera także realizację celów i zobowiązań Polski na szczeblu międzynarodowym, w tym na poziomie unijnym oraz ONZ, szczególnie w kontekście celów polityki klimatyczno-energetycznej UE do 2030 oraz celów zrównoważonego rozwoju ujętych w Agendzie 2030.

Polityka ekologiczna państwa 2030 uchyla Strategię "Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko - perspektywa do 2020 r." w części dotyczącej Celu 1. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska i Celu 3. Poprawa stanu środowiska.

- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności,
- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),
- Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku,
- Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Polityka Energetyczna Polski 2040.

4. JAKOŚĆ ŚRODOWISKA

Jakość poszczególnych komponentów środowiska powinna być nieustannie monitorowana, co ma na celu rejestrację oraz analizę krótko- i długoterminowych zmian zachodzących w systemach ekologicznych pod wpływem zmian klimatu, zanieczyszczeń i innych przejawów ingerencji człowieka. Analiza zebranych danych o jakości środowiska pozwala również na określenie zadań zmierzających do poprawy stanu ekologicznego wszystkich komponentów środowiska.

Coroczny monitoring środowiska na terenie Powiatu Wołowskiego prowadzony jest przez GIOŚ-RWMS we Wrocławiu. Wszelkie zmiany jakości środowiska jakie zaszły w okresie lat 2020-2021 zostały opisane i podsumowane w oparciu o publikacje GIOŚ-RWMS we Wrocławiu.

Położenie administracyjne i geograficzne Powiatu Wołowskiego

Powiat Wołowski jest jednym z 26 powiatów ziemskich województwa dolnośląskiego. Powiat graniczy od wschodu z powiatem lubińskim, od północy z górowskim, od zachodu z trzebnickim, a od południa z powiatem średzkim i legnickim. Spośród różnych elementów określających położenie powiatu wołowskiego wyróżnić należy przebiegający przez jego teren szlak kolejowy Wrocław - Szczecin i Kraków - Berlin, szlak drogowy Wrocław - Lubin - Zielona Góra oraz szlak wodny - rzeką Odram, która stanowi połowę granicy powiatu. W skład powiatu wołowskiego wchodzi trzy gminy: miejsko-wiejska gmina Brzeg Dolny, miejsko-wiejska gmina Wołów oraz gmina wiejska Wińsko. Geograficznie jest to łagodnie pofalowana równina, od południa przylega do rzeki Odry, od północnego wschodu graniczy z pasmem Gór Kocich (Wzgórza Trzebnickie). Powiat zajmuje 3,4 % powierzchni Województwa Dolnośląskiego tj. 675 km².

Na terenie powiatu występuje bardzo bogata flora i fauna, co jest związane między innymi z istnieniem w zachodniej części powiatu ogromnego korytarza ekologicznego wzdłuż doliny rzeki Odry. Powiat Wołowski charakteryzuje się bardzo wysokim wskaźnikiem lesistości - lasy zajmują 35,0 %. Szczególnie cenne okazy różnorodnej fauny występują na terenie Parku Krajobrazowego „Dolina Jezierzycy”.

4.1. Powietrze atmosferyczne

Stan zanieczyszczenia powietrza jest jednym z najbardziej zmiennych stanów środowiska. W znaczącym stopniu zależy od wielkości chwilowych emisji ze źródeł zlokalizowanych na danym terenie oraz od wielkości transgranicznej migracji zanieczyszczeń. Rozprzestrzenianie zanieczyszczeń w atmosferze determinowane jest warunkami meteorologicznymi, w tym intensywnością turbulencji wywołanej czynnikami mechanicznymi i termicznymi oraz własnościami fizyczno-chemicznymi atmosfery.

Podstawowym procesem, w trakcie którego następuje emisja zanieczyszczeń do powietrza, jest spalanie paliw w elektrowniach, elektrociepłowniach, indywidualnych paleniskach domowych oraz środkach transportu. Zanieczyszczenia emitowane są także przez przemysł i rolnictwo.

Źródła komunalno-bytowe, w głównej mierze odpowiedzialne za podwyższone stężenia zanieczyszczeń, szczególnie pyłu zawieszonego, benzo(a)pirenu i dwutlenku siarki, w sezonie zimowym, głównie w efekcie używania niskosprawnych urządzeń i instalacji kotłowych (będących w złym stanie technicznym i nieprawidłowo eksploatowanych oraz spalanie złej jakości paliw, zasiarczonych, zapozielonych i niskokalorycznych węgli, mułów węglowych, a także wszelkich odpadów z gospodarstw domowych), są głównym powodem tzw. niskiej emisji. Duża ilość źródeł wprowadzających zanieczyszczenia z kominów o niewielkiej wysokości sprawia, że zjawisko to jest bardzo uciążliwe, gdyż zanieczyszczenia gromadzą się wokół miejsca powstawania, a są to najczęściej obszary zwartej zabudowy mieszkaniowej. Z kolei transport drogowy wpływa na całoroczny wysoki poziom tlenków azotu w powietrzu oraz podwyższony poziom pyłu zawieszonego PM10.

Zgodnie z ustawą *Prawo ochrony środowiska*, do 30 kwietnia każdego roku, GIOŚ-RWMS dokonuje oceny poziomu substancji w powietrzu w danej strefie, a następnie dokonuje klasyfikacji stref. Zaliczenie strefy do określonej klasy zależy od stężeń zanieczyszczeń występujących na jej obszarze i wiąże się z określonymi wymaganiami w zakresie działań na rzecz poprawy jakości powietrza (w przypadku, gdy nie są dotrzymane dopuszczalne poziomy) lub utrzymania tej jakości (jeżeli spełnia ona przyjęte standardy).

Oceny i obserwacji zmian dokonuje GIOŚ-RWMS w ramach państwowego monitoringu środowiska. Podstawę klasyfikacji stref zgodnie z art. 89 ww. ustawy stanowiły dopuszczalne poziomy substancji w powietrzu oraz poziomy dopuszczalne powiększone o margines tolerancji z dozwolonymi

przypadkami przekroczeń, poziomy docelowe oraz poziomy celów długoterminowych ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ochronę roślin, określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 roku w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz.U. 2012 poz. 1031) oraz ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2024 poz. 54 tekst jednolity).

Oceny za 2020 i 2021 rok wykonano zgodnie z podziałem kraju, w którym strefę stanowią:

- aglomeracja o liczbie mieszkańców powyżej 250 tysięcy,
- miasto (nie będące aglomeracją) o liczbie mieszkańców powyżej 100 tysięcy,
- pozostały obszar województwa, niewchodzący w skład miast o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy oraz aglomeracji (strefa dolnośląska).

Klasyfikacji stref za rok 2020 i 2021 wykonano w następujących klasach:

- **klasa A** - poziom stężeń nie przekracza wartości dopuszczalnej/docelowej; nie jest wymagane prowadzenie działań na rzecz poprawy jakości powietrza;
- **klasa C** - poziom stężeń przekracza wartość dopuszczalną/docelową lub wartość dopuszczalną powiększoną o margines tolerancji; należy określić obszary przekroczeń oraz dążyć do osiągnięcia wartości kryterialnych, niezbędne jest opracowanie programu ochrony powietrza;

Poniżej podano wartości emisji z zakładów szczególnie uciążliwych z terenu Powiatu Wołowskiego w latach 2010-2021:

RAPORT ZA LATA 2020-2021 Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOWSKIEGO

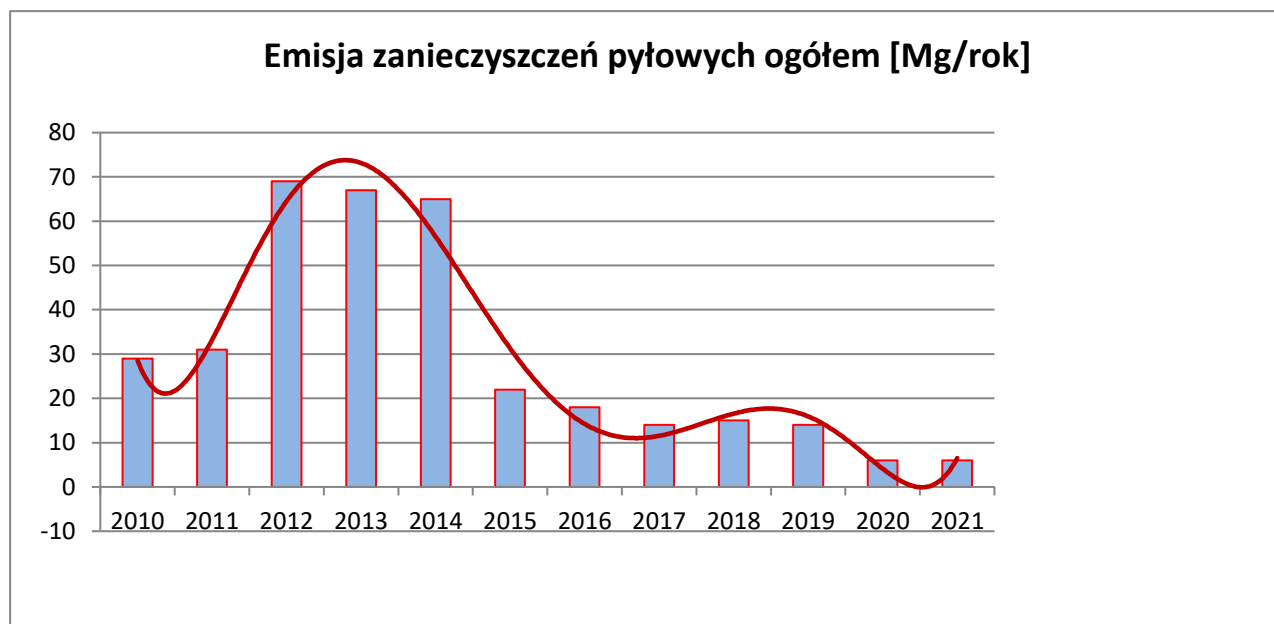
Tabela 1. Emisja zanieczyszczeń do powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych na terenie Powiatu Wołowskiego w latach 2010-2021.

Emisja zanieczyszczeń	Ilość zanieczyszczenia w Mg/rok											
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
pyłowych:												
ogółem	29	31	69	67	65	22	18	14	15	14	6	5
ogółem na 1km ² powierzchni	0,04	0,05	0,10	0,10	0,10	0,03	0,03	0,02	0,02	0,02	0,01	0,01
ze spalania paliw	29	31	69	67	65	22	18	14	15	14	6	5
cementowo-wapiennicze i materiałów ogniotrwałych	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
gazowych:												
ogółem	204406	192233	153148	149627	173665	165916	183733	209695	222504	216822	229145	235929
ogółem (bez dwutlenku węgla)	497	298	636	550	631	836	926	996	574	592	744	606
niezorganizowana	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
dwutlenek siarki	102	110	250	221	261	276	370	434	44	57	91	162
tlenki azotu	101	99	287	276	324	298	309	269	238	257	324	310
tlenek węgla	35	34	28	27	25	79	50	83	85	77	115	106
dwutlenek węgla	203909	191935	152512	149077	173034	165080	182807	208699	221930	216230	228401	235323

Źródło: www.stat.gov.pl

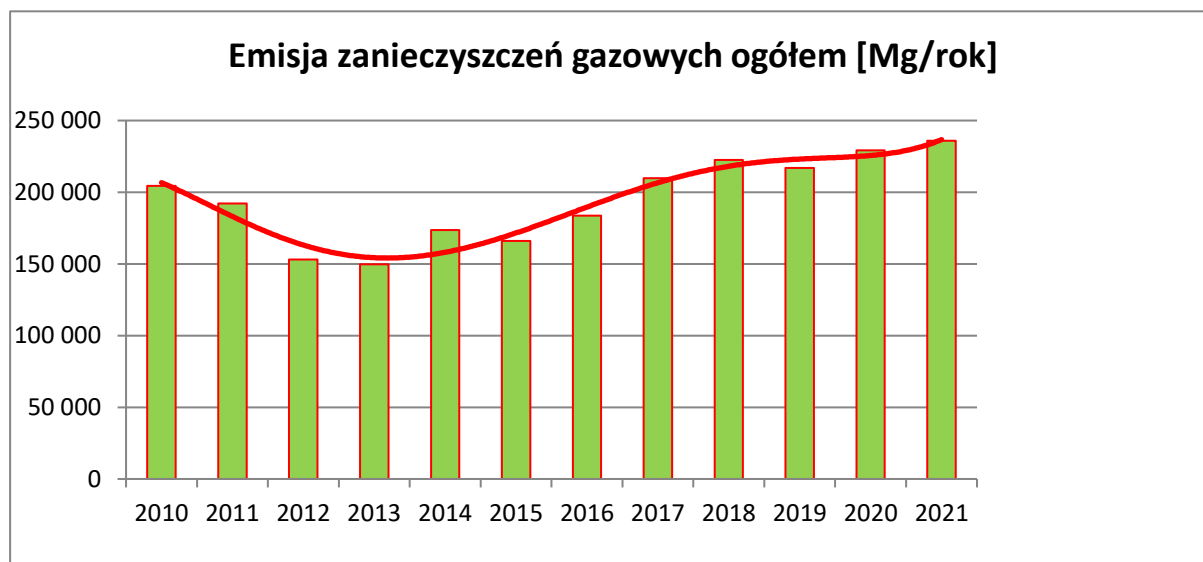
Na przestrzeni lat 2010-2021 emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych z terenu Powiatu Wołowskiego uległa zmniejszeniu począwszy od roku 2015. Emisja zanieczyszczeń gazowych notowała spadki do roku 2013, a od roku 2014 obserwowany jest systematyczny wzrost. Emisję zanieczyszczeń pyłowych i gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych wraz z tendencją zmian w latach 2010-2021 przedstawiają wykresy poniżej:

Rysunek 1. Emisja zanieczyszczeń pyłowych ogółem z zakładów szczególnie uciążliwych z terenu Powiatu Wołowskiego w latach 2010-2021.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Rysunek 2. Emisja zanieczyszczeń gazowych ogółem z zakładów szczególnie uciążliwych z terenu Powiatu Wołowskiego w latach 2010-2021.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Jakość powietrza atmosferycznego

Na terenie Powiatu Wołowskiego GIOŚ-RWMS we Wrocławiu w latach 2020-2021 nie prowadził bezpośredniego monitoringu jakości powietrza, pomiary dokonywane były na stacjach pomiarowych w strefie dolnośląskiej.

Roczna ocena jakości powietrza dla strefy dolnośląskiej w latach 2020-2021:

Rok 2020 – klasyfikacja stref:

Tabela 2. Wyniki rocznej oceny jakości powietrza za rok 2020 w strefie dolnośląskiej.

Ochrona zdrowia												Ochrona roślin		
SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	O ₃ ¹	PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM _{2,5} ²	SO ₂	NO _x	O ₃ ¹
A	A	A	A	C	C	A	C	A	A	C	A	A	A	A

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie dolnośląskim, raport wojewódzki za rok 2020, GIOŚ-RWMS

- 1) Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, wszystkie strefy uzyskały klasę D2
- 2) Dla pyłu PM_{2,5} – poziom dopuszczalny I faza, wszystkie strefy uzyskały klasę A

Na podstawie „Rocznej oceny jakości powietrza w województwie dolnośląskim, raport wojewódzki za rok 2020” strefa dolnośląska została zakwalifikowana wg kryterium ochrony zdrowia do **klasy A** ze względu na poziom substancji: SO₂, NO₂, C₆H₆, Pb, CO, Cd, Ni, PM_{2,5} oraz **klasy C** z powodu przekroczeń dopuszczalnych poziomów substancji: PM₁₀, As, B(a)P i O₃.

Uwzględniając kryterium ochrony roślin strefa dolnośląska uzyskała wynikową **klasę A** pod względem zawartości substancji tj. SO₂, NO_x oraz O₃.

Stężenie ozonu w powietrzu wg kryteriów ochrony zdrowia i ochrony roślin w odniesieniu do poziomu celów długoterminowych kwalifikuje strefę do klasy D2.

Rok 2021 – klasyfikacja stref:

Tabela 3. Wyniki oceny jakości powietrza za rok 2021.

Ochrona zdrowia												Ochrona roślin		
SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	O ₃ ¹	PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM _{2,5} ²	SO ₂	NO _x	O ₃
A	A	A	A	A	C	A	C	A	A	C	C	A	A	A

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie dolnośląskim. Raport wojewódzki za rok 2021.

- 1) Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefa uzyskała klasę D2
- 2) Dla pyłu zawieszzonego PM_{2,5} – poziom dopuszczalny I faza, strefa dolnośląska uzyskała klasę C.

Na podstawie „Rocznej oceny jakości powietrza w województwie dolnośląskim, raport wojewódzki za 2021 rok” obszar Powiatu Wołowskiego w ramach „strefy dolnośląskiej” został zakwalifikowany:

- wg kryterium ochrony zdrowia:

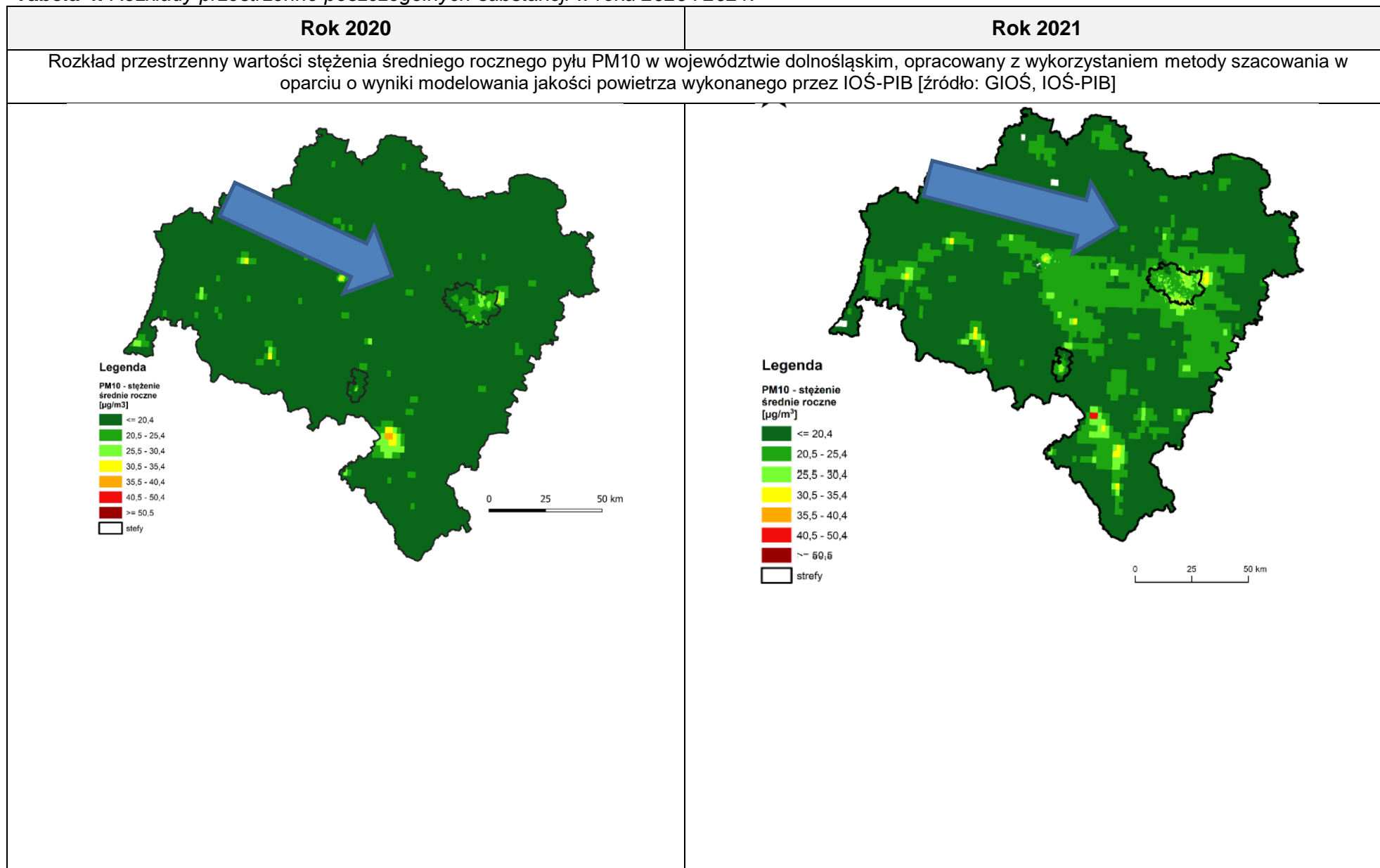
do **klasy A** ze względu na poziom SO₂, NO₂, C₆H₆, CO, Pb, Cd, Ni, O₃,

do **klasy C** z powodu przekroczeń dopuszczalnych poziomów substancji PM₁₀, B(a)P, PM_{2,5} i As.

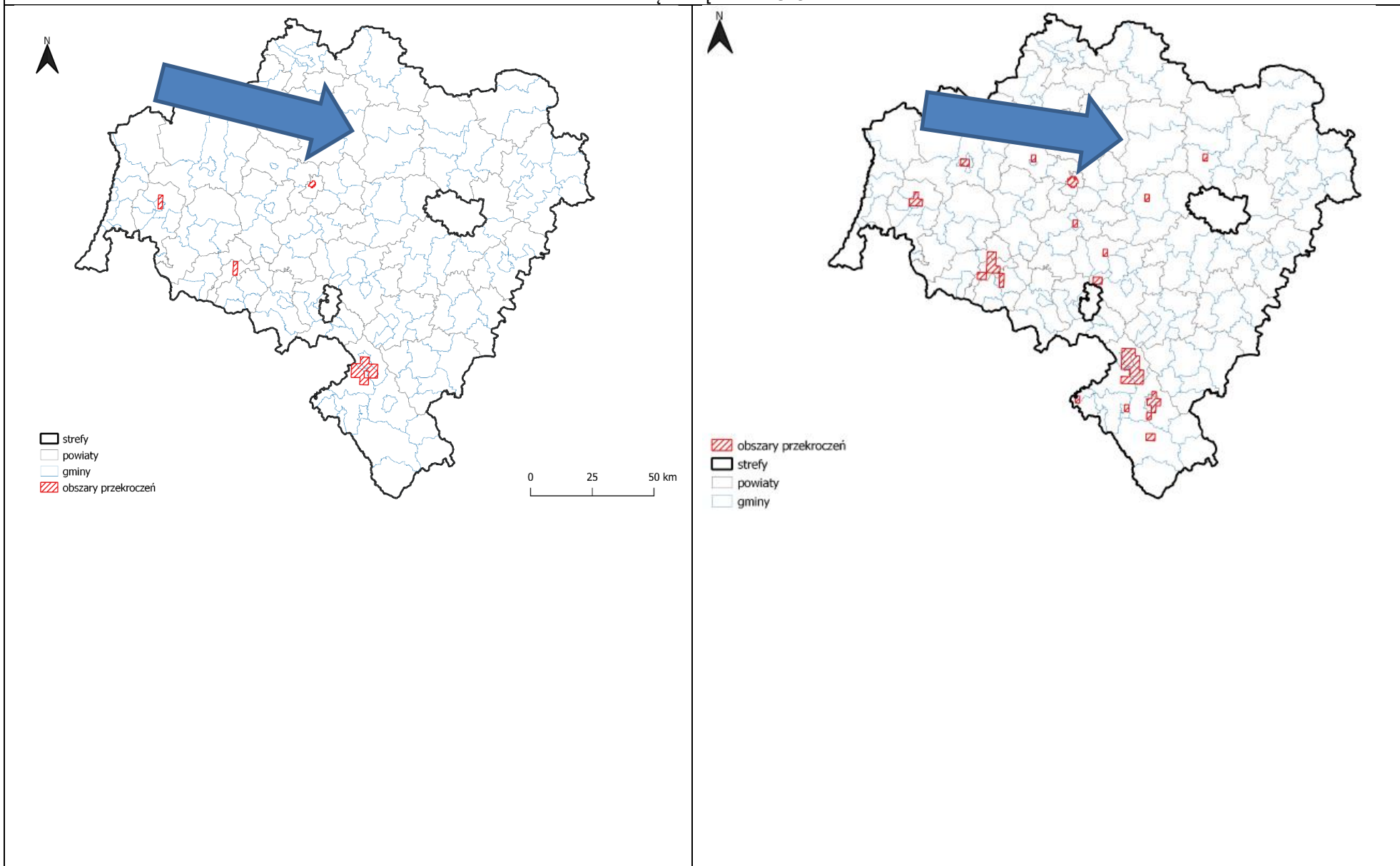
Uwzględniając kryterium ochrony roślin strefa dolnośląska uzyskała wynikową **klasę A** pod względem zawartości substancji tj. SO₂, NO_x oraz O₃.

Porównanie jakościowe wyników rocznej oceny jakości powietrza za lata 2020-2021 w postaci graficznej przedstawiają rysunki w tabeli poniżej:

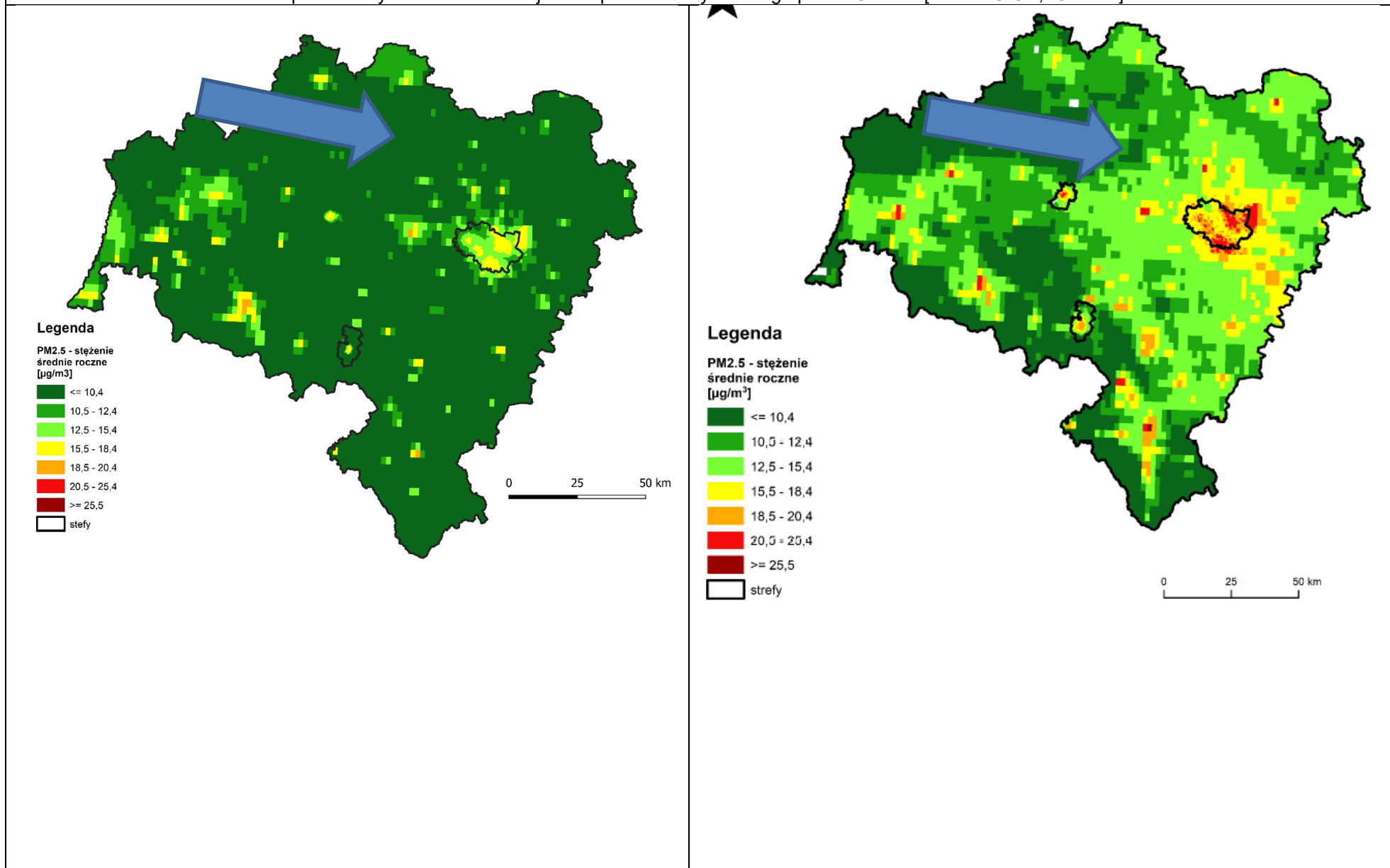
Tabela 4. Rozkłady przestrzenne poszczególnych substancji w roku 2020 i 2021.

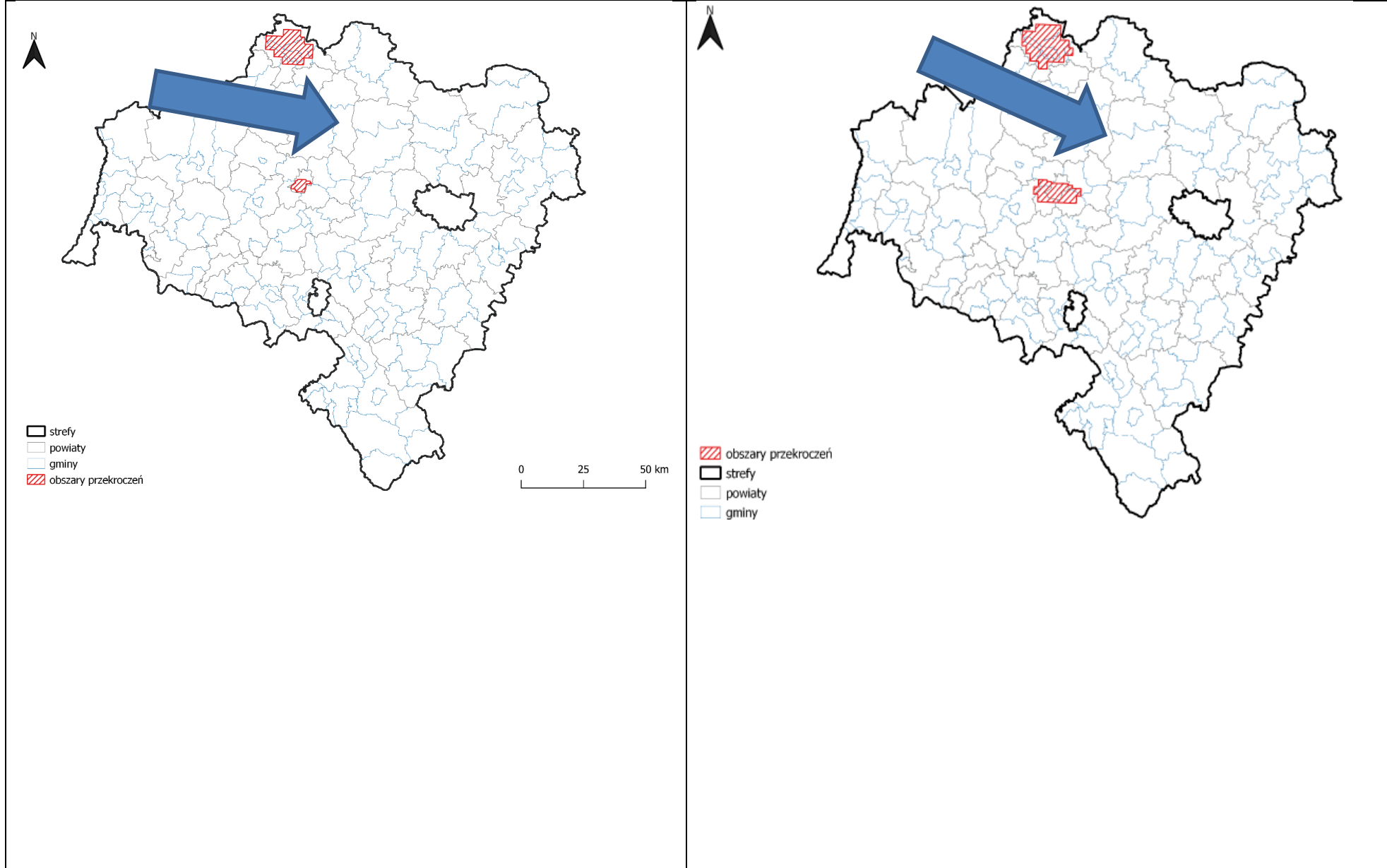
Zasięg obszarów przekroczeń dobowego poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszzonego PM10 określonego ze względu na ochronę zdrowia w województwie
dolnośląskim [źródło: GIOŚ]

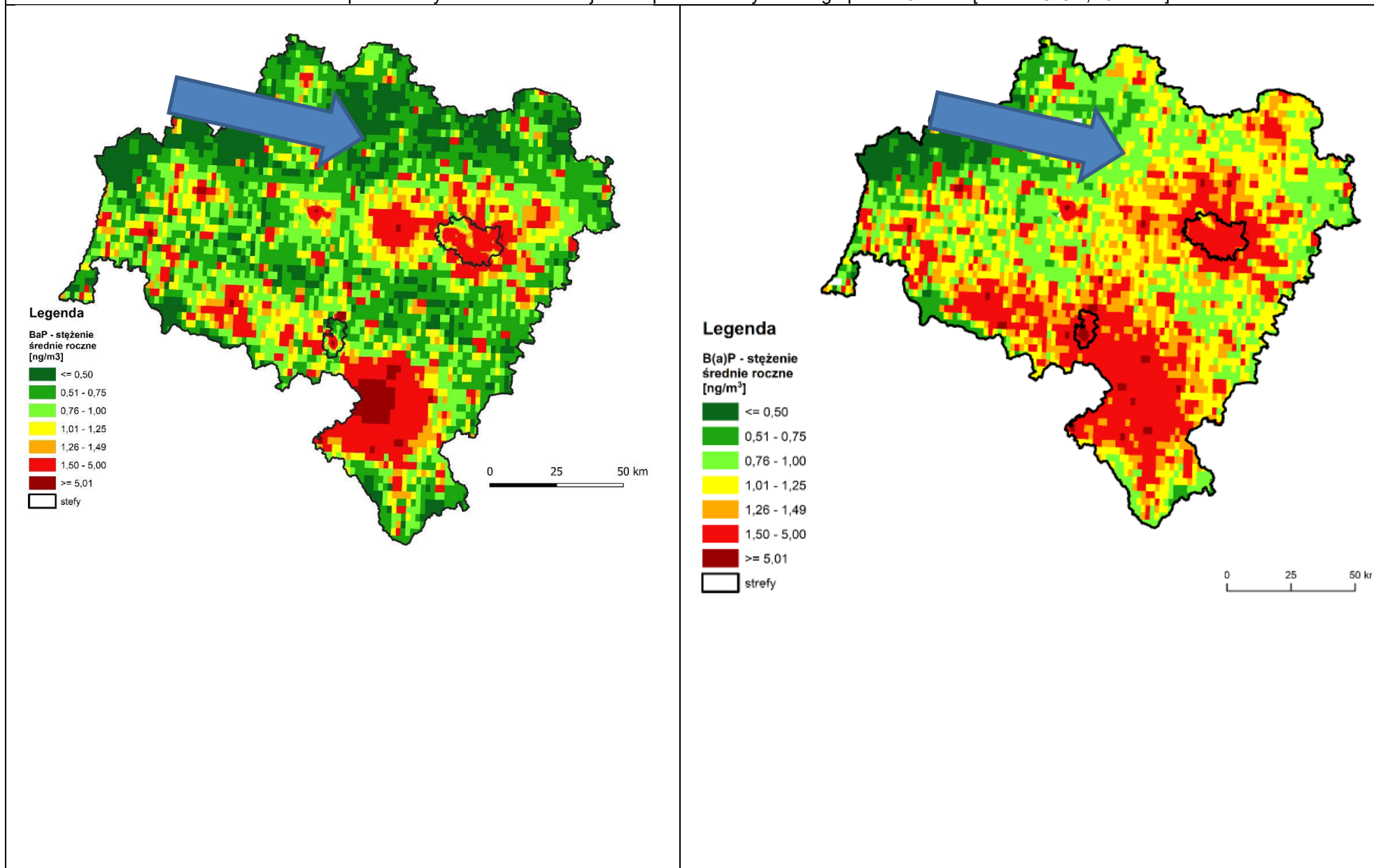
Rozkład przestrzenny wartości stężenia średniego rocznego pyłu PM_{2,5} w województwie dolnośląskim, opracowany z wykorzystaniem metody szacowania w oparciu o wyniki modelowania jakości powietrza wykonanego przez IOŚ-PIB [źródło: GIOŚ, IOŚ-PIB]

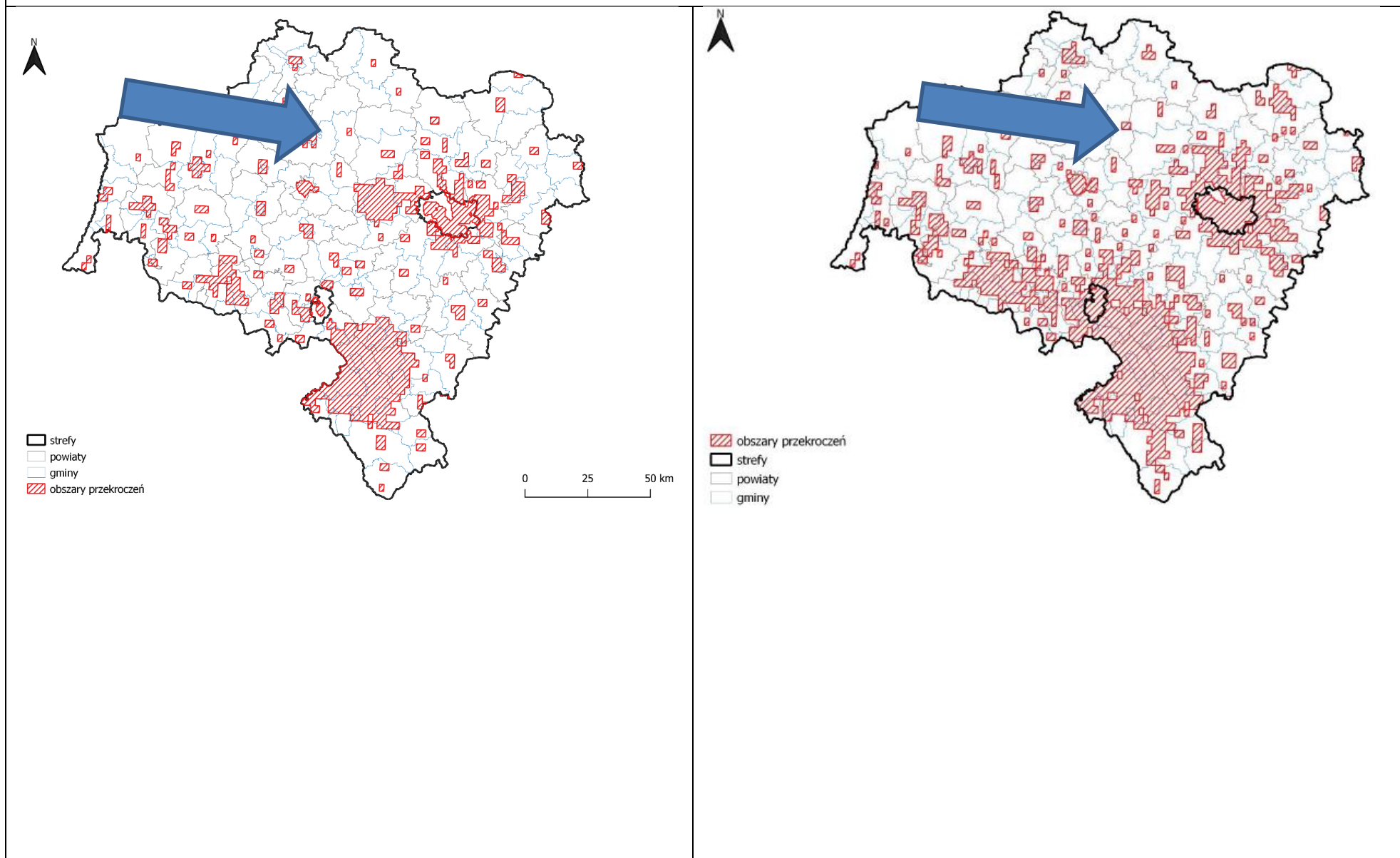
Zasięg obszarów przekroczeń poziomu docelowego arsenu w pyłe PM10 określonego ze względu na ochronę zdrowia w województwie dolnośląskim [źródło: GIOŚ]

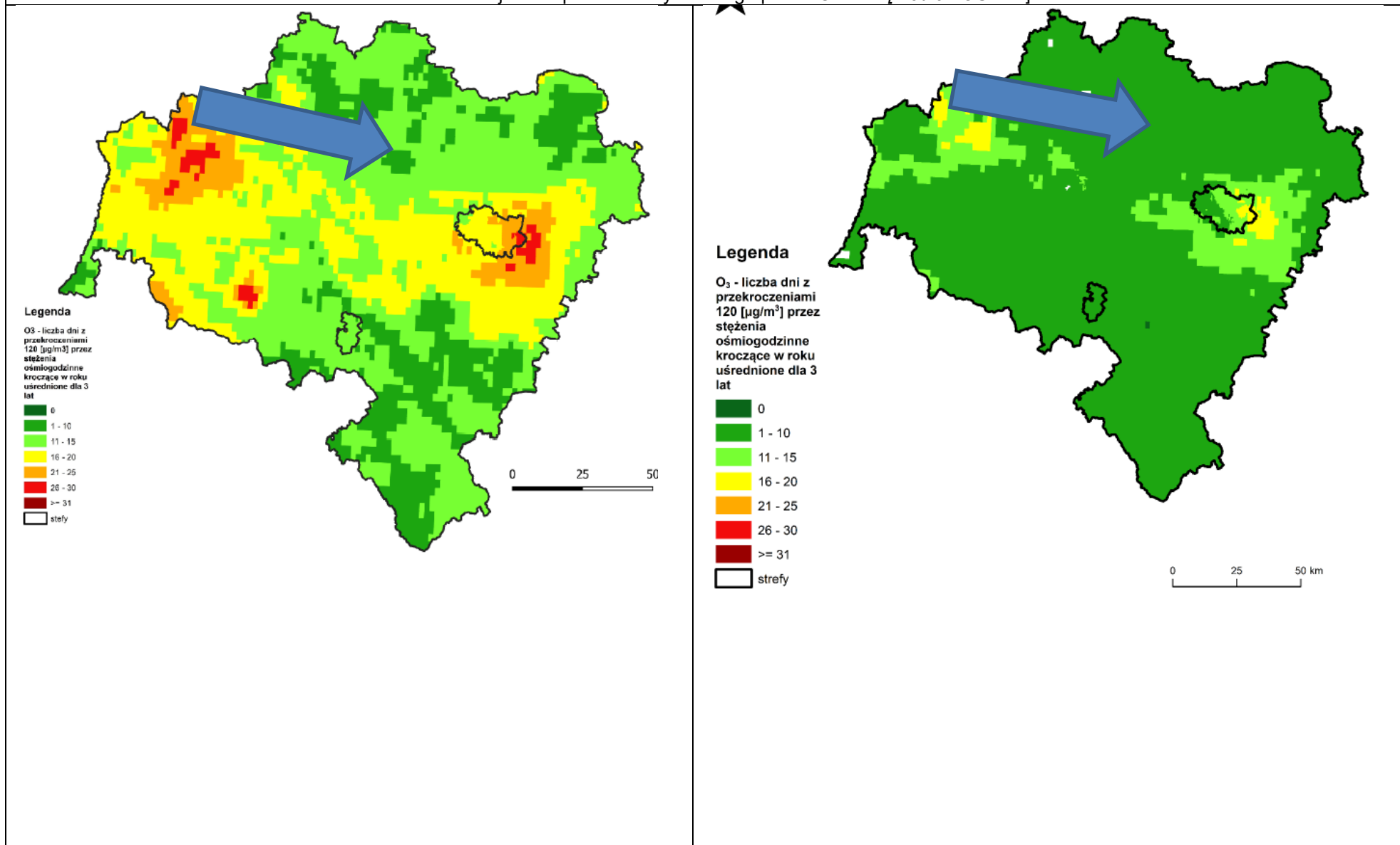
Rozkład przestrzenny wartości stężenia średniego rocznego benzo(a)pirenu w pyłe PM10 w województwie dolnośląskim, opracowany z wykorzystaniem metody szacowania w oparciu o wyniki modelowania jakości powietrza wykonanego przez IOŚ-PIB [źródło: GIOŚ, IOŚ-PIB]

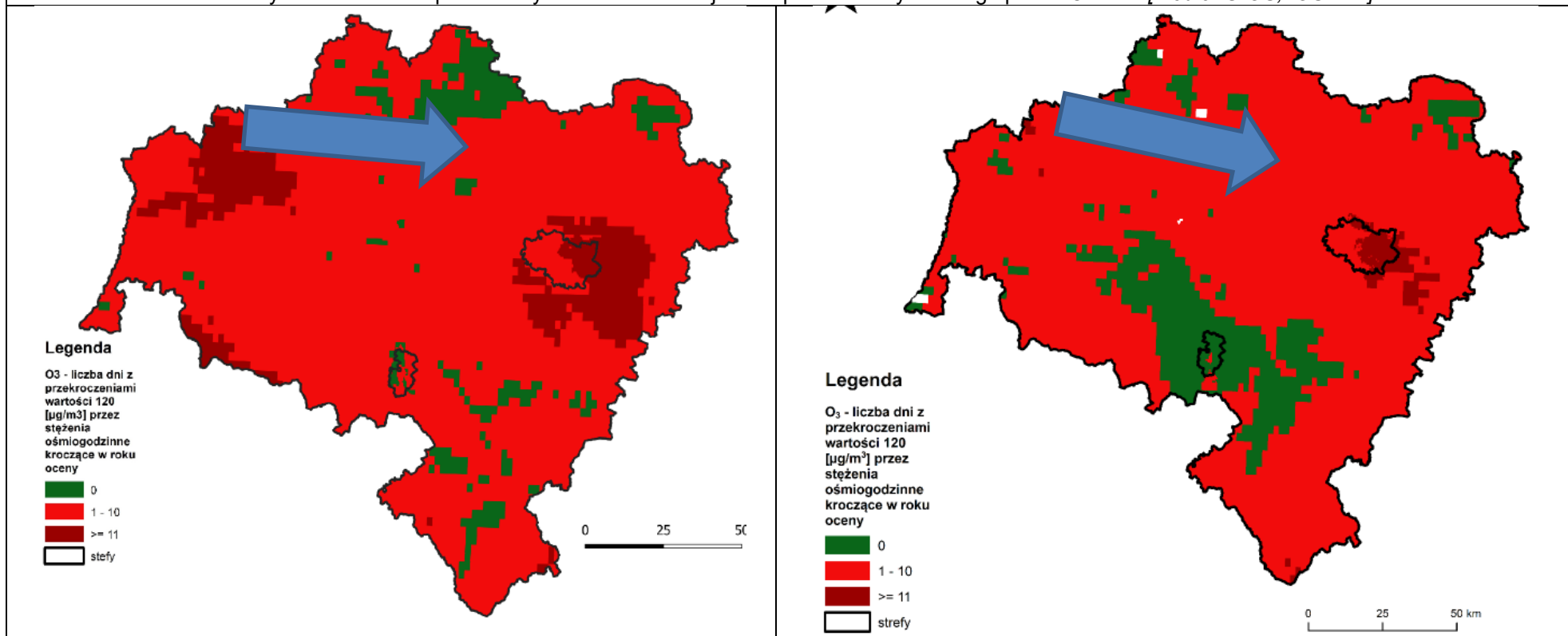
Zasięg obszarów przekroczeń poziomu docelowego benzo(a)pirenu określonego ze względu na ochronę zdrowia w województwie dolnośląskim [źródło: GIOŚ]

Rozkład przestrzenny liczby dni z przekroczeniem poziomu docelowego O₃ na obszarze województwa dolnośląskiego – średnia z 3 lat, będący wynikiem modelowania jakości powietrza wykonanego przez IOŚ-PIB [źródło: IOŚ-PIB]

Rozkład przestrzenny liczby dni z przekroczeniem poziomu celu długoterminowego O₃ na obszarze województwa dolnośląskiego, opracowany z wykorzystaniem metody szacowania w oparciu o wyniki modelowania jakości powietrza wykonanego przez IOŚ-PIB [źródło: GIOŚ, IOŚ-PIB]

Na podstawie porównania wyników oceny jakości powietrza dla województwa dolnośląskiego (z 2 ostatnich lat), w szczególności dla Powiatu Wołowskiego obserwuje się:

- brak zmian lub niewielkie zmiany wartości średniorocznej pyłu zawieszonego PM₁₀,
- brak obszarów przekroczeń dobowego poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM₁₀ na terenie powiatu,
- pogorszenie wartości stężenia średnioroczego pyłu PM_{2,5},
- brak obszarów przekroczeń stężenia średnioroczego arsenu,
- niewielkie pogorszenie wartości stężenia średnioroczego benzo(a)pirenu,
- większe obszary przekroczeń benzo(a)pirenu,
- zmniejszenie liczby dni z przekroczeniami poziomu celu docelowego O₃.

Główną przyczyną wystąpienia przekroczeń pyłu zawieszonego PM₁₀, PM_{2,5} i benzo(a)pirenu w okresie zimowym jest emisja z indywidualnego ogrzewania budynków, w okresie letnim bliskość głównych dróg z intensywnym ruchem, emisja wtórna zanieczyszczeń pyłowych z powierzchni odkrytych, np. dróg, chodników, boisk oraz niekorzystne warunki meteorologiczne, występujące podczas powolnego rozprzestrzeniania się emitowanych lokalnie zanieczyszczeń.

Podsumowanie monitoringu jakości powietrza za lata 2020-2021:

Głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza na terenie Powiatu Wołowskiego są:

1. źródła komunalno – bytowe: kotłownie lokalne, indywidualne paleniska domowe, emitory z zakładów użyteczności publicznej. Mają one znaczący wpływ na lokalny stan zanieczyszczenia powietrza, są głównym powodem tzw. niskiej emisji. Emitują najczęściej zanieczyszczenia pyłowe i gazowe,
2. źródła przemysłowe – pochodzące z procesów produkcyjnych oraz kotłowni przemysłowych,
3. źródła transportowe (liniowe) – emisja zanieczyszczeń następuje na niskiej wysokości, tworząc niską emisję. Główne zanieczyszczenia to: węglowodory, tlenki azotu, tlenek węgla, pyły, związki ołowiu, tlenki siarki,
4. pylenie wtórne z odsłoniętej powierzchni terenu,
5. zanieczyszczenia napływające spoza terenu powiatu, zgodnie z dominującym kierunkiem wiatru.

Główną przyczyną występowania przekroczeń zanieczyszczeń pyłu zawieszonego i benzo(a)pirenu w okresie zimowym jest emisja z systemów indywidualnego ogrzewania budynków i utrudnione warunki rozprzestrzeniania zanieczyszczeń. Inne przyczyny występowania przekroczeń to m.in. emisja zanieczyszczeń z transportu drogowego oraz niezorganizowana emisja pyłu z dróg i terenów przemysłowych.

4.2. Klimat akustyczny.

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. roku *Prawo ochrony środowiska* (Dz.U. 2024 poz. 54 tekst jednolity) traktuje hałas jako zanieczyszczenie, wobec którego należy przyjmować takie same ogólne zasady postępowania, jak dla pozostałych zanieczyszczeń i związanych z nimi dziedzin ochrony środowiska. Wartości dopuszczalne poziomów hałasu określają:

- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 15 października 2013 r. (Dz.U. 2014 r. poz. 112 - tekst jednolity) w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku,
- rozporządzenie Ministra Gospodarki z dn. 28 maja 2007 roku w sprawie zasadniczych wymagań dla urządzeń używanych na zewnątrz pomieszczeń w zakresie emisji hałasu do środowiska (Dz.U. 2007 Nr 105, poz. 718),
- wspólnotowe regulacje prawne, w tym Dyrektywa 2002/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25.06.2002 r. odnosząca się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku.

Stan środowiska, ze względu na jego zanieczyszczenia hałasem, określa się za pomocą tzw. klimatu akustycznego. Klimat akustyczny to zespół zjawisk akustycznych kształtowanych przede wszystkim przez źródła hałasu takie jak:

- transport drogowy, kolejowy, lotniczy,
- przemysł,
- przesył energii elektrycznej o wysokich napięciach.

Pod pojęciem hałasu drogowego rozumie się hałas pochodzący od środków transportu poruszających się po wszelkiego rodzaju drogach nie będących drogami kolejowymi. Jest to hałas typu liniowego. Układ drogowy stanowi o rozwoju danego regionu i powiązaniach z innymi ośrodkami. Przez teren powiatu przebiegają będące źródłami hałasu drogowego: drogi krajowe, drogi wojewódzkie, powiatowe i gminne, łączące Powiat Wołowski z innymi ośrodkami.

Na poziom hałasu drogowego mają wpływ przede wszystkim:

- natężenie ruchu komunikacyjnego,
- udział transportu ciężkiego w strumieniu ruchu,
- prędkość ruchu pojazdów (ze wzrostem prędkości hałas rośnie),
- typ i stan techniczny pojazdów,
- nachylenie drogi,
- stan nawierzchni oraz płynność ruchu.

Wartości dopuszczalne poziomów hałasu w środowisku przedstawia tabela poniżej:

Tabela 5. *Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez linie elektroenergetyczne oraz starty, lądowania i przeloty statków powietrznych wyrażone wskaźnikami L_{DWN} i L_N , które to wskaźniki mają zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony środowiska przed hałasem.*

Klasa standardu akustycznego	Przeznaczenie terenu	Dopuszczalny poziom hałasu [dB]			
		Drogi lub linie kolejowe		Pozostałe obiekty i grupy źródeł hałasu	
		L_{DWN}	L_N	L_{DWN}	L_N
1.	A. Strefa ochronna „A uzdrowiska B. Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
2.	A. Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	64	59	50	40
	B. Tereny zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży				
	C. Tereny domów opieki społecznej				
	D. Tereny szpitali w miastach				
3.	A. Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego	68	59	55	45
	B. Tereny zabudowy zagrodowej				
	C. Tereny rekreacyjno – wypoczynkowe				
	D. Tereny mieszkaniowo – usługowe				
4.	A. Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców	70	65	55	45

Źródło: GIOŚ-RWMS

Natężenie hałasu w środowisku określa się wartością poziomu dźwięku mierzoną w decybelach (dB). Podstawowym wskaźnikiem klimatu akustycznego jest równoważny poziom dźwięku, który również może być wyznaczony jako suma poziomów odnoszących się do różnych źródeł. Równoważny poziom dźwięku ściśle związany jest również z czasem jego trwania.

Mapy akustyczne, których opracowanie jest wymagane przepisami prawa (ustawa–Prawo ochrony środowiska), z uwagi na zapewnienie jednolitości formy i treści mapy, a także porównywalności wyników, muszą być oparte o określone w przepisach, wspólne dla wszystkich wskaźniki. Wskaźnikami tymi są L_{DWN} oraz L_N .

- L_{DWN} - długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony zgodnie z ISO 1996-2: 1987 w ciągu wszystkich dób w roku (rozumianym jako dany rok kalendarzowy w odniesieniu do emisji dźwięku i średni rok w odniesieniu do warunków meteorologicznych), z uwzględnieniem pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od godz. 6⁰⁰ do godz. 18⁰⁰), pory wieczoru (rozumianej jako przedział czasu od godz. 18⁰⁰ do godz. 22⁰⁰) oraz pory nocy (rozumianej jako przedział czasu od godz. 22⁰⁰ do godz. 6⁰⁰); wskaźnik ten służy do określenia ogólnej dokuczliwości hałasu,

– L_N - długookresowy średni poziom dźwięku A, wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony zgodnie z ISO 1996-2: 1987 w ciągu wszystkich pór nocy (rozumianych jako przedział czasu od godz. 22⁰⁰ do godz. 6⁰⁰) w roku (rozumianym jako dany rok kalendarzowy w odniesieniu do emisji dźwięku i średni rok w odniesieniu do warunków meteorologicznych); wskaźnik ten służy do określenia zaburzenia snu.

Wykonywany w okresach 5 letnich Generalny Pomiar Ruchu (GPR) w obrębie Powiatu - na drodze krajowej i drogach wojewódzkich wykazuje w części dróg spadek, w części wzrost natężenia ruchu komunikacyjnego. Wyniki pomiarów wykonywanych na drogach w 2000, 2005, 2010 i 2015 roku przedstawia tabela poniżej:

Tabela 6. Średni dobowy ruch (SDR) na drogach w obrębie Powiatu Wołowskiego.

Nr drogi	Odcinek	Rok					Wzrost natężenia ruchu [%] (rok 2020 w stosunku do 2015)
		2000	2005	2010	2015	2020	
36	Ścinawa – Krzelów	-	2 156	2 421	3 957	4 168	5,3
	Krzelów – Wińsko	-	2 942	3 050	2 668	2 878	7,9
	Wińsko – Załęcze	-	2 942	3 050	3 624	4 233	16,8
334	DW333 - Krzelów	-	726	1 498	907	1 070	18,0
	Krzelów – Moczydnica Dworska	-	510	581	598	706	18,1
338	Wińsko - Moczydnica Dworska	-	1 230	1 792	1 751	1 230	-29,8
	Moczydnica Dworska - Wołów	-	2 055	2 383	2 433	2 138	-12,1
	Wołów (przejście 1)	-	-	-	-	7 252	-
	Wołów (przejście 2)	-	2 580	4 196	3 805	3 167	-16,8
	Wołów - Prawików	2 383	1 803	2 610	2 265	1 874	-17,3
	Prawików - Kawice	-	2 356	4 168	2 632	2 604	-1,1
339	Strupina – Pełczyn	-	585	1 044	996	1 610	61,6
	Pełczyn – Wołów	-	1 058	1 587	1 337	2 306	72,5
	Wołów (przejście)	-	1 259	1 751	1 959	1 939	-1,0
340	Ścinawa - Wołów	1 594	1 616	2 236	2 059	2 338	13,6
	Wołów (przejście 1)	5 232	6 870	6 824	6 626	5 842	-11,8
	Wołów (przejście 2)	-	-	-	-	11 406	-
	Wołów – Oborniki Śląskie	5 389	3 828	4 442	4 112	7 446	81,1
341	Radecz – Brzeg Dolny (obwodnica)	-	-	-	-	4 047	-
	Brzeg Dolny (obwodnica 1) – Radecz - Żerkówek	-	-	-	-	2 016	-
	Brzeg Dolny (obwodnica 2) – Żerkówek - Kleka	-	-	-	-	4 153	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GPR 2000, 2005, 2010, 2015 i 2020 GDDKiA

Kolor czerwony – wzrost natężenie ruchu, kolor zielony – spadek natężenia ruchu

W 2019 roku opracowany został „Program ochrony środowiska przed hałasem dla dróg krajowych oraz części dróg wojewódzkich i gminnych województwa dolnośląskiego” przyjęty uchwałą nr XII/288/19 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 24 października 2019 r. Celem „Programu ochrony środowiska przed hałasem dróg krajowych oraz części dróg wojewódzkich i gminnych województwa dolnośląskiego” jest określenie niezbędnych priorytetów i wskazanie działań mających na celu zmniejszenie uciążliwości i ograniczenie poziomu hałasu. Zakres Programu obejmuje

analizę, przede wszystkim tych obszarów, położonych w granicach administracyjnych analizowanych powiatów województwa dolnośląskiego, dla których wskaźnik M (wyznaczony na podstawie mapy akustycznej) przyjmuje największe wartości. W ramach Programu przedstawiono szereg zaleceń o charakterze rozwiązań technicznych oraz wskazano kierunki innych działań, których realizacja pozwoli w największym stopniu osiągnąć wyznaczony cel. Ww. Program ochrony środowiska przed hałasem nie obejmuje odcinków dróg na terenie Powiatu Wołowskiego.

Rok 2020

W 2020 roku GIOŚ-RWMŚ we Wrocławiu nie przeprowadzał badań klimatu akustycznego na terenie Powiatu Wołowskiego.

W 2020 r. przeprowadzano lokalne pomiary hałasu:

- emitowanego przez urządzenia chłodnicze zlokalizowane w obiekcie handlowym Netto przy ul. Wojska Polskiego 8 w Wołowie – zmierzony poziom hałasu był niższy od dopuszczalnego ustalonego na terenie działki na poziomie 55 dB w porze dnia oraz 45 dB w porze nocy – w czasie pomiarów nie notowano przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu,
- od instalacji i urządzeń na terenie Punktu Skupu Zbóż w Wołowie – dla punktu pomiarowego zlokalizowanego na obszarze zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej stwierdzono przekroczenie w porze nocnej dopuszczalnego poziomu hałasu o 13,4 dB.

Rok 2021

W 2021 roku GIOŚ-RWMŚ we Wrocławiu nie przeprowadzał badań klimatu akustycznego na terenie Powiatu Wołowskiego.

4.3. Oddziaływanie pól elektromagnetycznych.

Podstawowym aktem prawnym regulującym zasady ochrony środowiska przed polami elektromagnetycznymi jest ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2024 poz. 54 tekst jednolity) - dział VI Ochrona przed polami elektromagnetycznymi. Ochrona przed polami polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez:

- utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach
- zmniejszanie poziomów pól elektromagnetycznych co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

W odniesieniu do Powiatu Wołowskiego źródłami emisji promieniowania elektromagnetycznego są:

- stacje i linie energetyczne,
- pojedyncze nadajniki radiowe,
- stacje transformatorowe,
- stacje bazowe telefonii komórkowej,
- radiostacje amatorskie i stacje CB-radio,
- urządzenia emitujące pola elektromagnetyczne pracujące w przemyśle, placówkach naukowo badawczych, ośrodkach medycznych,
- urządzenia powszechnego użytku emitujące pola elektromagnetyczne, w tym pojedyncze aparaty telefonii komórkowej, sterowniki radiowe itp.

Obecnie dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku określone zostały w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. 2019, poz. 2448). Natomiast sposób sprawdzania dotrzymania dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku określa Rozporządzenie Ministra Klimatu z dnia 17 lutego 2020 (Dz.U. 2020, poz. 258).

W stosunku do poprzedniego rozporządzenia, zmiany dopuszczalnych parametrów dla pól o częstotliwościach od 2 GHz do 300 GHz wynoszą odpowiednio:

- a) dla składowej elektrycznej z 7 V/m na 61 V/m (wzrost niemal 9 razy),
- b) dla gęstości mocy z 0,1 W/m² na 10 W/m² (100- krotny wzrost).

Rok 2020

W 2020 roku GIOŚ-RWMŚ we Wrocławiu przeprowadzał pomiary natężenia promieniowania elektromagnetycznego w dwóch punktach pomiarowych na terenie Powiatu Wołowskiego.

Tabela 7. Punkty pomiarowe i wartości pomiarów PEM na terenie Powiatu Wołowskiego w 2020 roku.

Lokalizacja	Wartość zmierzona [V/m]
Brzeg Dolny, Rynek	<0,3*
Wołów, ul. Rzemieśnicza 9	0,89

Źródło: Badania PEM w 2020, GIOŚ-RWMS we Wrocławiu.

Uwagi:

* Wartości zmierzone poniżej dolnego progu oznaczalności sondy.

Badania przeprowadzane w punktach pomiarowych na terenie Powiatu Wołowskiego wykazały, że w badanych punktach pomiarowych nie stwierdzono przekroczeń wartości dopuszczalnej określonej w rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów.

Średnie wartości natężenia PEM w województwie dolnośląskim w 2020 roku wynosiły:

- dla centralnych dzielnic lub osiedli miast o liczbie mieszkańców przekraczającej 50 tys. mieszkańców: 0,59 V/m,
- dla terenów pozostałych miast: 0,47 V/m,
- dla terenów wiejskich: 0,18 V/m,

Średnia wartość natężenia PEM dla wszystkich punktów pomiarowych w województwie dolnośląskim w 2020 roku wyniosła 0,41 V/m.

Rok 2021

W 2021 roku GIOŚ-RWMS we Wrocławiu nie przeprowadzał pomiarów natężenia promieniowania elektromagnetycznego na terenie Powiatu Wołowskiego.

Średnie wartości natężenia PEM w województwie dolnośląskim w 2021 roku wynosiły:

- dla terenów miast powyżej 200 tys. mieszkańców: 0,56 V/m,
- dla terenów miast w przedziale od 50 tys. do 100 tys. mieszkańców: 0,98 V/m,
- dla terenów miast w przedziale od 20 tys. do 50 tys. mieszkańców: 0,56 V/m,
- dla terenów miast poniżej 20 tys. mieszkańców: 0,49 V/m,

Podsumowanie monitoringu PEM za lata 2020-2021

Przeprowadzone w latach 2020-2021 pomiary PEM na terenie Powiatu Wołowskiego wykazały utrzymywanie się zmierzonych wartości znacznie poniżej wartości dopuszczalnej.

4.4. Zasoby i jakość wód. Gospodarka wodno-ściekowa.

4.4.1. Jakość wód powierzchniowych.

Obecnie klasyfikację wód powierzchniowych określa się zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz.U. 2021 poz. 1475).

Rozporządzenie to definiuje 5 klas stanu ekologicznego:

- klasa I - stan bardzo dobry - dla wód o niezmiennych warunkach przyrodniczych lub zmienionych tylko w bardzo niewielkim stopniu,
- klasa II - stan dobry - gdy zmiany warunków przyrodniczych w porównaniu do warunków niezakłóconych działalnością człowieka są niewielkie,
- klasa III - stan umiarkowany - obejmujący wody przekształcone w średnim stopniu,
- klasa IV - stan słaby - wody o znacznie zmienionych warunkach przyrodniczych (biologicznych, fizyko-chemicznych, morfologicznych), gdzie gatunki roślin i zwierząt znacznie różnią się od tych, które zwykle towarzyszą danemu typowi jednolitej części wód,
- klasa V - stan zły - wody o poważnie zmienionych warunkach przyrodniczych, w których nie występują typowe dla danego rodzaju wód gatunki.

Ocena wód powierzchniowych poprzez określenie ich stanu ekologicznego jest nowym podejściem zgodnym z założeniami Dyrektywy 2000/60/WE, zwanej Ramową Dyrektywą Wodną. Stan

ekologiczny wód określany jest na podstawie elementów biologicznych (fitoplankton, fitobentos, makrolity, makrobezkręgowce bentosowe i ryby) oraz parametrów wspomagających (elementy fizykochemiczne).

Stan ekologiczny/potencjał ekologiczny jest określeniem jakości struktury i funkcjonowania ekosystemu wód powierzchniowych, sklasyfikowanej na podstawie wyników badań elementów biologicznych oraz wspierających je wskaźników fizykochemicznych i hydromorfologicznych. Stan ekologiczny jednolitych części wód powierzchniowych klasyfikuje się poprzez nadanie jednolitej części wód jednej z pięciu klas jakości, przy czym klasa pierwsza oznacza bardzo dobry stan ekologiczny, klasa druga – dobry stan ekologiczny, zaś klasy trzecia, czwarta i piąta odpowiednio – stan ekologiczny umiarkowany, słaby i zły.

Ocenę jakości wód powierzchniowych na terenie Powiatu Wołowskiego przeprowadza GIOŚ-RWMS we Wrocławiu. W latach 2020-2021 przeprowadzone zostały badania jakości tzw. Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP) na terenie województwa dolnośląskiego, w tym dla JCWP obejmujących teren Powiatu Wołowskiego.

W roku 2020 GIOŚ-RWMS we Wrocławiu wykonywał pomiary jakości wód powierzchniowych dla dwunastu JCWP znajdujących się na obszarze Powiatu Wołowskiego:

Tabela 8. Wyniki oceny wykonanej dla punktów pomiarowo-kontrolnych monitoringu diagnostycznego w 2020 roku zlokalizowanych na obszarze JCWP na terenie Powiatu Wołowskiego.

Nazwa JCWP/nazwa punktu pomiarowo-kontrolnego	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydromorfologicznych	Klasa elementów fizyko-chemicznych	Klasa elementów fizyko-chemicznych – specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan JCWP
Barłóżna – ppk Barłóżna – ujście do Odry (m. Brzeg Dolny)\ PLRW6000171375929	III	II	>II	II	W roku 2020 nie została dokonana klasyfikacja i ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a wyłącznie klasyfikacja wskaźników jakości wód, zgodnie z § 14 i § 15 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. poz. 1475).		
Jodłówka – ppk Jodłówka – ujście do Odry (m. Wały) PLRW60001713756	II	III	II	-			
Nieciecza – ppk Nieciecza – ujście do Jezierzycy (m. Orzeszków) PLRW60001713968	V	IV	>II	II			
Kanał Dąbie (Strużnik) – ppk Kanał Dąbie – ujście do Odry (m. Dąbie) PLRW60001713972	V	IV	>II	>II			
Odra od gr. Wrocławia do Wałów Śląskich – ppk Odra – powyżej PCC „Rokita” PLRW600021137579	V	-	>II	-			
Odra od Wałów Śląskich do Kanału Wschodniego – ppk Odra – poniżej ujścia Baryczy PLRW6000211511	III	-	-	-			
Jezierzycyca od Rowu Stawowego – ppk Jezierzycyca – ujście do Odry PLRW600019139699	V	I	>II	II			
Krępa – Krępa – ujście do Baryczy (m. Kędzie) PLRW60001714529	V	-	>II	II			
Tynica – ppk Tynica – ujście do Baryczy (poniżej Jemielna) PLRW60001714749	IV	-	>II	-			
Jezierzycyca do Rowu Stawowego – ppk Jezierzycyca – m. Orzeszków PLRW600017139672	III	-	>II	-			

RAPORT ZA LATA 2020-2021 Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOWSKIEGO

Łacha – ppk Łacha – droga Żmigród – Wińsko (Bielawy) PLRW60001714549	III	-	>II	-	
Młynna – ppk Młynna – m. Lubiąż PLRW600017137729	V	-	>II	II	

Źródło: Klasyfikacja i ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych na terenie województwa dolnośląskiego za 2020 rok, GIOŚ-RWMS Wrocław
Objaśnienia: JCWP - Jednolite części wód zostały wyznaczone, zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną, która definiuje je jako: oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych taki jak: jezioro, zbiornik, strumień, rzeka lub kanał, część strumienia, rzeki lub kanału, wody przejściowe lub pas wód przybrzeżnych.

Analiza parametrów wód w badanych przez GIOŚ-RWMS punktach pomiarowych wykazała:

Elementy biologiczne:

- dla jednej JCWP określono II klasę elementów biologicznych,
- dla czterech JCWP określono III klasę elementów biologicznych,
- dla jednej JCWP określono IV klasę elementów biologicznych,
- dla sześciu JCWP określono IV klasę elementów biologicznych.

Elementy hydromorfologiczne:

- dla jednej JCWP określono I klasę elementów hydromorfologicznych,
- dla jednej JCWP określono II klasę elementów hydromorfologicznych,
- dla jednej JCWP określono III klasę elementów hydromorfologicznych,
- dla dwóch JCWP określono I klasę elementów hydromorfologicznych

Elementy fizykochemiczne:

- dla jednej JCWP określono II klasę elementów fizykochemicznych,
- dla dziesięciu JCWP określono >II klasę elementów fizykochemicznych.

Elementy fizykochemiczne - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne:

- dla pięciu JCWP określono II klasę elementów fizykochemicznych - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne,
- dla jednej JCWP określono >II klasę elementów fizykochemicznych - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne,

Stan/potencjał ekologiczny, stan chemiczny i stan ogólny JCWP nie były określane

W roku 2021 GIOŚ-RWMS wykonywał pomiary jakości wód powierzchniowych dla jednej JCWP znajdującej się na obszarze Powiatu Wołowskiego:

Tabela 9. Wyniki oceny wykonanej dla punktu pomiarowo-kontrolnego monitoringu diagnostycznego w 2021 roku zlokalizowanych na obszarze JCWP na terenie Powiatu Wołowskiego.

Nazwa JCWP/nazwa punktu pomiarowo-kontrolnego	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydromorfologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych	Klasa elementów fizyko-chemicznych – specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan JCWP
Młynna – ppk Młynna – m. Lubiąż PLRW600017137729	IV	-	-	-	W roku 2021 nie została dokonana klasyfikacja i ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a wyłącznie klasyfikacja wskaźników jakości wód, zgodnie z § 14 i § 15 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. poz. 1475).		

Źródło: Klasyfikacja i ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych na terenie województwa dolnośląskiego za 2021 rok, GIOŚ-RWMŚ Wrocław

Objaśnienia: JCWP - Jednolite części wód zostały wyznaczone, zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną, która definiuje je jako: oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych taki jak: jezioro, zbiornik, strumień, rzeka lub kanał, część strumienia, rzeki lub kanału, wody przejściowe lub pas wód przybrzeżnych.

Analiza parametrów wód w badanym przez GIOŚ-RWMŚ punkcie pomiarowym wykazała:

Elementy biologiczne:

- dla jednej JCWP określono IV klasę elementów biologicznych.

Elementy hydromorfologiczne, fizykochemiczne i elementy fizykochemiczne - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne nie były określane.

Stan/potencjał ekologiczny, stan chemiczny i stan ogólny JCWP nie były określane

Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej opublikował ocenę ryzyka osiągnięcia celów środowiskowych dla JCWP ujętych w planie gospodarowania wodami w dorzeczu Odry. Ocenę dla JCWP obejmujących teren Powiatu Wołowskiego przedstawiono w tabelach poniżej:

Tabela 10. Ocena ryzyka osiągnięcia celów środowiskowych dla JCWP ujętych w Planie gospodarowania wodami w dorzeczu Odry.

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Typ JCWP	Status	Stan (ogólny)	Stan/ potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
6000121399	Odra od Bystrzycy do Baryczy	Wielka rzeka nizinna	SZCW - silnie zmieniona część wód	zły stan wód	słaby potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zagrożona
60001014529	Krępa	Potok lub strumień nizinny piaszczysty	SZCW - silnie zmieniona część wód	zły stan wód	umiarkowany potencjał ekologiczny	brak danych	zagrożona
60001014569	Łacha	Potok lub strumień nizinny piaszczysty	NAT - naturalna część wód	zły stan wód	słaby potencjał ekologiczny	stan chemiczny dobry	zagrożona
60001014769	Kanał Świernia	Potok lub strumień nizinny piaszczysty	NAT - naturalna część wód	zły stan wód	Zły stan ekologiczny	brak danych	zagrożona
60001013972	Kanał Dąbie (Strużnik)	Potok lub strumień nizinny piaszczysty	NAT - naturalna część wód	zły stan wód	Zły stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zagrożona
600010137554	Jodłówka	Potok lub strumień nizinny piaszczysty	NAT - naturalna część wód	brak danych	nie można dokonać oceny stanu/potencjału (brak badań biologicznych w JCWP)	stan chemiczny dobry	zagrożona
600010139671	Jezierzyca do Rowu Stawowego	Potok lub strumień nizinny piaszczysty	SZCW - silnie zmieniona część wód	zły stan wód	umiarkowany potencjał ekologiczny	stan chemiczny dobry	zagrożona
60001013968	Nieciecza	Potok lub strumień nizinny piaszczysty	NAT - naturalna część wód	brak danych	nie można dokonać oceny stanu/potencjału (brak badań biologicznych w JCWP)	stan chemiczny dobry	zagrożona
60001013758	Lutynia	Potok lub strumień nizinny piaszczysty	NAT - naturalna część wód	brak danych	nie można dokonać oceny stanu/potencjału (brak badań biologicznych w JCWP)	brak danych	zagrożona

Źródło: Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. (Dz.U. 2023 poz. 335) w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry.

Tabela 11. Działania dla cieków zlokalizowanych na terenie Powiatu Wołowskiego

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Presja	Jednostka odpowiedzialna	Nazwa działania	Opis działania
6000121399	Odra od Bystrzycy do Baryczy	-nawożenie i depozycja -odpływ miejski (wody opadowe) -ścieki przemysłowe i komunalne -budowle piętrzące -budowle regulacyjne (opaski brzegowe, ostrogi, tamy podłużne) -wały przeciwpowodziowe	RDOŚ Wrocław we współpracy z RZGW Wrocław	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.	Opracowanie projektu przywracania kontaktu starorzeczy z wodami Odry i innych rzek [Łabędź krzykliwy]. Etapy realizacji: 1. Opracowanie szczegółowych wytycznych dla wybranych obiektów oraz opracowanie koncepcji uwzględniających: a) możliwość zwiększenia zasięgu naturalnych zalewów podczas wystąpienia wód wezbraniowych; b) Wykonanie połączeń pozwalających na okresową wymianę wody pomiędzy starorzeczami a ciekami wodnymi (m.in. Odra, Barycz); c) minimalną ingerencję w starorzecze; d) plany zadań inwestycyjnych w obszarze gospodarki wodnej realizowanych przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej we Wrocławiu. (Obszar Natura 2000 Łęgi Odrzańskie).
			RDOŚ Wrocław we współpracy RZGW Wrocław, RDLP Wrocław, WWF Polska	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.	Opracowanie i wdrożenie do realizacji projektu rewitalizacji wypłyconych i zanikających starorzeczy [Łabędź krzykliwy]. (Obszar Natura 2000 Łęgi Odrzańskie).
			RDOŚ Wrocław we współpracy z organami samorządu terytorialnego i zarządcami oczek wodnych i starorzeczy	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.	Prowadzenie działań mających na celu niedopuszczanie do likwidacji, zasypywania i dewastacji oczek wodnych i starorzeczy [Czapla siwa, Zimorodek, Cyranka, Nurogęś]. Etapy realizacji: 1. Wprowadzenie odpowiednich zapisów w miejscowych dokumentach planistycznych (Obszar Natura 2000 Łęgi Odrzańskie).
			RDOŚ Wrocław we współpracy RZGW Wrocław, RDLP Wrocław, WWF Polska	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.	Nurogęś] Opracowanie i wdrożenie do realizacji programu zapobiegania pogarszaniu się sytuacji hydrologicznej w dolinie Odry poniżej budowanego stopnia wodnego Malczyce (likwidacja skutków erozji liniowej dna Odry, zapobieganie dalszemu postępowi erozji (tzw. „karmienie rzeki”), zapobieganie i likwidacja skutków drenującego wpływu Odry na poziom wód gruntowych w dolinie rzeki i jej dopływów - zgodnie z decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach dla budowy stopnia Malczyce zdn.

RAPORT ZA LATA 2020-2021 Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOWSKIEGO

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Presja	Jednostka odpowiedzialna	Nazwa działania	Opis działania
					22.01.2009r.). (Obszar Natura 2000 Łęgi Odrzańskie).
			RDOŚ Wrocław we współpracy RZGW Wrocław, RDLP Wrocław, WWF Polska	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.	[Łabędź krzykliwy, Kania czarna, Kania ruda, Bielik, Czapla siwa, Zimorodek, Cyranka, Nurogęś] Opracowanie programu poprawy warunków wilgotnościowych w siedliskach gatunków, uwzględniającego możliwości sterowania wielkością przepływów rzeki Odry w tym odpowiednie dostosowanie gospodarki wodnej na stopniach w Brzegu Dolnym i Malczycach oraz zbiorników zaporowych i systemu urządzeń piętrzących na dopływach Odry. Etapy realizacji: 1. Wykonanie analizy modelowej. 2. Opracowanie szczegółowych założeń technicznych ew.programu, stosownie do wyników ww. analizy. (Obszar Natura 2000 Łęgi Odrzańskie).
			RDOŚ Wrocław we współpracy z organami samorządu terytorialnego i zarządcami oczek wodnych i starorzeczy	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.	Pozostawianie, (niezasypywanie, niedewastowanie) oczek wodnych i starorzeczy [Łabędź krzykliwy]. Obejmowanie ochroną bierną np. w formie użytków ekologicznych. W granicach obszaru Natura 2000. (Obszar Natura 2000 Łęgi Odrzańskie).
			RDOŚ Wrocław we współpracy z PZW	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.	Podjęcie działań na rzecz ograniczenia presji wędkarskiej na starorzeczach [Łabędź krzykliwy]. Etapy realizacji: 1. Porozumienie z Polskim Związkiem Wędkarskim w sprawie ograniczenia połowów ryb na terenie najcenniejszych starorzeczy. (Obszar Natura 2000 Łęgi Odrzańskie).
			Regionalny Konserwator Przyrody we Wrocławiu	Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryta.	Rozpoznanie zasadności, a w przypadku jej stwierdzenia wprowadzenie w PZO/PO działań dot. wskazań obejmujących: zakres prac utrzymaniowych (modyfikacja, zaniechanie, prowadzenie prac zgodnie z katalogiem dobrych praktyk prac utrzymaniowych itp.), wprowadzenie modyfikacji renaturyzujących w ramach prac utrzymaniowych wg katalogu KPRWP, poprawę warunków siedliskowych w korycie, odtwarzanie siedlisk w korycie i strefie brzegowej w ramach prac renaturyzacyjnych wg KPRWP (zgodnie

RAPORT ZA LATA 2020-2021 Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOWSKIEGO

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Presja	Jednostka odpowiedzialna	Nazwa działania	Opis działania
					z celami środowiskowymi dla obszaru chronionego, adekwatnie do natężenia istniejącej presji) (rez. Odrzysko).
			KZGW; RZGW Wrocław; ZZ we Wrocławiu	Działania renaturyzacyjne	Analiza sposobu prowadzenia działań restytucyjnych z uwzględnieniem zachowania funkcji cieków oraz realizacja działań restytucyjnych na podstawie przeprowadzonej analizy (do 2027 r.).
			gmina Brzeg Dolny	Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych.	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w Gminie Brzeg Dolny.
			RDOŚ Wrocław	Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie dopływu zanieczyszczeń.	Rozpoznanie zasadności, a w przypadku jej stwierdzenia wprowadzenie do ustanawianych PZO/PO działań mających na celu redukcję dopływu zanieczyszczeń. Zalecane w sytuacji stwierdzenia ryzyka presji zrzutów oraz znaczącej presji na elementy fizykochemiczne dla realizacji celów środowiskowych obszarów chronionych przeznaczonych do ochrony siedlisk i gatunków w zakresie kryterium: dopływ zanieczyszczeń (zgodnie z celami środowiskowymi dla obszaru chronionego, adekwatnie do natężenia istniejącej presji) (Obszar Natura 2000 Łęgi Odrzańskie).
			gmina Brzeg Dolny	Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych.	Budowa sieci kanalizacyjnej w aglomeracji Brzeg Dolny.
			Z.CH.ROKITA	Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych.	Budowa nowej oczyszczalni ścieków w aglomeracji Brzeg Dolny w celu poprawy jakości odprowadzanych ścieków (ID oczyszczalni: PLDO0290).
			gmina Brzeg Dolny	Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych.	Modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej na terenie gm. Brzeg Dolny.
60001014529	Krępa	-prostowanie koryta -budowle piętrzące -obiekty mostowe -górnictwo	RDOŚ Wrocław	Udrażnianie przegród poprzecznych i dostosowanie ich do wymagań budowy proekologicznych z uwzględnieniem spełnienia celów środowiskowych	Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych zależnych od hydromorfologii (wg celów środowiskowych: wymogów rzek włosienicznikowych, wylewy Q50).
60001014569	Łacha	- nawożenie i depozycja	WIOŚ we Wrocławiu	Kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu	Działania kontrolne przestrzegania przez rolników rozporządzenia z dnia 12 lutego 2020 r w sprawie

RAPORT ZA LATA 2020-2021 Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOWSKIEGO

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Presja	Jednostka odpowiedzialna	Nazwa działania	Opis działania
		-odpływ miejski (wody opadowe)		zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność	przyjęcia „Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu” zgodnie z art. 108 pr. w., tj.: 1) stosowania programu działań, 2) spełnienia obowiązku posiadania planu nawożenia azotem, 3) stosowania nawozów zgodnie z planem nawożenia azotem.
			WIOŚ Wrocław, RDOŚ Wrocław	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.	Monitorowanie jakości wody i źródeł zanieczyszczeń rozproszonych i zanieczyszczeń z ferm tuczu gęsi [piskorz, koza]. (Obszar Natura 2000 Dolina Łachy).
			RDOŚ Wrocław	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.	Kontrola siedliska gatunku w zakresie wykonanych działań ochronnych [piskorz] - w przypadku wykonania zastawek w 9 lub 10 roku obowiązywania PZO. (Obszar Natura 2000 Dolina Łachy).
60001014769	Kanał Świernia	- odpływ miejski (wody opadowe) -nawożenie i depozycja -źródła przemysłowe - źródła bytowe i komunalne (punktowe i rozproszone) -prostowanie koryta -budowle piętrzące -obiekty mostowe -górnictwo	RDOŚ Wrocław	Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie dopływu zanieczyszczeń.	Rozpoznanie zasadności, a w przypadku jej stwierdzenia wprowadzenie do ustanawianych PZO/PO działań mających na celu redukcję dopływu zanieczyszczeń. Zalecane w sytuacji stwierdzenia ryzyka presji zrzutów oraz znaczącej presji na elementy fizykochemiczne dla realizacji celów środowiskowych obszarów chronionych przeznaczonych do ochrony siedlisk i gatunków w zakresie kryterium: dopływ zanieczyszczeń (zgodnie z celami środowiskowymi dla obszaru chronionego, adekwatnie do natężenia istniejącej presji) (Obszar Natura 2000 Łęgi Odrzańskie).
60001013972	Kanał Dąbie (Strużnik)	-nawożenie i depozycja -odpływ miejski (wody opadowe) -źródła przemysłowe -źródła bytowe i komunalne (punktowe i rozproszone)	RDOŚ Wrocław we współpracy RZGW Wrocław, RDLP Wrocław, WWF Polska	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.	Opracowanie i wdrożenie do realizacji projektu rewitalizacji wypłyconych i zanikających starorzeczy [Łabędź krzykliwy]. (Obszar Natura 2000 Łęgi Odrzańskie).
			RDOŚ Wrocław we współpracy z RZGW Wrocław	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.	Opracowanie projektu przywracania kontaktu starorzeczy z wodami Odry i innych rzek [Łabędź krzykliwy]. Etapy realizacji: 1. Opracowanie szczegółowych wytycznych dla wybranych obiektów oraz opracowanie koncepcji zasięgu naturalnych zalewów podczas wystąpienia wód wezbraniowych;

RAPORT ZA LATA 2020-2021 Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOWSKIEGO

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Presja	Jednostka odpowiedzialna	Nazwa działania	Opis działania
					b) Wykonanie połączeń pozwalających na okresową wymianę wody pomiędzy starorzeczami a ciekami wodnymi (m.in. Odra, Barycz); c) minimalną ingerencję w starorzecze; d) plany zadań inwestycyjnych w obszarze gospodarki wodnej realizowanych przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej we Wrocławiu. (Obszar Natura 2000 Łęgi Odrzańskie).
			RDOŚ Wrocław we współpracy z PZW	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.	Podjęcie działań na rzecz ograniczenia presji wędkarskiej na starorzeczach [Łabędź krzykliwy]. Etapy realizacji: 1. Porozumienie z Polskim Związkiem Wędkarskim w sprawie ograniczenia połowów ryb na terenie najcenniejszych starorzeczy. (Obszar Natura 2000 Łęgi Odrzańskie).
			RDOŚ Wrocław we współpracy z organami samorządu terytorialnego i zarządcami oczek wodnych i starorzeczy	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.	Prowadzenie działań mających na celu niedopuszczanie do likwidacji, zasypywania i dewastacji oczek wodnych i starorzeczy [Czapla siwa, Zimorodek, Cyranka, Nurogęś]. Etapy realizacji: 1. Wprowadzenie odpowiednich zapisów w miejscowych dokumentach planistycznych (Obszar Natura 2000 Łęgi Odrzańskie).
			RDOŚ Wrocław we współpracy z organami samorządu terytorialnego i zarządcami oczek wodnych i starorzeczy	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.	Pozostawianie, (niezasypywanie, niedewastowanie) oczek wodnych i starorzeczy [Łabędź krzykliwy]. Obejmowanie ochroną bierną np. w formie użytków ekologicznych. W granicach obszaru Natura 2000. (Obszar Natura 2000 Łęgi Odrzańskie).
600010137554	Jodłówka	budowle piętrzące	-	Dla JCW nie zaplanowano żadnych dodatkowych działań podstawowych.	-
600010139671	Jezierzyca do Rowu Stawowego	-prostowanie koryta -budowle piętrzące -obiekty mostowe	RDOŚ Wrocław	Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych zależnych od hydromorfologii (wg celów środowiskowych: wymogów rzek włosienicznikowych, wylewy Q50).	Rozpoznanie zasadności, a w przypadku jej stwierdzenia wprowadzenie w PZO/PO działań ograniczających negatywny wpływ obiektów piętrzących na cele środowiskowe wynikające z wymagań dla obszarów chronionych w zakresie dobrego stanu hydromorfologii (wg celów środowiskowych: wymogów rzek włosienicznikowych,

RAPORT ZA LATA 2020-2021 Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOWSKIEGO

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Presja	Jednostka odpowiedzialna	Nazwa działania	Opis działania
					wylewy Q50). (Obszar Natura 2000 Dębniańskie Mokradła).
			KZGW; RZGW Wrocław; ZZ we Wrocławiu	Działania renaturyzacyjne	Analiza sposobu prowadzenia działań restytucyjnych z uwzględnieniem zachowania funkcji cieków oraz realizacja działań restytucyjnych na podstawie przeprowadzonej analizy (do 2027 r.).
			Dolnośląski ZPK	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.	Opracowanie bilansu wodno-gospodarczego dla zlewni, w których prowadzona jest stawowa gospodarka rybacka, w tym weryfikację obliczeń zasobów dyspozycyjnych wód powierzchniowych oraz przegląd i aktualizację pozwoleń wodnoprawnych. (Park Krajobrazowy Dolina Jezierzycy).
			Dolnośląski ZPK	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.	Wyłączenie z konserwacji cieków V rzędu i wyższych oraz dopuszczenie do ich renaturyzacji, z wyjątkiem sytuacji wynikających z odrębnych przepisów. (Park Krajobrazowy Dolina Jezierzycy).
			Dolnośląski ZPK	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.	Pozostawienie lub tworzenie wzdłuż cieków i zbiorników wodnych, co najmniej 5-metrowego pasa trzcinowisk, zadrzewień i zakrzaczeń tworzących naturalną strefę buforową. (Park Krajobrazowy Dolina Jezierzycy).
			Dolnośląski ZPK	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.	Utrzymywanie, przez niezbędne zarybienia, stałego poziomu liczebności gatunków ryb wykazujących stały spadek liczebności populacji. (Park Krajobrazowy Dolina Jezierzycy).
			Regionalny Konserwator Przyrody we Wrocławiu	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.	Przywrócenie właściwych dla siedlisk i gatunków je zasiedlających stosunków wodnych, szczególnie istotne dla siedlisk przyrodniczych oraz rzadkich i chronionych roślin, bezkręgowców, ryb, płazów, ptaków i ssaków. (rez. Uroczysko Wrzosy).
			Dolnośląski ZPK	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.	Uwzględnienie w gospodarce rybackiej potrzeb ochrony gatunków rzadkich, zagrożonych i chronionych oraz objętych lokalnymi i krajowymi programami ochrony czynnej. (Park Krajobrazowy Dolina Jezierzycy).
			Dolnośląski ZPK	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.	Rezygnacja z zarybiania zbiorników wodnych, nie przeznaczonych do celów gospodarki rybackiej zasiedlonych przez trzaskę grzebieniastą <i>Triturus cristatus</i> . (Park Krajobrazowy Dolina Jezierzycy).

RAPORT ZA LATA 2020-2021 Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOWSKIEGO

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Presja	Jednostka odpowiedzialna	Nazwa działania	Opis działania
			Dolnośląski ZPK	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.	Zaleca się ochronę obszarów źródłiskowych, poprzez niezmiennianie ich użytkowania, a w szczególności trwałego wylesiania lub zamiany użytków zielonych w grunty orne, z wyjątkiem realizacji zadań służących ich ochronie i racjonalnemu udostępnieniu turystycznemu. (Park Krajobrazowy Dolina Jezierzycy).
			Dolnośląski ZPK	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.	Przeprowadzanie oceny oddziaływania na środowisko w przypadku budowy nowych stawów rybnych, uwzględniającej w szczególności migrację substancji biogennych do wód powierzchniowych i podziemnych. (Park Krajobrazowy Dolina Jezierzycy).
			Dolnośląski ZPK	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.	Wprowadzenie zakazu lokalizacji konstrukcji hydrotechnicznych, elektrowni wodnych i innych przeszkód wodnych, bez stosownych urządzeń - przepławek, umożliwiających migrację zwierząt wodnych. (Park Krajobrazowy Dolina Jezierzycy).
			Dolnośląski ZPK	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.	Przeciwdziałanie procesom erozji wietrznej i wodnej gleb oraz ich ochronę przed zanieczyszczeniami, poprzez utrzymanie i tworzenie pasów roślinności niskiej i wysokiej obejmującej gatunki rodzimie, dostosowane do lokalnych warunków siedliskowych, wzdłuż dróg i miedz śródpolnych oraz na zarośniętych rowach odwadniających na terenach łąk i turzycowisk. (Park Krajobrazowy Dolina Jezierzycy).
			Dolnośląski ZPK	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.	Przyspieszenie budowy kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków, w tym: a) podłączenie wszelkich nowych obiektów wytwarzających ścieki bytowe lub technologiczne do sieci kanalizacji sanitarnej, b) uporządkowanie gospodarki ściekowej na terenach nieobjętych dotychczas systemem kanalizacji sanitarnej poprzez egzekwowanie odprowadzania ścieków do szczelnych zbiorników. (Park Krajobrazowy Dolina Jezierzycy).
			Dolnośląski ZPK	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.	Niewylewanie gnojowicy oraz ograniczenie nawożenia w pasie do 100 metrów od stref źródłiskowych i stref ochronnych ujęć wody, brzegów zbiorników lub cieków oraz na obszarach wysokiej podatności na infiltrację zanieczyszczeń do wód

RAPORT ZA LATA 2020-2021 Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOWSKIEGO

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Presja	Jednostka odpowiedzialna	Nazwa działania	Opis działania
					podziemnych. (Park Krajobrazowy Dolina Jezierzycy).
			Dolnośląski ZPK	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.	Wprowadzenie zakazu zarybiania wód Parku obcymi geograficznie gatunkami ryb, a w przypadku stwierdzenia ich występowania sukcesywne ich eliminowanie. (Park Krajobrazowy Dolina Jezierzycy).
			Dolnośląski ZPK	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.	Opracowanie i wdrożenie kompleksowego programu gospodarki wodnej uwzględniającego poprawę stosunków wodnych, niezbędne melioracje i potrzeby małej retencji dla ochrony łąk zmiennowilgotnych. (Park Krajobrazowy Dolina Jezierzycy).
			Dolnośląski ZPK	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.	Oparcie gospodarki rybackiej na aktualnym rozpoznaniu składu taksonomicznego oraz bazy pokarmowej ryb. (Park Krajobrazowy Dolina Jezierzycy).
			Dolnośląski ZPK	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.	Niepodejmowanie działań powodujących obniżenie zwierciadła wód podziemnych, w szczególności budowy oraz odbudowy urządzeń drenarskich i rowów odwadniających na gruntach ornych, łąkach i pastwiskach, jak też w obszarach parowód, dolin rzecznych i strefach źródłkowych cieków (Park Krajobrazowy Dolina Jezierzycy).
			Dolnośląski ZPK	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.	Rezygnacja na obszarach łąk z (...) budowania nowych systemów melioracyjnych, podnoszenia produktywności łąk poprzez stosowanie nawozów sztucznych, ścieków i osadów ściekowych, pestycydów i herbicydów oraz dosiewanie nasion traw. (Park Krajobrazowy Dolina Jezierzycy).
			Dolnośląski ZPK	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych	Utrzymanie naturalnego kształtu i przebiegu koryt wszystkich cieków w granicach Parku, z wyjątkiem sytuacji wynikających z odrębnych przepisów. (Park Krajobrazowy Dolina Jezierzycy).
			Dolnośląski ZPK	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.	Zaleca się niebudowanie trwałych zbiorników wodnych, z wyjątkiem niewielkich spiętrzeń wód mających na celu ochronę przyrody, ochronę przeciwpożarową lub przeciwpowodziową. (Park Krajobrazowy Dolina Jezierzycy)
			Dolnośląski ZPK	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań	Kompleksowa ochrona ekosystemów rzek przed antropogenicznymi przekształceniami, poprzez zaniechanie, o ile nie jest to w konflikcie z ochroną

RAPORT ZA LATA 2020-2021 Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOWSKIEGO

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Presja	Jednostka odpowiedzialna	Nazwa działania	Opis działania
				ochronnych dla obszarów chronionych.	przeciwpowodziową, pogłębiania i czyszczenia koryt rzek, wyrównywania biegu rzek, wycinania drzew rosnących wzdłuż koryt rzecznych. (Park Krajobrazowy Dolina Jezierzycy).
			Dolnośląski ZPK	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.	Zaniechanie lub ograniczenie, o ile nie jest to w konflikcie z ochroną przeciwpowodziową i ochroną przyrody konserwacji rowów i cieków naturalnych celem spowolnienia odpływu rzeczno i zwiększenia zasilania wód podziemnych - szczególnie dotyczy to obszarów łąk zmiennowilgotnych. (Park Krajobrazowy Dolina Jezierzycy).
			RDOŚ Wrocław	Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryta.	Rozpoznanie zasadności, a w przypadku jej stwierdzenia wprowadzenie w PZO/PO działań ograniczających negatywnie oddziaływanie budowli regulacyjnych i przekształceń hydromorfologicznych na cele środowiskowe wynikające z wymagań dla obszarów chronionych w zakresie stanu hydromorfologii (wg wymogów rzek włosienicznikowych/wylewy). (Obszar Natura 2000 Dębniańskie Mokradła).
			RDOŚ Wrocław	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.	Pozostawianie zarośli roślin żywicielskich gatunku [barczatka kataks] wzdłuż rowów, miedz, dróg itp. Wszystkie tarniny, głogi, dzikie grusze i dzikie róże powinny być traktowane w Obszarze w sposób szczególny. Wszelkie działania zmierzające do usuwania osobników tych gatunków, jak czyszczenie rowów przydrożnych, konserwacja torowisk itp. powinny odbywać się we wrześniu. Miejsce po usuniętych roślinach należy pozostawić do samoczynnego odnowienia zarośli. (Obszar Natura 2000 Dębniańskie Mokradła).
			RDOŚ Wrocław	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.	Prace w obszarze Natura 2000 związane z konserwacją rowów melioracyjnych, kanałów i cieków wodnych oraz brzegów stawów wykonywać z uwzględnieniem możliwości występowania w tych środowiskach rośliny żywicielskiej gatunku [czerwończyk nieparek] - szczawiu lancetowatego Rumex hydrolypatham. (Obszar Natura 2000 Dębniańskie Mokradła).

RAPORT ZA LATA 2020-2021 Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOWSKIEGO

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Presja	Jednostka odpowiedzialna	Nazwa działania	Opis działania
60001013968	Nieciecza	-prostowanie koryta	RDOŚ Wrocław	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.	Prowadzenie działań mających na celu niedopuszczanie do likwidacji, zasypywania i dewastacji oczek wodnych i starorzeczy [Czapla siwa, Zimorodek, Cyranka, Nurogęś]. Etapy realizacji: 1. Wprowadzenie odpowiednich zapisów w miejscowych dokumentach planistycznych (Obszar Natura 2000 Łęgi Odrzańskie).
			Dolnośląski ZPK	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.	Rezygnacja na obszarach łąk z (...) budowania nowych systemów melioracyjnych, podnoszenia produktywności łąk poprzez stosowanie nawozów sztucznych, ścieków i osadów ściekowych, pestycydów i herbicydów oraz dosiewanie nasion traw. (Park Krajobrazowy Dolina Jezierzycy).
			Dolnośląski ZPK	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.	Zaniechanie lub ograniczenie, o ile nie jest to w konflikcie z ochroną przeciwpowodziową i ochroną przyrody konserwacji rowów i cieków naturalnych celem spowolnienia odpływu rzeczno i zwiększenia zasilania wód podziemnych - szczególnie dotyczy to obszarów łąk zmiennowilgotnych. (Park Krajobrazowy Dolina Jezierzycy).
			RDOŚ Wrocław we współpracy z RZGW Wrocław	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.	Opracowanie projektu przywracania kontaktu starorzeczy z wodami Odry i innych rzek [Łabędź krzykliwy]. Etapy realizacji: 1. Opracowanie szczegółowych wytycznych dla wybranych obiektów oraz opracowanie koncepcji uwzględniających: a) możliwość zwiększenia zasięgu naturalnych zalewów podczas wystąpienia wód wezbraniowych; b) Wykonanie połączeń pozwalających na okresową wymianę wody pomiędzy starorzeczami a ciekami wodnymi (m.in. Odra, Barycz); c) minimalną ingerencję w starorzecze; d) plany zadań inwestycyjnych w obszarze gospodarki wodnej realizowanych przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej we Wrocławiu. (Obszar Natura 2000 Łęgi Odrzańskie).
			Dolnośląski ZPK	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.	Wprowadzenie zakazu lokalizacji konstrukcji hydrotechnicznych, elektrowni wodnych i innych przeszkód wodnych, bez stosownych urządzeń - przepławek, umożliwiających migrację zwierząt wodnych. (Park Krajobrazowy Dolina Jezierzycy).

RAPORT ZA LATA 2020-2021 Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOWSKIEGO

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Presja	Jednostka odpowiedzialna	Nazwa działania	Opis działania
			Dolnośląski ZPK	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.	Wprowadzenie zakazu zarybiania wód Parku obcymi geograficznie gatunkami ryb, a w przypadku stwierdzenia ich występowania sukcesywne ich eliminowanie. (Park Krajobrazowy Dolina Jezierzycy).
			Dolnośląski ZPK	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.	Przeprowadzanie oceny oddziaływania na środowisko w przypadku budowy nowych stawów rybnych, uwzględniającej w szczególności migrację substancji biogennej do wód powierzchniowych i podziemnych (Park Krajobrazowy Dolina Jezierzycy).
			RDOŚ Wrocław we współpracy z PZW	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.	Podjęcie działań na rzecz ograniczenia presji wędkarskiej na starorzeczach [Łabędź krzykliwy]. Etapy realizacji: 1. Porozumienie z Polskim Związkiem Wędkarskim w sprawie ograniczenia połowów ryb na terenie najcenniejszych starorzeczy. (Obszar Natura 2000 Łęgi Odrzańskie).
			Dolnośląski ZPK	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.	Oparcie gospodarki rybackiej na aktualnym rozpoznaniu składu taksonomicznego oraz bazy pokarmowej ryb. (Park Krajobrazowy Dolina Jezierzycy).
			Dolnośląski ZPK	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.	Opracowanie bilansu wodno-gospodarczego dla zlewni, w których prowadzona jest stawowa gospodarka rybacka, w tym weryfikację obliczeń zasobów dyspozycyjnych wód powierzchniowych oraz przegląd i aktualizację pozwoleń wodnoprawnych. (Park Krajobrazowy Dolina Jezierzycy).
			Dolnośląski ZPK	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.	Zaleca się ochronę obszarów źródłiskowych, poprzez niezmienną ich użytkownika, a w szczególności trwałego wylesiania lub zamiany użytków zielonych w grunty orne, z wyjątkiem realizacji zadań służących ich ochronie i racjonalnemu udostępnieniu turystycznemu. (Park Krajobrazowy Dolina Jezierzycy).
			Dolnośląski ZPK	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.	Kompleksowa ochrona ekosystemów rzek przed antropogenicznymi przekształceniami, poprzez zaniechanie, o ile nie jest to w konflikcie z ochroną przeciwpowodziową, pogłębiania i czyszczenia koryt rzek, wyrównywania biegu rzek, wycinania drzew rosnących wzdłuż koryt rzecznych. (Park Krajobrazowy Dolina Jezierzycy).

RAPORT ZA LATA 2020-2021 Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOWSKIEGO

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Presja	Jednostka odpowiedzialna	Nazwa działania	Opis działania
			Dolnośląski ZPK	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.	Niepodejmowanie działań powodujących obniżenie zwierciadła wód podziemnych, w szczególności budowy oraz odbudowy urządzeń drenarskich i rowów odwadniających na gruntach ornych, łąkach i pastwiskach, jak też w obszarach parowód, dolin rzecznych i strefach źródliskowych cieków. (Park Krajobrazowy Dolina Jezierzycy).
			Dolnośląski ZPK	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.	Przeciwdziałanie procesom erozji wietrznej i wodnej gleb oraz ich ochronę przed zanieczyszczeniami, poprzez utrzymanie i tworzenie pasów roślinności niskiej i wysokiej obejmującej gatunki rodzimie, dostosowane do lokalnych warunków siedliskowych, wzdłuż dróg i miedz śródpolnych oraz na zarośniętych rowach odwadniających na terenach łąk i turzycowisk. (Park Krajobrazowy Dolina Jezierzycy).
			RDOŚ Wrocław we współpracy z organami samorządu terytorialnego i zarządcami oczek wodnych i starorzeczy	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.	Pozostawianie, (niezasypywanie, niedewastowanie) oczek wodnych i starorzeczy [Łabędź krzykliwy]. Obejmowanie ochroną bierną np. w formie użytków ekologicznych. W granicach obszaru Natura 2000. (Obszar Natura 2000 Łęgi Odrzańskie).
			Dolnośląski ZPK	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.	Uwzględnienie w gospodarce rybackiej potrzeb ochrony gatunków rzadkich, zagrożonych i chronionych oraz objętych lokalnymi i krajowymi programami ochrony czynnej. (Park Krajobrazowy Dolina Jezierzycy).
			Dolnośląski ZPK	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.	Utrzymywanie, przez niezbędne zarybienia, stałego poziomu liczebności gatunków ryb wykazujących stały spadek liczebności populacji. (Park Krajobrazowy Dolina Jezierzycy).
			Dolnośląski ZPK	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.	Opracowanie i wdrożenie kompleksowego programu gospodarki wodnej uwzględniającego poprawę stosunków wodnych, niezbędne melioracje i potrzeby małej retencji dla ochrony łąk zmiennowilgotnych. (Park Krajobrazowy Dolina Jezierzycy).
			Dolnośląski ZPK	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań	Utrzymanie naturalnego kształtu i przebiegu koryt wszystkich cieków w granicach Parku, z wyjątkiem

RAPORT ZA LATA 2020-2021 Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOWSKIEGO

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Presja	Jednostka odpowiedzialna	Nazwa działania	Opis działania
				ochronnych dla obszarów chronionych.	sytuacji wynikających z odrębnych przepisów. (Park Krajobrazowy Dolina Jezierzycy).
			Dolnośląski ZPK	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.	Rezygnacja z zarybiania zbiorników wodnych, nie przeznaczonych do celów gospodarki rybackiej zasiedlonych przez traszkę grzebieniastą <i>Triturus cristatus</i> . (Park Krajobrazowy Dolina Jezierzycy).
			Dolnośląski ZPK	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.	Zaleca się niebudowanie trwałych zbiorników wodnych, z wyjątkiem niewielkich spiętrzeń wód mających na celu ochronę przyrody, ochronę przeciwpożarową lub przeciwpowodziową. (Park Krajobrazowy Dolina Jezierzycy).
			Dolnośląski ZPK	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.	Wyłączenie z konserwacji cieków V rzędu i wyższych oraz dopuszczenie do ich renaturyzacji, z wyjątkiem sytuacji wynikających z odrębnych przepisów. (Park Krajobrazowy Dolina Jezierzycy).
			Dolnośląski ZPK	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.	Niewylewanie gnojowicy oraz ograniczenie nawożenia w pasie do 100 metrów od stref źródłiskowych i stref ochronnych ujęć wody, brzegów zbiorników lub cieków oraz na obszarach wysokiej podatności na infiltrację zanieczyszczeń do wód podziemnych. (Park Krajobrazowy Dolina Jezierzycy).
			RDOŚ Wrocław we współpracy RZGW Wrocław, RDLP Wrocław, WWF Polska	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.	Opracowanie i wdrożenie do realizacji projektu rewitalizacji wypłyconych i zanikających starorzeczy [Łabędź krzykliwy]. (Obszar Natura 2000 Łęgi Odrzańskie).
			Dolnośląski ZPK	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.	Pozostawienie lub tworzenie wzdłuż cieków i zbiorników wodnych, co najmniej 5-metrowego pasa trzcinowisk, zadrzewień i zakrzaczeń tworzących naturalną strefę buforową. (Park Krajobrazowy Dolina Jezierzycy).
			Dolnośląski ZPK	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.	Przyspieszenie budowy kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków, w tym: a) podłączenie wszelkich nowych obiektów wytwarzających ścieki bytowe lub technologiczne do sieci kanalizacji sanitarnej, b) uporządkowanie gospodarki ściekowej na terenach nieobjętych dotychczas systemem kanalizacji sanitarnej poprzez egzekwowanie

RAPORT ZA LATA 2020-2021 Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOWSKIEGO

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Presja	Jednostka odpowiedzialna	Nazwa działania	Opis działania
					odprowadzania ścieków do szczelnych zbiorników. (Park Krajobrazowy Dolina Jezierzycy).
			Właściciele/użytkownicy gruntu na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu obniżenia dochodowości, Gmina Wołów	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.	Prace w obszarze Natura 2000 związane z konserwacją rowów melioracyjnych, kanałów i cieków wodnych oraz brzegów stawów wykonywać z uwzględnieniem możliwości występowania w tych środowiskach rośliny żywicielskiej gatunku [czerwończyk nieparek] - szczawiu lancetowatego Rumex hydrolapathum. (Obszar Natura 2000 Dębniańskie Mokradła).
				Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.	Pozostawianie zarośli roślin żywicielskich gatunku [barczatka kataks] wzdłuż rowów, miedz, dróg itp. Wszystkie tarniny, głogi, dzikie grusze i dzikie róże powinny być traktowane w Obszarze w sposób szczególny. Wszelkie działania zmierzające do usuwania osobników tych gatunków, jak czyszczenie rowów przydrożnych, konserwacja torowisk itp. powinny odbywać się we wrześniu. Miejsce po usuniętych roślinach należy pozostawić do samoczynnego odnowienia zarośli. (Obszar Natura 2000 Dębniańskie Mokradła).
60001013758	Lutynia	-źródła przemysłowe -źródła bytowe i komunalne (punktowe) -prostowanie koryta wodnej (zbiorniki, stawy rybne -obiekty mostowe	-	Dla JCW nie zaplanowano żadnych dodatkowych działań podstawowych.	-

Źródło: Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. (Dz.U. 2023 poz. 335) w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry.

4.4.2. Jakość wód podziemnych.

Zakres dopuszczalnych wartości wskaźników jakości wody określają następujące akty prawne:

- rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi z dnia 11 października 2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. 2019 poz. 2148).
- rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 07 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. 2017 poz. 2294).

Ocenę jakości wód podziemnych przeprowadza GIOŚ-RWMS we Wrocławiu. Monitoring wód podziemnych obejmuje punkty pomiarowe, monitorujące wszystkie główne zbiorniki wód podziemnych (GZWP), użytkowe poziomy wodonośne, obszary zwiększonego drenażu oraz obszary szczególnie zagrożone przez przemysł. Uwzględnia warunki hydrogeologiczne w ujęciu regionalnym i lokalnym oraz występowanie potencjalnych ognisk zanieczyszczeń i zagrożeń wód podziemnych.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska oceny jakości elementów fizykochemicznych stanu wód podziemnych oraz oceny stanu chemicznego i stanu ilościowego wód podziemnych dokonuje się dla każdego okresu, do którego stosuje się plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza. Zarówno badania jak i oceny stanu wód podziemnych w zakresie elementów fizykochemicznych i ilościowych wykonuje państwowa służba hydrogeologiczna (art. 155a ust. 5 ustawy Prawo wodne, Dz.U. 2023 poz. 1478 – tekst jednolity). Przy określaniu klasy jakości wód podziemnych (I-V) w punkcie pomiarowym dopuszcza się przekroczenie elementów fizykochemicznych, gdy jest ono spowodowane przez naturalne procesy, z zastrzeżeniem, że to przekroczenie nie dotyczy elementów fizykochemicznych oznaczonych w załączniku symbolem „H” (substancje niebezpieczne) i mieści się w granicach przyjętych dla kolejnej niższej klasy jakości wody. W przypadku większej liczby badań monitoringowych w ciągu roku do porównań przyjmuje się wartość średniej arytmetycznej stężeń badanych elementów fizykochemicznych uzyskanych z rocznych wyników badań monitoringowych w punkcie pomiarowym.

Klasy jakości wód podziemnych **I, II, III** oznaczają dobry stan chemiczny, a klasy jakości wód podziemnych **IV, V** oznaczają słaby stan chemiczny.

Nowy podział obszaru Polski na 172 części JCWPd wskazuje, że na terenie Powiatu Wołowskiego znajdują się cztery, Jednolite Części Wód Podziemnych (JCWPd): nr 78, 79, 94 i 95.

RAPORT ZA LATA 2020-2021 Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOWSKIEGO

Tabela 12. Ocena JCWPd oraz działania w celu utrzymania i poprawy stanu wód podziemnych na terenie Powiatu Wołowskiego.

Nr JCWPd	Ocena stany JCWPd			Jednostka odpowiedzialna	Nazwa działania	Opis działania
	Stan chemiczny	Stan ilościowy	Stan JCWPd			
GW600078	dobry	dobry	dobry	podmiot prowadzący działalność rolniczą	dobrowolne stosowanie działań ze "Zbioru zaleceń dobrej praktyki rolniczej"	stosowanie działań ze "Zbioru zaleceń dobrej praktyki rolniczej" dopasowanych do warunków środowiskowych
				Organ zarządzający siecią urządzeń melioracji wodnych (art. 205 ustawy Prawo wodne)*	analiza możliwości odbudowy/przebudowy systemów melioracyjnych	analiza możliwości odbudowy/przebudowy systemów melioracyjnych - z odwadniających na nawadniająco-odwadniające i budowa nowych systemów melioracyjnych (nawadniająco-odwadniających)
				PGL LP (art. 4 ust. 1 ustawy o lasach), właściciele lasów	spowolnienie lub zatrzymanie odpływu wód ze zlewni oraz zwiększenie możliwości retencyjnych zlewni	odtworzenie starorzeczy i obszarów bagiennych jako naturalnych zbiorników retencyjnych; zachowanie bądź odtwarzanie naturalnych terenów retencyjnych takich jak torfowiska, lasy łąkowe, łąki wilgotne, rozlewiska
				PSH (Ustawa z dn. 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, art.349)	rozpoznanie występowania nowych zanieczyszczeń w wodach podziemnych	przeprowadzenie badań w zakresie identyfikacji nowych zanieczyszczeń w wodach podziemnych w rejonach intensywnej presji urbanizacyjnej, rolniczej i przemysłowej (farmaceutyki, związki PFAS, hormony, używki, środki higieny osobistej)
				ODR (Ustawa z dn. 22 października 2004 r. o jednostkach doradztwa rolniczego)	szkolenia z zakresu dobrowolnego stosowania "Zbioru zaleceń dobrej praktyki rolniczej", mającego na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych	przeprowadzenie szkoleń dla prowadzących działalność rolniczą w zakresie stosowania działań ze "Zbioru zaleceń dobrej praktyki rolniczej" oraz rozpoznania warunków środowiskowych w celu doboru optymalnych działań ze "Zbioru zaleceń dobrej praktyki rolniczej". Rozpoznanie po szkoleniu powinien prowadzić prowadzący działalność rolniczą, w doborze właściwych praktyk powinien prowadzącego działalność wspomagać ODR
GW600079	slaby	slaby	slaby	właściwy organ administracji geologicznej w zakresie wydania decyzji, właściciel ujęcia w zakresie wykonania dodatku	opracowanie dodatku do dokumentacji hydrogeologicznej ustalającej zasoby eksploatacyjne ujęcia wód podziemnych	sporządzenie (na podstawie decyzji właściwego organu administracji geologicznej określającej potrzebę i termin przedłożenia dodatku do dokumentacji geologicznej) dodatku do dokumentacji hydrogeologicznej ustalającej zasoby eksploatacyjne ujęcia wód podziemnych

RAPORT ZA LATA 2020-2021 Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOWSKIEGO

Nr JCWPd	Ocena stany JCWPd			Jednostka odpowiedzialna	Nazwa działania	Opis działania
	Stan chemiczny	Stan ilościowy	Stan JCWPd			
				do dokumentacji (Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze art. 93 ust. 5)		
				podmiot prowadzący działalność rolniczą	dobrowolne stosowanie działań ze "Zbioru zaleceń dobrej praktyki rolniczej"	stosowanie działań ze "Zbioru zaleceń dobrej praktyki rolniczej" dopasowanych do warunków środowiskowych
				PSH ustawa Prawo wodne (art. 369 ust 1)	weryfikacja zasobów eksploatacyjnych ujęć wód podziemnych ustalonych na podstawie dokumentacji hydrogeologicznych wykonanych przed 2004 r.	wykonanie analizy obejmującej identyfikację ujęć wód podziemnych o zasobach eksploatacyjnych znacznie przekraczających średni rzeczywisty pobór w poprzednim cyklu planistycznym, złożenie wniosków o weryfikację zasobów eksploatacyjnych ujęć wód podziemnych w trybie wykonania dodatku do dokumentacji hydrogeologicznej, do właściwych organów administracji geologicznej
				Organ zarządzający siecią urządzeń melioracji wodnych (art. 205 ustawy Prawo wodne)*	analiza możliwości odbudowy/przebudowy systemów melioracyjnych	analiza możliwości odbudowy/przebudowy systemów melioracyjnych - z odwadniających na nawadniająco-odwadniające i budowa nowych systemów melioracyjnych (nawadniająco-odwadniających)
				CDR (Ustawa z dnia 22 października 2004 r. o jednostkach doradztwa rolniczego art. 4 ust. 1)	ograniczenie zużycia wody w rolnictwie	przeprowadzenie szkoleń dla prowadzących działalność rolniczą w zakresie możliwości zastosowania wodoszczędnych technik nawadniania gruntów ornych oraz sposobów retencjonowania i zagospodarowania wód opadowych w rolnictwie wraz z przekazaniem informacji o możliwych programach pozyskiwania środków na realizację działań w dowiązaniu do specyfiki produkcji rolnej
				PGL LP (art. 4 ust. 1 ustawy o lasach), właściciele lasów	spowolnienie lub zatrzymanie odpływu wód ze zlewni oraz zwiększenie możliwości retencyjnych zlewni	odtworzenie starorzeczy i obszarów bagiennych jako naturalnych zbiorników retencyjnych; zachowanie bądź odtwarzanie naturalnych terenów retencyjnych takich jak torfowiska, lasy łąkowe, łąki wilgotne, rozlewiska

RAPORT ZA LATA 2020-2021 Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOWSKIEGO

Nr JCWPd	Ocena stany JCWPd			Jednostka odpowiedzialna	Nazwa działania	Opis działania
	Stan chemiczny	Stan ilościowy	Stan JCWPd			
				podmiot prowadzący działalność gospodarczą	ograniczenie zużycia wody w przemyśle	przeprowadzenie przez podmiot prowadzący działalność gospodarczą analizy możliwości ograniczenia zużycia wody w przemyśle poprzez zastosowanie najlepszych dostępnych technik oszczędzających wodę wraz z oceną możliwości ich zastosowania
				PGW WP	dodatkowy przegląd udzielonych pozwoleń wodnoprawnych związanych z poborem wód podziemnych	dodatkowy przegląd pozwoleń wodnoprawnych, uwzględniający faktyczne zapotrzebowanie na wodę oraz dostępne zasoby wód podziemnych, a nie możliwości techniczne poboru wody z ujęcia
				PSH (Ustawa z dn. 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, art.349)	rozpoznanie występowania nowych zanieczyszczeń w wodach podziemnych	przeprowadzenie badań w zakresie identyfikacji nowych zanieczyszczeń w wodach podziemnych w rejonach intensywnej presji urbanizacyjnej, rolniczej i przemysłowej (farmaceutyki, związki PFAS, hormony, używki, środki higieny osobistej)
				ODR (Ustawa z dn. 22 października 2004 r. o jednostkach doradztwa rolniczego)	szkolenia z zakresu dobrowolnego stosowania "Zbioru zaleceń dobrej praktyki rolniczej", mającego na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych	przeprowadzenie szkoleń dla prowadzących działalność rolniczą w zakresie stosowania działań ze "Zbioru zaleceń dobrej praktyki rolniczej" oraz rozpoznania warunków środowiskowych w celu doboru optymalnych działań ze "Zbioru zaleceń dobrej praktyki rolniczej". Rozpoznanie po szkoleniu powinien prowadzić prowadzący działalność rolniczą, w doborze właściwych praktyk powinien prowadzącego działalność wspomagać ODR
GW600094	dobry	dobry	dobry	Organ zarządzający siecią urządzeń melioracji wodnych (art. 205 ustawy Prawo wodne)*	analiza możliwości odbudowy/przebudowy systemów melioracyjnych	analiza możliwości odbudowy/przebudowy systemów melioracyjnych - z odwadniających na nawadniająco-odwadniające i budowa nowych systemów melioracyjnych (nawadniająco-odwadniających)
				PGL LP (art. 4 ust. 1 ustawy o lasach), właściciele lasów	spowolnienie lub zatrzymanie odpływu wód ze zlewni oraz zwiększenie możliwości retencyjnych zlewni	odtworzenie starorzeczy i obszarów bagiennych jako naturalnych zbiorników retencyjnych; zachowanie bądź odtwarzanie naturalnych terenów retencyjnych takich jak torfowiska, lasy łęgowe, łąki wilgotne, rozlewiska

RAPORT ZA LATA 2020-2021 Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOWSKIEGO

Nr JCWPd	Ocena stany JCWPd			Jednostka odpowiedzialna	Nazwa działania	Opis działania
	Stan chemiczny	Stan ilościowy	Stan JCWPd			
GW600095	dobry	dobry	dobry	Organ zarządzający siecią urządzeń melioracji wodnych (art. 205 ustawy Prawo wodne)*	analiza możliwości odbudowy/przebudowy systemów melioracyjnych	analiza możliwości odbudowy/przebudowy systemów melioracyjnych - z odwadniających na nawadniająco-odwadniające i budowa nowych systemów melioracyjnych (nawadniająco-odwadniających)
				właściwy organ administracji geologicznej w zakresie wydania decyzji, właściciel ujęcia w zakresie wykonania dodatku do dokumentacji (Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze art. 93 ust. 5)	opracowanie dodatku do dokumentacji hydrogeologicznej ustalającej zasoby eksploatacyjne ujęcia wód podziemnych	sporządzenie (na podstawie decyzji właściwego organu administracji geologicznej określającej potrzebę i termin przedłożenia dodatku do dokumentacji geologicznej) dodatku do dokumentacji hydrogeologicznej ustalającej zasoby eksploatacyjne ujęcia wód podziemnych
				PGW WP	dodatkowy przegląd udzielonych pozwoleń wodnoprawnych związanych z poborem wód podziemnych	dodatkowy przegląd pozwoleń wodnoprawnych, uwzględniający faktyczne zapotrzebowanie na wodę oraz dostępne zasoby wód podziemnych, a nie możliwości techniczne poboru wody z ujęcia
				PSH (Ustawa z dn. 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, art.349)	rozpoznanie występowania nowych zanieczyszczeń w wodach podziemnych	przeprowadzenie badań w zakresie identyfikacji nowych zanieczyszczeń w wodach podziemnych w rejonach intensywnej presji urbanizacyjnej, rolniczej i przemysłowej (farmaceutyki, związki PFAS, hormony, używki, środki higieny osobistej)
			ODR (Ustawa z dn. 22 października 2004 r. o jednostkach doradztwa rolniczego)	szkolenia z zakresu dobrowolnego stosowania "Zbioru zaleceń dobrej praktyki rolniczej", mającego na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych	przeprowadzenie szkoleń dla prowadzących działalność rolniczą w zakresie stosowania działań ze "Zbioru zaleceń dobrej praktyki rolniczej" oraz rozpoznania warunków środowiskowych w celu doboru optymalnych działań ze "Zbioru zaleceń dobrej praktyki rolniczej". Rozpoznanie po szkoleniu powinien prowadzić prowadzący działalność rolniczą, w doborze właściwych praktyk powinien prowadzącego działalność wspomagać ODR	

RAPORT ZA LATA 2020-2021 Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOWSKIEGO

Nr JCWPd	Ocena stany JCWPd			Jednostka odpowiedzialna	Nazwa działania	Opis działania
	Stan chemiczny	Stan ilościowy	Stan JCWPd			
				podmiot prowadzący działalność rolniczą	dobrowolne stosowanie działań ze "Zbioru zaleceń dobrej praktyki rolniczej"	stosowanie działań ze "Zbioru zaleceń dobrej praktyki rolniczej" dopasowanych do warunków środowiskowych
				PSH ustawa Prawo wodne (art. 369 ust 1)	weryfikacja zasobów eksploatacyjnych ujęć wód podziemnych ustalonych na podstawie dokumentacji hydrogeologicznych wykonanych przed 2004 r.	wykonanie analizy obejmującej identyfikację ujęć wód podziemnych o zasobach eksploatacyjnych znacznie przekraczających średni rzeczywisty pobór w poprzednim cyklu planistycznym, złożenie wniosków o weryfikację zasobów eksploatacyjnych ujęć wód podziemnych w trybie wykonania dodatku do dokumentacji hydrogeologicznej, do właściwych organów administracji geologicznej
				CDR (Ustawa z dnia 22 października 2004 r. o jednostkach doradztwa rolniczego art. 4 ust. 1)	ograniczenie zużycia wody w rolnictwie	przeprowadzenie szkoleń dla prowadzących działalność rolniczą w zakresie możliwości zastosowania wodooszczędnych technik nawadniania gruntów ornych oraz sposobów retencjonowania i zagospodarowania wód opadowych w rolnictwie wraz z przekazaniem informacji o możliwych programach pozyskiwania środków na realizację działań w dowiązaniu do specyfiki produkcji rolnej
				PGL LP (art. 4 ust. 1 ustawy o lasach), właściciele lasów	spowolnienie lub zatrzymanie odpływu wód ze zlewni oraz zwiększenie możliwości retencyjnych zlewni	odtworzenie starorzeczy i obszarów bagiennych jako naturalnych zbiorników retencyjnych; zachowanie bądź odtwarzanie naturalnych terenów retencyjnych takich jak torfowiska, lasy łęgowe, łąki wilgotne, rozlewiska
				podmiot prowadzący działalność gospodarczą	ograniczenie zużycia wody w przemyśle	przeprowadzenie przez podmiot prowadzący działalność gospodarczą analizy możliwości ograniczenia zużycia wody w przemyśle poprzez zastosowanie najlepszych dostępnych technik oszczędzających wodę wraz z oceną możliwości ich zastosowania

Źródło: Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. (Dz.U. 2023 poz. 335) w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry

*Jednostka odpowiedzialna: „Organ zarządzający siecią urządzeń melioracji wodnych (art. 205 ustawy Prawo wodne)” została wyznaczona w cytowanym powyżej Rozporządzeniu, jednak na terenie Powiatu Wołowskiego nie funkcjonują spółki wodne.

Rok 2020

W 2020 r. ocenę stanu jakości wód podziemnych dokonano w oparciu o monitoring diagnostyczny, na terenie Powiatu Wołowskiego zlokalizowano jeden punkt pomiarowy wód podziemnych. Charakterystykę punktu przedstawiono w tabeli poniżej:

Tabela 13. Charakterystyka punktu pomiarowo-kontrolnego oceny stanu wód podziemnych na terenie Powiatu Wołowskiego w 2020 r.

Gmina/ miejscowość	JCWPd	Typ ośrodka wodonośnego	Użytkowanie terenu	Klasa jakości
Wołów/ Lubiąż	95	porowy	zabudowa wiejska	V

Źródło: Ocena stanu czystości wód podziemnych województwa dolnośląskiego 2020 rok, GIOŚ-RWMŚ Wrocław

W badanym punkcie wody podziemne zostały zakwalifikowane do V klasy jakości wód podziemnych.

Rok 2021

W 2021 r. ocenę stanu jakości wód podziemnych dokonano w oparciu o monitoring diagnostyczny, na terenie Powiatu Wołowskiego zlokalizowano jeden punkt pomiarowy wód podziemnych. Charakterystykę punktu przedstawiono w tabeli poniżej:

Tabela 14. Charakterystyka punktu pomiarowo-kontrolnego oceny stanu wód podziemnych na terenie Powiatu Wołowskiego w 2021 r.

Gmina/ miejscowość	JCWPd	Typ ośrodka wodonośnego	Użytkowanie terenu	Klasa jakości
Wołów/ Lubiąż	95	porowy	zabudowa wiejska	V

Źródło: Ocena stanu czystości wód podziemnych województwa dolnośląskiego 2021 rok, GIOŚ-RWMŚ Wrocław

W badanym punkcie wody podziemne zostały zakwalifikowane do V klasy jakości wód podziemnych.

Gospodarka wodno-ściekowa.

Prowadzone są działania zmierzające do racjonalizacji zużycia wody, zarówno na cele produkcyjne jak i gospodarstw domowych, wymuszonej przez zastosowane instrumenty prawno-ekonomiczne (opłaty, kary i skuteczniejsze kontrole). Racjonalizacji zużycia wody sprzyja również upowszechnienie pomiaru jej zużycia oraz wprowadzenie zamkniętych obiegów wody.

Obecnie Powiat Wołowski charakteryzuje się wysokim wskaźnikiem zwodociągowania (97,1 %), wyższym do średniego wskaźnika zwodociągowania dla województwa dolnośląskiego (95,2 %). Podstawowe parametry sieci wodociągowych w Powiecie Wołowskim w latach 2020-2021 przedstawiono w tabeli poniżej:

Tabela 15. Sieć wodociągowa w Powiecie Wołowskim w 2020 i 2021 roku.

Parametr	jm.	2020	2021
Długość czynnej sieci rozdzielczej (bez przyłączy)	km	333,9	335,9
Połączenia do budynków	szt.	7 717	7 850
Woda dostarczona gospodarstwom domowym	tys. m ³	1 369,5	1 380,4
Zużycie wody na 1 mieszkańca/rok	m ³ /rok	29,5	29,9

Źródło: www.stat.gov.pl

Na przestrzeni lat 2020-2021:

- długość sieci wodociągowej wzrosła o 2,0 km,
- ilość połączeń sieci wodociągowych do budynków na terenie powiatu wzrosła o 133 szt.,
- ilość wody dostarczonej gospodarstwom domowym wzrosła o 10,9 tys.m³.,
- średnie zużycie wody na 1 mieszkańca wzrosło o 0,4 m³/mieszkańca/rok.

Obecnie Powiat Wołowski posiada wskaźnik skanalizowania 71,2 %, niższy od wskaźnika dla województwa dolnośląskiego – 77,4 %. Podstawowe parametry sieci kanalizacyjnej w Powiecie Wołowskim w latach 2020-2021 przedstawiono w tabeli poniżej:

Tabela 16. Sieć kanalizacyjna w Powiecie Wołowskim w 2020 i 2021 roku.

Kanalizacja	jm.	2020	2021
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej ogółem	km	268,2	269,6
Połączenia do budynków	szt.	4 407	4 476
Ścieki komunalne odprowadzone razem	tys.m ³	1 274,9	1 339,6

Źródło: www.stat.gov.pl

Na przestrzeni lat 2020-2021:

- długość sieci kanalizacji sanitarnej na terenie powiatu zwiększyła się o 1,4 km,
- liczba przyłączy do budynków zwiększyła się o 69 szt.,
- ilość ścieków komunalnych odprowadzonych razem wzrosła o 64,7 tys.m³.

Poza obszarami obsługiwanymi przez sieci kanalizacji sanitarnej, na terenie gmin Powiatu Wołowskiego funkcjonują przydomowe oczyszczalnie ścieków oraz zbiorniki wybieralne.

Ładunki zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu w komunalnych i przemysłowych oczyszczalniach ścieków w Powiecie Wołowskim przedstawiają tabele poniżej:

Tabela 17. Ładunki zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu w komunalnych oczyszczalniach ścieków w Powiecie Wołowskim.

	jm.	2020	2021
BZT ₅	kg/rok	18 587	29 400
ChZT	kg/rok	401 093	437 778
Zawiesina ogólna	kg/rok	45 115	77 336
Azot ogólny	kg/rok	39 872	76 514
Fosfor ogólny	kg/rok	8 501	9 756
Osady wytworzone w ciągu roku	Mg	2 306	2 434

Źródło: www.stat.gov.pl

Uwagi:

*BZT₅ – tzw. biochemiczne zapotrzebowanie tlenu (5 dniowy okres analizy), określa ilość tlenu potrzebną do utlenienia związków organicznych zawartych w wodzie i ściekach na drodze przemian biochemicznych w warunkach tlenowych. Całkowita mineralizacja związków organicznych zawartych w wodzie i ściekach wymaga długiego czasu, ok. 20 dni. Jednak najintensywniejsze procesy biodegradacji przebiegają w ciągu pierwszych 5 dni. Dlatego jako wskaźnik obciążenia wody i ścieków substancjami organicznymi przyjęto BzT₅. Określa on zawartość zanieczyszczeń odprowadzanych do odbiornika wód powierzchniowych.

**ChzT – chemiczne zapotrzebowanie tlenu – poprzez to oznaczenie można określić ładunek związków organicznych w ściekach odprowadzanych do odbiorników wód powierzchniowych.

4.5. Zasoby geologiczne.

Powiat Wołowski leży w obrębie Monokliny Przesudeckiej, której lite skały osadowe są przykryte luźnymi osadami kenozoicznymi, o miąższości do 300 m. Powierzchnię terenu budują luźne osady plejstoceńskie i holoceni. Do miocenu górnego należy poziom iłów zielonych i poziom iłów płomienistych serii poznańskiej. Utwory te przykrywają plioceńskie piaski i żwiry kwarcowo - skalenioawe z przewarstwieniami glin kaolinowych. Na obszarze Wzgórz Trzebnickich osady trzeciorzędu uległy glaciotektonicznemu spiętrzeniu. Utwory czwartorzędowe pochodzą z okresu zlodowacenia południowopolskiego, środkowopolskiego, północnopolskiego i holocenu. Osady zlodowacenia południowopolskiego reprezentowane są przez gliny zwałowe oraz piaski i żwiry wodnolodowcowe. Sedymentacja zlodowacenia środkowopolskiego to iły, mułki i piaski zastoiskowe.

Z okresu zlodowacenia północnopolskiego pochodzą osady rzeczne tworzące w dolinie Odry nadzalewowe. Głównie to piaski i żwiry, podrzędne mułki piaszczyste i gliny aluwialne. Z okresem holocenu związany jest taras zalewowy w dolinie Odry zbudowany z piasków różnoziarnistych z domieszką żwiru o miąższości do 4 m.

Okolicę Wińska, Węgrzec i Baszyna zajmują piaski, żwiry i gliny zwałowe, tworzące wzgórza morenowe. W pasie od Głębowic do Moczydlnicy Klasztornej i na południe od okolic Wołowa oraz koło Stęszowa, Warzęgowa i na południe od Trzcinicy Wołowskiej występują piaski, żwiry i gliny wzgórz morenowych.

Złóża kopalin są naturalnym nagromadzeniem minerałów, skał oraz innych substancji, których wydobywanie może przynieść korzyść gospodarczą. W tabeli poniżej zestawiono złoża kopalin występujące w Powiecie Wołowskim, wg stanu zasobów na 31.12.2020 r. i 31.12.2021 r. (wg. Bilansu zasobów złóż kopalin w Polsce, Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy).

RAPORT ZA LATA 2020-2021 Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁÓWSKIEGO

Tabela 18. Zasoby geologiczne i przemysłowe złóż na terenie Powiatu Wołowskiego znajdujące się w bazie zasobów geologicznych PIG-PIB.

Lp.	Gmina	Nazwa złoża	Kopalina	Zagospodarowanie	Pow. złoża [ha]	Zasoby geologiczne [tys. ton] [tys. m ³]*	Zasoby przemysłowe [tys. ton]	Wydobycie [tys. ton]
1.	Brzeg Dolny	Grodzanów	SUROWCE ILASTE CERAMIKI BUDOWLANEJ	eksploatacja złoża zaniechana	3,68	227*	-	-
2.	Brzeg Dolny	Grodzanów (p.)	SUROWCE ILASTE CERAMIKI BUDOWLANEJ	złożo zagospodarowane	1,11	81*	-	0
3.	Brzeg Dolny	Kraniec	GLINY CERAMICZNE KAMIONKOWE	eksploatacja złoża zaniechana	8,54	1 060,5	-	-
4.	Brzeg Dolny	Naborów	KRUSZYWA NATURALNE	eksploatacja złoża zaniechana	1,75	19 19	-	4 -
5.	Brzeg Dolny	Naborów I	KRUSZYWA NATURALNE	eksploatacja złoża zaniechana	1,72	23 23	-	1 -
6.	Brzeg Dolny	Pogalewo Duże	SUROWCE ILASTE CERAMIKI BUDOWLANEJ	eksploatacja złoża zaniechana	9,03	859*	-	-
7.	Brzeg Dolny	Pogalewo Małe	SUROWCE ILASTE CERAMIKI BUDOWLANEJ	eksploatacja złoża zaniechana	7,39	681*	-	-
8.	Brzeg Dolny	Pogalewo Małe II	SUROWCE ILASTE CERAMIKI BUDOWLANEJ	złożo zagospodarowane	1,92	172*	-	-
9.	Brzeg Dolny	Zerków	KRUSZYWA NATURALNE	złożo zagospodarowane	0,77	b.d.	b.d.	b.d.
10.	Wińsko	Konary	KRUSZYWA NATURALNE	złożo zagospodarowane	1,00	147 146	-	22 2
11.	Wińsko	Konary I	KRUSZYWA NATURALNE	złożo rozpoznane szczegółowo	10,53	995	-	-
12.	Wińsko	Konary-Południe	KRUSZYWA NATURALNE	złożo rozpoznane szczegółowo	5,83	1 452	-	-
13.	Wińsko	Smogorzówek	KRUSZYWA NATURALNE	złożo zagospodarowane	0,64	34	-	-
14.	Wołów	Krzydlina Wielka	KRUSZYWA NATURALNE	złożo rozpoznane szczegółowo	2,00	b.d.	b.d.	b.d.
15.	Wołów	Lubiąż	KRUSZYWA NATURALNE	eksploatacja złoża zaniechana	2,82	195	-	-
16.	Wołów	Łazarzowice I	KRUSZYWA NATURALNE	złożo rozpoznane szczegółowo	1,29	117	-	-
17.	Wołów	Piotroniowice	KRUSZYWA NATURALNE	eksploatacja złoża zaniechana	4,27	304	-	-
18.	Wołów	Piotroniowice II	KRUSZYWA NATURALNE	złożo rozpoznane szczegółowo	5,08	410	-	-
19.	Wołów	Piotroniowice III	KRUSZYWA NATURALNE	złożo zagospodarowane	1,98	36 35	-	4 1
20.	Wołów	Piotroniowice V	KRUSZYWA NATURALNE	złożo rozpoznane szczegółowo	2,00	345	-	-
21.	Wołów	Prawików	KRUSZYWA NATURALNE	eksploatacja złoża zaniechana	1,08	15	-	-
22.	Wołów	Stary Wołów	KRUSZYWA NATURALNE	złożo rozpoznane szczegółowo	1,91	266	-	-

Źródło: www.pgi.gov.pl, Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce, wg stanu na 31.12.2020r. i 31.12.2021 r., Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy W 2021 roku w niektórych złożach oszacowano/obliczono nowe wartości zasobów geologicznych, zasobów przemysłowych i wydobyć (zaznaczone w tabeli kolorem niebieskim)

4.6. Gleby

Na jakość gleb negatywny wpływ mają zanieczyszczenia antropogeniczne ze źródeł punktowych i obszarowych, takich jak: produkcja rolnicza i nawożenie gleb, emisja gazów i pyłów z przemysłu i motoryzacji oraz sytuacje awaryjne, powodujące lokalną emisję zanieczyszczeń fizycznych i chemicznych.

Aktualnie obowiązujące kryteria oceny zawartości zanieczyszczenia gleb metalami ciężkimi zawarte są w załączniku do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi (Dz.U. 2016, poz. 1395). Rozpoznanie stanu gleb użytkowanych rolniczo pod względem zanieczyszczenia metalami ciężkimi jest istotne z uwagi na produkcję bezpiecznej żywności dla człowieka. Występowanie w glebach podwyższonych zawartości metali ciężkich będące następstwem działalności ludzkiej poprzez: emisje przemysłowe, motoryzację, nadmierną chemizację rolnictwa, powoduje degradację biologicznych właściwości gleb, skażenie wód gruntowych oraz przechodzenie zanieczyszczeń do łańcucha żywnościowego.

Rozpoznanie stanu gleb użytkowanych rolniczo pod względem zanieczyszczenia metalami ciężkimi jest istotne z uwagi na produkcję bezpiecznej żywności dla człowieka. Występowanie w glebach podwyższonych zawartości metali ciężkich będące następstwem działalności ludzkiej poprzez: emisje przemysłowe, motoryzację, nadmierną chemizację rolnictwa, powoduje degradację biologicznych właściwości gleb, skażenie wód gruntowych oraz przechodzenie zanieczyszczeń do łańcucha żywnościowego.

Opracowanie pt. „Monitoring chemizmu gleb ornych Polski w latach 2020-2022” opublikowane przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie – opracowane przez Eurofins OBiKŚ Polska Sp. z o.o., stanowi syntezę wyników badań nad kształtowaniem się stanu właściwości fizycznych, fizyko – chemicznych i chemicznych gleb gruntów ornych oraz zanieczyszczenia pierwiastkami śladowymi (Cd, Cu, Pb, Zn, Ni), wielopierścieniowymi węglowodorami aromatycznymi (WWA) i siarką siarczanową (S-SO₄). Monitoring gleb przeprowadzono w latach 1995, 2000, 2005, 2010, 2015 i 2020 w 449 punktach pomiarowo kontrolnych na terenie całego kraju. Na terenie Powiatu Wołowskiego został zlokalizowany jeden punkt pomiarowy (nr 211, w m. Lipnica, gm. Wołów). Wyniki badan przedstawiono w tabeli poniżej:

RAPORT ZA LATA 2020-2021 Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOWSKIEGO

Tabela 19. Oznaczone parametry w punkcie pomiarowym w m. Lipnica gm. Wołów.

Lp.	Parametr	Jednostka	Rok pomiaru					
			1995	2000	2005	2010	2015	2020
1.	Próchnica – subst. org.	%	1,12	1,42	1,54	1,67	1,37	2,49
2.	Węgiel organiczny	%	0,64	0,82	0,89	0,97	0,80	1,44
3.	Azot ogólny	%	0,060	0,080	0,073	0,098	0,080	0,120
4.	pH w H ₂ O	pH	6,70	7,00	6,80	6,26	5,80	7,20
5.	pH w KCl	pH	5,60	6,00	5,80	5,17	4,80	6,90
6.	Zasolenie	mg KCl/100g gleby	14,60	21,40	30,10	13,46	13,15	48,00
7.	Fosfor przyswajalny	mg/100g gleby	3,80	5,90	8,30	3,50	4,10	16,00
8.	Potas przyswajalny	mg/100g gleby	10,90	14,00	22,00	11,60	9,50	19,40
9.	Magnez przyswajalny	mg/100g gleby	2,30	3,30	2,10	11,40	5,80	5,30
10.	Siarka przyswajalna S-SO ₄	mg/100g gleby	1,38	1,38	1,25	1,03	0,36	2,70
11.	Radioaktywność	Bq/kg gleby	533	602	562	354	260	324
12.	Ca ²⁺	cmol/kg gleby	2,87	3,14	3,66	3,37	2,37	12,80
13.	Mg ²⁺	cmol/kg gleby	0,25	0,33	0,36	0,45	0,22	0,67
14.	K ⁺	cmol/kg gleby	0,34	0,34	0,39	0,28	0,56	0,53
15.	Na ⁺	cmol/kg gleby	0,06	0,06	0,02	0,03	0,02	<0,10
16.	S ogółem	%	3,52	3,87	4,43	4,13	3,17	14,00
17.	P ogółem	%	0,040	0,040	0,050	0,039	0,035	0,071
18.	Ca	%	0,09	0,14	0,14	0,10	0,08	0,50
19.	Mg	%	0,07	0,09	0,09	0,08	0,06	0,31
20.	K	%	0,08	0,09	0,14	0,12	0,07	0,10
21.	Na	%	0,004	0,004	0,006	0,011	0,004	0,003
22.	Al	%	0,60	0,65	0,64	0,57	0,32	0,42
23.	Fe	%	0,68	0,67	0,87	0,74	0,57	0,66
24.	Mn	mg/kg gleby	563	517	530	432	348	347
25.	Cr	mg/kg gleby	6,80	8,70	7,30	9,23	7,56	31,20
26.	Co	mg/kg gleby	4,03	5,65	4,83	3,34	2,79	3,07
27.	V	mg/kg gleby	11,70	16,70	18,10	14,89	11,45	20,30
28.	Li	mg/kg gleby	4,80	6,10	6,40	5,76	3,74	<10,00
29.	Be	mg/kg gleby	0,23	0,30	0,27	0,30	0,29	<2,00
30.	Ba	mg/kg gleby	43,70	45,30	49,30	58,69	37,86	28,50
31.	Sr	mg/kg gleby	5,80	7,30	7,40	6,97	4,73	16,60

RAPORT ZA LATA 2020-2021 Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOWSKIEGO

32.	La	mg/kg gleby	8,60	7,10	10,60	9,61	6,38	7,74
33.	Hg	mg/kg gleby	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	0,049	<0,100
34.	As	mg/kg gleby	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	5,08	4,79
35.	Cd	mg/kg gleby	0,20	0,25	0,17	0,29	0,24	<0,50
36.	Cu	mg/kg gleby	6,30	6,30	8,00	7,39	7,41	9,07
37.	Ni	mg/kg gleby	7,20	6,60	8,70	7,45	6,24	6,07
38.	Pb	mg/kg gleby	18,40	14,50	16,00	24,53	18,66	18,70
39.	Zn	mg/kg gleby	26,20	30,00	33,30	63,35	52,31	29,90
Zanieczyszczenie węglowodorami aromatycznymi								
40.	13WWA	µg/kg gleby	121,0	132,0	184,0	279,0	140,2	438,0

Źródło: Raport z III etapu realizacji zamówienia „Monitoring chemizmu gleb ornych Polski w latach 2020-2022” Warszawa

W ramach oznaczonych wyżej parametrów w badanym punkcie pomiarowym w latach 1995-2020 nie stwierdzono przekroczeń wartości dopuszczalnych dla poszczególnych substancji.

Ocena zawartości sumy 13WWA w glebach użytkowanych rolniczo:

Zawartość 13WWA w poszczególnych latach wahała się od 121,0 do 438,0 $\mu\text{g}/\text{kg}^{-1}$ (wg klasyfikacji IUNG od 0 do 1 klasy – niezanieczyszczona (zawartość naturalna) do niezanieczyszczona (zawartość podwyższona).

Stopień skażenia gleby związkami z grupy wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych zależy przede wszystkim od lokalizacji oraz sposobu użytkowania gruntu. Gleby zlokalizowane w pobliżu terenów przemysłowych oraz terenów sąsiadujących z trasami intensywnego ruchu drogowego są bardziej narażone na zanieczyszczenie związkami z grupy WWA.

Rekultywacja gruntów w Powiecie Wołowskim w 2020 r.:

Według danych Starostwa Powiatowego w Wołowie, na terenie powiatu grunty wymagające rekultywacji i zagospodarowania zajmowały powierzchnię 0,12 ha, w tym:

- zdewastowane: 0,12 ha,
- na których zakończono działalność przemysłową: 0,12 ha.

W ciągu roku rekultywacji poddano 0,12 ha.

Dla poszczególnych gmin:

- w Gminie Wołów: grunty wymagające rekultywacji: 0,0 ha,
- w Gminie Brzeg Dolny: grunty wymagające rekultywacji: 0,0 ha,
- w Gminie Wińsko: grunty wymagające rekultywacji: 0,12 ha, w tym zdewastowane: 0,12 ha, z ogółem na których zakończono działalność przemysłową: 0,12 ha. W ciągu roku rekultywacji poddano 0,12 ha.

Rekultywacja gruntów w Powiecie Wołowskim w 2021 r.:

Według danych Starostwa Powiatowego w Wołowie, na terenie powiatu grunty wymagające rekultywacji i zagospodarowania zajmowały powierzchnię 0,39 ha, w tym:

- zdewastowane: 0,39 ha,
- na których zakończono działalność przemysłową: 0,39 ha.

W ciągu roku rekultywacji poddano 0,39 ha.

Dla poszczególnych gmin:

- w Gminie Wołów: grunty wymagające rekultywacji: 0,20 ha, w tym zdewastowane: 0,20 ha, z ogółem na których zakończono działalność przemysłową: 0,20 ha. W ciągu roku zrekultywowano 0,20 ha,
- w Gminie Brzeg Dolny: grunty wymagające rekultywacji: 0,0 ha,
- w Gminie Wińsko: grunty wymagające rekultywacji: 0,19 ha, w tym zdewastowane: 0,19 ha, z ogółem na których zakończono działalność przemysłową: 0,19 ha. W ciągu roku zrekultywowano 0,19 ha.

Na terenie Powiatu Wołowskiego dokonano identyfikacji miejsc potencjalnie, historycznie zanieczyszczonych¹, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie rejestru historycznego zanieczyszczenia powierzchni ziemi (Dz. U. 2016, poz. 1397).

Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Środowiska, określającymi sposób sporządzania wykazu potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi podczas identyfikacji terenów potencjalnie zanieczyszczonych powinno się rozpatrywać wyłącznie miejsca związane z działalnościami wymienionymi w załączniku nr 2 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi (Dz. U. 2016, poz. 1395).

Do analiz, zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Środowiska, nie bierze się pod uwagę miejsc nielegalnego składowania odpadów, które nie były wyznaczone do tego celu na mocy odpowiednich przepisów.

Na terenach, w obrębie których zidentyfikowano historyczne zanieczyszczenie powierzchni ziemi, władający powierzchnią ziemi, zgodnie z art. 101 h. ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska. (Dz. U. z 2021 poz. 1973 - tekst jednolity ze zm.) jest obowiązany do przeprowadzenia remediacji, czyli podjęcia wszelkich czynności rozumianych, jako poddanie zanieczyszczonej gleby działaniom mającym na celu usunięcie lub zmniejszenie ilości substancji powodujących ryzyko lub ograniczenie rozprzestrzeniania, tak aby tereny zanieczyszczone przestały stwarzać zagrożenie dla

¹ Wykaz potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi na terenie Powiatu Wołowskiego

zdrowia ludzi lub stanu środowiska, jeżeli takie zostało stwierdzone. Podczas planowania prac remediacyjnych powinno się uwzględnić planowane zagospodarowanie terenu zanieczyszczonego oraz rachunek ekonomiczny prowadzonych działań.

Obecnie w wykazie potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi na terenie Powiatu Wołowskiego znajduje się jedna pozycja: dz. Nr 45/2 AM-40 obręb Wołów, ul. Zielony Zaulek, Wołów o powierzchni 0,2929 ha stanowiąca własność Powiatu Wołowskiego. Działka nie jest obecnie użytkowana.

4.7. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.

Powiat wykonuje zadania publiczne o charakterze ponadgminnym, a jego funkcje mają charakter uzupełniający w stosunku do gminy. Gminy natomiast zobowiązane są do wypełniania zadań w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi wynikającymi m.in. z ustawy o odpadach, ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach i rozporządzeń wykonawczych.

Odpady komunalne

Obecnie mieszkańcy płacą Gminom opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi tzw. podatek śmieciowy, natomiast Gminy gospodarują środkami z pobieranych od mieszkańców opłat za odpady, egzekwując jednocześnie od wybranych w drodze przetargu firm odpowiednią jakość usług.

W celu realizacji zapisów ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, a tym samym wprowadzenia, a następnie usprawnienia nowego systemu gospodarki odpadami komunalnymi - Rady gmin podjęły stosowne uchwały, m.in.:

- w sprawie określenia metody ustalania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia stawki opłaty,
- w sprawie wzoru deklaracji o wysokości opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi, składanej przez właściciela nieruchomości,
- w sprawie określenia terminu, częstotliwości i trybu uiszczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi
- w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów,
- w sprawie regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy.

Organizacja selektywnej zbiórki oraz ilości odebranych/zebranych odpadów komunalnych

Poniżej przedstawiono ilości odpadów komunalnych, zebranych z terenu Powiatu Wołowskiego w latach 2020-2021.

Tabela 20. Ilość odpadów komunalnych odebranych/zebranych z terenu Powiatu Wołowskiego w latach 2020-2021

Gmina	Rok	Masa zebranych odpadów komunalnych (ogółem) [Mg]	Masa odpadów komunalnych zebranych selektywnie [Mg]	Udział odpadów komunalnych zebranych selektywnie w ogólnej masie zebranych odpadów [%]
Wołów	2020	8 664,77	3 589,76	41,4
	2021	8 990,94	3 975,72	44,2
Wińsko	2020	1 960,93	671,96	34,3
	2021	2 153,07	776,97	36,1
Brzeg Dolny	2020	5 829,44	1 721,66	29,5
	2021	4 570,98	1 225,44	26,8
Razem - Powiat Wołowski	2020	16 455,14	5 983,38	36,4
	2021	15 714,99	5 978,13	38,0

* - pod uwagę wzięto odpady z grup 20 i 15 - nie uwzględniano odpadów z grup 16 i 17

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS, Bank Danych Lokalnych

Odpady z sektora gospodarczego

W wyniku prowadzenia działalności gospodarczej powstają znaczne ilości różnorodnych odpadów, zarówno niebezpiecznych jak i innych niż niebezpieczne.

W poniższej tabeli przedstawiono ilości wytworzonych oraz zagospodarowanych odpadów z sektora gospodarczego na terenie Powiatu Wołowskiego w latach 2020-2021.

Tabela 21. Gospodarowanie odpadami z sektora gospodarczego na terenie Powiatu Wołowskiego w latach 2020-2021

Postępowanie z odpadami	2020	2021
Wytwarzanie [Mg]		
wytworzone odpady z sektora gospodarczego	65 100	61 100
Unieszkodliwienie [Mg]		
odpady z sektora gospodarczego poddane unieszkodliwieniu	5 500	4 400
Przekazanie innym odbiorcom		
Odpady z sektora przemysłowego przekazane innym odbiorcom	59 200	55 900
Magazynowane [Mg]		
Odpady przemysłowe magazynowane czasowo	400	800

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Punkty Selektywnej Zbiórki Odpadów

Na terenie Powiatu Wołowskiego znajdują się cztery Punkty Selektywnej Zbiórki Odpadów tzw. PSZOK w następujących miejscowościach:

- Wołów, teren PGK – Gmina Wołów,
- Wińsko, Oczyszczalnia Ścieków – Gmina Wińsko,
- Brzeg Dolny, Radecz 38 – Gmina Brzeg Dolny.

Odpady zawierające azbest

Odpady zawierające azbest należą do odpadów niebezpiecznych. Ze względu na budowę i strukturę tych wyrobów, stanowią one poważny problem dla zdrowia ludzi i stanu środowiska. Włókna respirabilne azbestu są wystarczająco drobne by przeniknąć głęboko do płuc, gdzie stanowią ryzyko poważnych chorób układu oddechowego. Włókna te powstają na skutek działania mechanicznego (np. gdy płyty azbestowe są łamane lub poddane jakiegokolwiek obróbce mechanicznej lub ścieraniu). W dniu 14 lipca 2009 r. Rada Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej podjęła uchwałę w sprawie przyjęcia „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”, w którym jako główny cel wskazano konieczność usunięcia azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu kraju do 2032 r. Zgodnie z uzyskanymi danymi, na terenie Powiatu Wołowskiego występuje jeszcze ok. **3 905,651 Mg** wyrobów azbestowych - szczegóły przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 22. Informacja o występowaniu wyrobów azbestowych na terenie Powiatu Wołowskiego - stan na grudzień 2023 r.

Gmina	Ilość występujących wyrobów azbestowych [kg]		
	os. fizyczne	os. prawne	razem
Gmina Wińsko	979,793	157,860	1 137,653
Gmina Wołów	903,340	241,858	1 145,198
Gmina Brzeg Dolny	306,780	1 316,020	1 622,800
Razem - Powiat Wołowski	2 189,913	1 715,738	3 905,651

Źródło: <https://bazaazbestowa.gov.pl>

Uwaga: w bazieazbestowej.pl nie ma informacji o ilości wyrobów zawierających azbest na terenie powiatu wołowskiego w 2020 i 2021 roku

4.8. Zasoby przyrodnicze.

Na terenie Powiatu Wołowskiego ustanowiono następujące formy ochrony przyrody:

Użytek ekologiczny – Korydon – Gmina Wińsko,
Użytek ekologiczny – Dolina Juszki – Gmina Wołów,
Rezerwat przyrody – Uroczysko Wrzosa – Gmina Wołów,
Rezerwat przyrody – Odrzysko – Gmina Wołów,
Rezerwat przyrody – Jodłowice – Gmina Brzeg Dolny,
Park Krajobrazowy Dolina Jezierzycy – Gmina Wińsko, Gmina Wołów,
Natura 2000 – Łęgi Odrzańskie – obszar ptasi – Gmina Wołów, Gmina Wińsko, Gmina Brzeg Dolny,
Natura 2000 – Dolina Widawy – obszar siedliskowy – Gmina Brzeg Dolny,
Natura 2000 – Łęgi Odrzańskie – obszar siedliskowy – Gmina Wołów, Gmina Wińsko, Gmina Brzeg Dolny,
Natura 2000 – Dębniańskie Mokradła – obszar siedliskowy – Gmina Wołów, Gmina Wińsko,
Natura 2000 – Wzgórza Warzęgowskie – obszar siedliskowy – Gmina Wołów,
Natura 2000 – Dolina Łachy – obszar siedliskowy – Gmina Wołów, Gmina Wińsko,
Natura 2000 – Zagórzyckie Łąki – obszar siedliskowy – Gmina Wołów,
Natura 2000 – Jodłowice – obszar siedliskowy - Gmina Brzeg Dolny,
Pomniki przyrody.

Użytek ekologiczny

Korydon o pow. 0,64 ha – Użytek położony jest na północy Wzgórz Strupińskich i na południe od miejscowości Trzciniwa Wołowska. Znajduje się tam roślinność kserotermiczna, wiele gatunków mchów oraz bogata fauna bezkręgowców i gadów. Stanowisko rzadkich gatunków chronionych motyli: mieniak strużnik, paź królowej oraz rzadki gatunek modraszek korydon. Znajdują się również: gady: jaszczurka zwinka, padalec, zaskroniec oraz rośliny: naradka północna, zawciąg pospolity, rozchodnik biały, goździk kartuzek, driakiew żółta, jasioniec piaskowy.

Dolina Juszki o pow. 145,50 ha – Kompleks łąkowo-zaroślowy położony w dolinie Juszki i Mojęćkiej Strugi w którym znajdują się stanowiska rzadkich i chronionych gatunków roślin. Celem ochrony jest zachowanie kompleksu wilgotnych łąk i zbiorowisk szuwarowych ze stanowiskami rzadkich i chronionych gatunków roślin oraz terenów łągowych i żerowisk rzadkich w skali kraju przedstawicieli ornitofauny, z uwzględnieniem populacji łąkowej derkacza.

Rezerwat przyrody

Uroczysko Wrzosa o pow. 575,11 ha – Rezerwat położony jest na terenie Parku Krajobrazowego Dolina Jezierzycy. Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie ze względów przyrodniczych, naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych unikalnych fragmentów lasów Obniżenia Wołowa, zwłaszcza naturalnych zespołów olsu porzeczkowego i łągu olszowo-jesionowego z szeregiem chronionych i rzadkich gatunków roślin, drzew pomnikowych, a także zachowanie łągowisk bogatej awifauny leśnej i wodno-błotnej oraz ostoi zwierząt. Sprawujący nadzór – Regionalny Konserwator Przyrody we Wrocławiu

Odrzysko o pow. 5,15 ha – Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie bogatego stanowiska kotewki - orzecha wodnego oraz salwinii pływającej. Sprawujący nadzór – Regionalny Konserwator Przyrody we Wrocławiu

Jodłowice o pow. 9,36 ha – Rezerwat utworzono w celu zachowania ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu lasu mieszanego z udziałem jodły, występującej na granicy zasięgu. Sprawujący nadzór – Regionalny Konserwator Przyrody we Wrocławiu.

Park Krajobrazowy Dolina Jezierzycy

Park utworzony w 1994 (pow. 7953 ha) położony jest na północny zachód od Wołowa w dorzeczu Jezierzycy, do której na obszarze parku wpływa mały prawobrzeżny dopływ Juszka. Na terenie Parku znajduje się rezerwat przyrody Uroczysko Wrzosa. Na obrzeżach rezerwatu znajdują się dwa ogromne stawy hodowlane - Staw Górny oraz Dolny, które są siedliskiem wielu gatunków ptactwa

wodnego. Celem ochrony jest ochrona doliny rzeki Jezierzycy o charakterze nizinny oraz zachowanie cennych fragmentów lasów i terenów łąkowych.

Obszar Parku to mozaika lasów (w tym borów i olsów), bagien i mokradeł, wilgotnych łąk, stawów i strumyków, a nawet śródłądowych wydm. Sama Jezierzycza w wielu fragmentach, jak np. na leśnym odcinku między Kretowicami a Orzeszkowem, zachowała charakter nizinnej i nieuregulowanej, a poprzez to malowniczej rzeki. W granicach parku stwierdzono występowanie, w różnym stopniu wykształconych, zespołów roślinnych. Zróżnicowana rzeźba terenu i duża zmienność siedliskowa sprawia, że zarówno flora jak i fauna jest bogata i urozmaicona. Rośnie tu wiele gatunków roślin unikalnych oraz rzadkich dla Dolnego Śląska, w tym gatunki chronione: m.in. śnieżyca wiosenna, wawrzynek wilczyko, cenne paprocie czy kruszczyk szerokolistny.

Świat ssaków reprezentują duże populacje jelenia, dzika czy sarny. Wśród ptaków, najbardziej charakterystyczne to te związane z biotopami wodnymi i podmokłymi: żuraw, gęgawa, bąk, czapla siwa, słonka, bocian czarny, bielik.

Obszary Natura 2000

Dolina Łęgi Odrzańskie PLB020008 - Obszar jest ostoją ptasią o randze europejskiej. Zajmuje powierzchnię 17999.4 ha. Obszar stanowi fragment doliny Odry o długości 101 km, rozciągający od Brzegu Dolnego do Głogowa, w granicach dawnej terasy zalewowej rzeki, wraz z ujściem Baryczy. Granica obszaru poprowadzona jest zgodnie z aktualnym obszarem zalewowym wraz z planowanymi polderami. Obejmuje siedliska nadrzeczne zachowane w międzywalu oraz najlepiej wykształcone lasy, łąki i torfowiska niskie poza jego obrębem. Duża część terenu jest regularnie zalewana. Obszar porośnięty jest lasami, głównie łęgami jesionowymi i wiązowymi, rozwijającymi się na glebach aluwialnych. Przeważają dobrze zachowane płyty siedlisk, częste są starodrzewia ponad 100-letnie, z licznymi drzewami pomnikowymi. Lasy są ekstensywnie eksploatowane – część lasów na zawalu pozostawiona jest bez zabiegów gospodarczych, nieliczne znajdują się w pełnej kulturze leśnej. Liczne, pozostałe po dawnym korycie Odry starorzecza znajdują się w różnych fazach zarastania. Można tu obserwować kolejne stadia sukcesyjne zbiorowisk związanych z dynamicznym układem doliny rzecznej, w tym także zbiorowisk szuwarowych, związanych ze starorzeczami. W dolinie znajdują się rozległe kompleksy wilgotnych łąk. Najbardziej na południe wysuniętą część obszaru tworzą tzw. Zielone Łąki koło Miękinii. Jest to rozległy kompleks wilgotnych i świeżych łąk, częściowo użytkowany kośnie, oraz olsów i łęgów olchowych. Obszar odznacza się dużym bogactwem siedlisk rzadkich i zagrożonych, charakterystycznych dla doliny dużej rzeki nizinnej (11 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, w tym oba typy bardzo dobrze zachowanych lasów łęgowych, zajmujących tu znaczną powierzchnię). Cennym elementem przyrody obszaru są łąki z takimi interesującymi gatunkami roślin, szczególnie ważne dla bezkręgowców. Z uwagi na te walory terenu powołano tu także, w identycznych granicach obszar siedliskowy PLH020018. Występuje tu co najmniej 14 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 2 gatunki z Polskiej Czerwonej Księgi (w skrócie PCK), gnieździ się łącznie ok. 100 gatunków ptaków. W okresie łęgowym obszar zasiedla kania czarna, muchołówka białoszyja, dzięcioł średni, kania ruda, dzięcioł zielonosiwy, czapla siwa, świerszczak, żuraw oraz trzmielojad i srokosz.

Łęgi Odrzańskie PLH020018 – Obszar stanowi fragment doliny Odry o długości 101 km, od Brzegu Dolnego do Głogowa wraz z ujściowym odcinkiem doliny Baryczy. Obszar obejmuje siedliska nadrzeczne zachowane w międzywalu oraz najlepiej wykształcone lasy, łąki i torfowiska niskie poza jego obrębem. Duża część terenu jest regularnie zalewana. Obszar porośnięty jest lasami, głównie łęgami jesionowymi i wiązowymi, rozwijającymi się na glebach aluwialnych. Na terenie przeważają dobrze zachowane płyty siedlisk, częste są starodrzewia ponad 100-letnie z licznymi drzewami pomnikowymi. W dolinie znajdują się też duże kompleksy wilgotnych łąk. Najbardziej na południe wysuniętą część obszaru tworzą tzw. Zielone Łąki koło Miękinii. Jest to rozległy kompleks wilgotnych i świeżych łąk, częściowo użytkowanych kośnie, oraz olsów i łęgów olchowych. Łęgi Odrzańskie to najdłuższa ostoja na Dolnym Śląsku (długości ponad 70 km), a dzięki swojemu położeniu w dolinie jednej z największych rzek europejskich jest także bardzo ważnym korytarzem ekologicznym w skali całego kontynentu.

Obszar odznacza się dużym bogactwem rzadkich i zagrożonych siedlisk przyrodniczych, charakterystycznych dla dużej rzeki nizinnej. Cennym elementem przyrody obszaru są łąki z interesującymi gatunkami jak: goryczka wąskolistna *Gentiana pneumonanthe*, kosaciec syberyjski

Iris sibirica czy czosnek kątowaty *Allium angulosum*. Bardzo bogata jest flora ostoi z licznymi gatunkami prawnie chronionymi oraz gatunkami rzadkimi i zagrożonymi, tak w skali całej Polski, jak i lokalnie (m.in. liczne są storczykowate). W rezerwacie Odrzysko występuje obfita populacja salwini pływającej *Salvinia natans* i kotewki orzecha wodnego *Trapa natans*.

Na terenie ostoi stwierdzono obecność 22 gatunków zwierząt z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG; ważne jest przede wszystkim występowanie kilku rzadkich gatunków bezkręgowców (motyli, chrząszczy i ważek) oraz rzadkich gatunków ryb (m.in. kielbia białopłetwego i bolenia). Na uwagę zasługuje cenne zimowisko nietoperzy w podziemiach dawnego klasztoru w Lubiążu - jedno z największych stanowisk mopka na terenie południowo-zachodniej Polski. Obszar jest też ostoją ptasią o randze europejskiej. Występuje tu co najmniej 25 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG, w tym 7 gatunków osiągających liczebność kwalifikującą ostoję (tzw. gatunki kwalifikujące: bielik, dzięcioł średni, dzięcioł zielonosiwy, kania czarna, kania ruda, łabędź krzykliwy, muchołówka białoszyja) oraz 18 pozostałych gatunków (bocian biały, bocian czarny, bąk, bączek, błotniak łąkowy, błotniak stawowy, dzięcioł czarny, gąsiorek, kropiatka, jarzębatka, lelek, lerka, muchołówka mała, ortolan, trzmielojad, zielonka, zimorodek, żuraw). Łącznie w granicach ostoi gnieździ się ponad 100 gatunków ptaków. Obszar spełnia rolę bardzo ważnego korytarza ekologicznego.

Dolina Widawy PLH020036 - Obszar mimo bliskości wielkiej aglomeracji miejskiej Wrocławia jest bardzo ważną ostoją fauny związanej z naturalnymi lasami dolin rzecznych. Obszar rozciąga się wzdłuż rzeki Widawy aż do jej ujścia i dalej wzdłuż Odry (km 261-269) oraz wzdłuż Lasu Rędzińskiego (w granicach administracyjnych Wrocławia).

Obszar obejmuje głównie tereny zalewowe w obrębie wałów, ale w niektórych miejscach wykracza poza wały (do 1.5 km od doliny Odry). Pokrycie terenu stanowią przede wszystkim nadbrzeżne zbiorowiska roślinne, w tym lasy łęgowe - częściowo przesuszone i zgrądowiałe na obszarze poza wałami przeciwpowodziowymi.

Najistotniejszą wartością przyrodniczą obszaru są dobrze zachowane lasy łęgowe dębowo-wiązowo-jesionowe, zajmujące blisko 1/3 powierzchni obszaru. Duży udział w pokryciu obszaru mają też grądy. Niewielkie płaty zajmują łągi wierzbowo-topolowe w różnych stadiach sukcesji, starorzecza, ziołorośla nadrzeczne, łąki selernicowe (*Cnidion dubii*) i trzęślicowe (*Molinion caeruleae*).

Obszar, mimo bliskości wielkiej aglomeracji miejskiej Wrocławia jest bardzo ważną ostoją fauny związanej z naturalnymi lasami dolin rzecznych. Z nietoperzy występują tu nocek duży (*Myotis myotis*), łydkowłosy (*Myotis dasycneme*), mopek (*Barbastella barbastellus*), z płazów zaś duże populacje traszki grzebieniastej (*Triturus cristatus*) i kumaka nizinnego (*Bombina bombina*). Bardzo bogaty jest świat bezkręgowców, do którego zalicza się: przelatki maturny (*Hypodryas maturna*), barczatki kataks (*Eriogaster catax*), pachnicy dębowej (*Osmoderma eremita*), kozioroga dębosza (*Cerambyx cerdo*) czerwończyka nieparka (*Lycaena dispar*), a także gatunki częste jak oba modraszki. Sama rzeka Widawa jest istotnym siedliskiem chronionych gatunków ryb.

Dębniańskie Mokradła PLH020002 – Ostoja obejmuje kompleks lasów i fragmentów łąk położonych na prawym brzegu Odry, na zachód od Wołowa, a od północy ograniczona jest doliną Jezierzycy.

Znaczną część terenu stanowią siedliska wilgotne o zbliżonym do naturalnego lub naturalnym charakterze, są to okresowo zalewane olsy, łągi, bagna śródleśne, podmokłe łąki, starorzecza i stawy. W okolicy wsi Wrzosa, Dębno oraz Krzydolina Mała znajdują się stawy hodowlane (ok. 200 ha), będące ważnym miejscem łęgowym dla ptaków wodno-błotnych. Ze względu na występowanie dobrze zachowanych, cennych fitocenoz wilgotnych lasów i łąk, jest to obszar ważny dla zachowania różnorodności biologicznej związanej z mozaiką siedlisk leśnych i łąkowych.

Występują tutaj siedliska z których największy procent pokrycia mają niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (14,77% pokrycia). Jednym z najcenniejszych siedlisk tego terenu są zmiennowilgotne łąki trzęślicowe oraz łągi olchowo-jesionowe w kompleksie z olesami chronionymi w rezerwacie „Uroczysko Wrzosa”. Wśród flory warto zwrócić uwagę na dużą różnorodność storczyków - występuje tutaj min kukułka Fuchsa (*Dactylorhiza fuchsii*), kukułka krwista (*Dactylorhiza incarnata*), kruszczyk szerokolistny (*Epipactis helleborine*), kruszczyk błotny (*Epipactis palustris*), listera jajowata (*Listera ovata*), storczyk samiczy (*Orchis morio*) i podkolan biały (*Platanthera bifolia*). Na terenie obszaru można spotkać kilka rodzin bobrów, wydry, nietoperze (mopek, nocek duży i nocek Bechsteina), traszkę grzebieniastą i kumaka nizinnego, piskorza i różankę. Równie bogaty

jest świat chronionych bezkręgowców, z których spotykamy barczatkę kataks (jedno z największych skupień stanowisk na Dolnym Śląsku), przeplatkę maturna, czerwoczyka nieparka, kozioroga dębosza i oba gatunki modraszków (*nausithous* i *telejus*).

Wzgórza Warzęgowskie PLH020079 – Obszar ma istotne znaczenie dla ochrony dużej populacji barczatki kataks *Erigaster catax*. Obszar wyznaczono pomiędzy miejscowościami: Warzęgowo, Pierusza, Pawłoszewo, Ligota Strupińska i Straża. W granicach obszaru stwierdzono 8 siedlisk przyrodniczych, wśród nich największymi walorami charakteryzują się fragmenty grądu ze stanowiskami m.in. kruszczyka połabskiego *Epipactis albensis* i kruszczyka siniego *E. purpurata*. Dużym walorem są fragmenty łąk trzęślicowych (ze stanowiskami m.in. nasięźrzała pospolitego *Ophioglossum vulgatum* i goździka kosmatego *Dianthus armeria*), łąk świeżych oraz fragment murawy kserotermicznej z różą francuską *Rosa gallica*.

Obszar ma istotne znaczenie dla ochrony dużej populacji barczatki kataks *Erigaster catax*. Tarniny zasiedlone przez barczatkę rosną najczęściej wzdłuż dróg polnych, na miedzach oraz wzdłuż rowów.

Dolina Łachy PLH020003 – Obszar obejmuje fragment doliny rzeki Łachy (dopływu Baryczy) na długości 10 km. zajętego przez dobrze zachowane i wykształcone zbiorowiska roślinne w międzywalu i jego najbliższym otoczeniu. Teren słabo zróżnicowany, nizinny, pocięty siecią kanałów i cieków naturalnych. W większej części leży na terasie zalewowej, rozwiniętej wśród łagodnych pagórów morenowych.

Na tym terenie występują siedliska chronione które łącznie zajmują 31,03% powierzchni. Największy procent pokrycia spośród nich stanowią niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (12%). Mimo że murawy w Dolinie Łachy nie zajmują dużej powierzchni to jednak spotyka się ich tutaj aż cztery rodzaje: ciepłolube, śródładowe murawy napisaskowe; murawy kserotermiczne; górskie i niżowe murawy bliźniczkowe oraz wydmy śródładowe z murawami napiaskowymi. Wśród ważniejszych gatunków roślin występują: mieczyk dachówkowaty (*Gladiolus imbricatus*), selernica żyłkowa (*Cnidium dubium*), podkolan biały (*Platanthera bifolia*), długosz królewski (*Osmunda regalis*) i listera jajowata (*Listera ovata*).

Północno-wschodnia część zajęta przez obszary podmokłe (olesy, turzycowiska), stanowiące cenne siedliska dla płazów i ptaków (wśród nich wielu gatunków aneksowych). Występują tu także trzy gatunki naturowych motyli (barczatka kataks i oba modraszki) W części środkowej zaznacza się przewaga lasów łągowych i grądowych, wśród których znaleziono ponad 150 starych dębów o wymiarach pomnikowych, z którymi związane są znaczące populacje kozioroga dębosza oraz pachnicy dębowej. Tu też występują koncentracje zwierząt i roślin typowych dla lasów liściastych, zaś w ciekach i na okresowych trzęsawiskach rozwijają się populacje piskorza, różanki, kozy, traszki grzebieniastej i kumaka nizinnego. W części południowej zaznaczają się wyniesienia ze stokami na których występują murawy z rzadkimi gatunkami bezkręgowców (*Leptophyes albiovittata*, *Polyommatus coridon*, *Zygaena loti*, *Zygaena ephialtes*). Ostoja jest ważnym korytarzem ekologicznym łączącym zlewnie Odry i Jezierzycy z doliną Baryczy.

Zagórzyckie Łąki PLH020053 – Jest to unikalny w skali Dolnego Śląska zespół higro- i termofilnych owadów (głównie motyli) i roślin łąkowych. z którymi są one związane. Od strony południowej obejmuje łąki kośne i zadrzewienia śródławkowe oraz polne rozwijające się na skarpie pradoliny Odry. Występują tu siedliska przyrodnicze zajmujące ponad 70% obszaru. Są to głównie zbiorowiska łąk trzęślicowych, świeżych i pastwisk z rzędu *Arrhenatheretalia*, mniejszą rolę mają fitocenozy z innych typów roślinności (ziolorośla, murawy). Stan wykształcenia łąk trzęślicowych ma wyjątkowe znaczenie ze względu na obecność licznej grupy gatunków ginących i zagrożonych (m.in. goryczka wąskolistna *Gentiana pneumonanthe*, mieczyk dachówkowaty *Gladiolus imbricatus*) oraz dużą mozaikowość siedlisk. Główną formą użytkowania tych terenów była ekstensywna gospodarka kośna i pastwiskowa. Obecnie ma ona mniejsze znaczenie, co powoduje zanikanie najcenniejszych użytków zielonych.

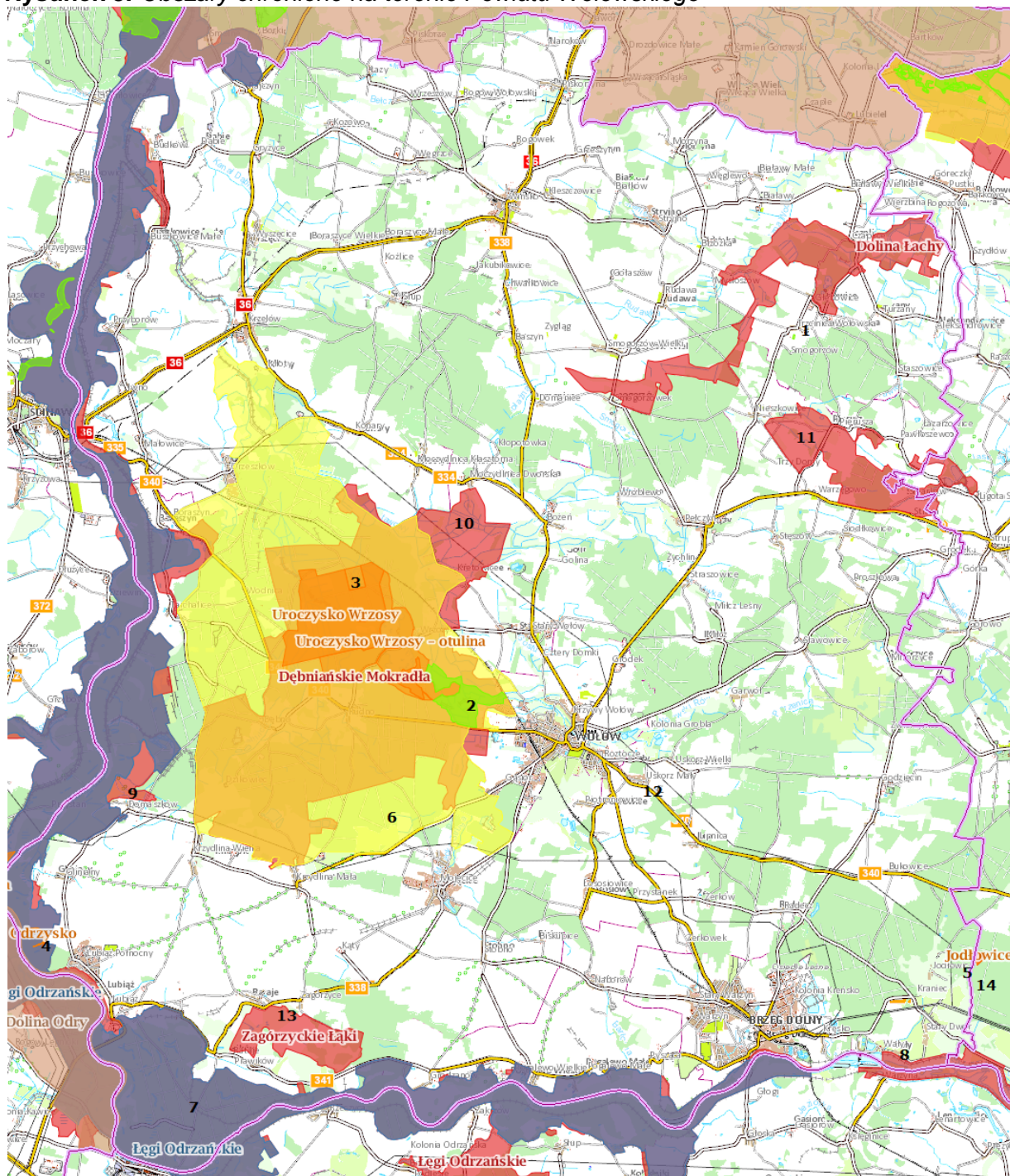
Na łąkach występuje modraszek *telejus* i inne higrofilne gatunki motyli. Wyjątkowe walory kulturowe i przyrodnicze mają łąki świeże szczególnie te ze stanowiskami tak rzadkich motyli, jak przeplatka aurinia oraz wykształcające się w postaci ciepłolubnej na eksponowanych południowych stokach, gdzie towarzyszy im też barczatka kataks. Jest to unikalny w skali Dolnego Śląska zespół higro- i termofilnych owadów (gł. motyli) i roślin łąkowych, z którymi są one związane.

Jodłowice PLH020106 – Obszar leży pomiędzy wsiami Jodłowice a Rościszewice, w odległości około 5 km od Brzegu Dolnego w kierunku wschodnim oraz 30 km na północny zachód od Wrocławia. Podłoże geologiczne tworzą utwory pochodzenia polodowcowego, związane ze zlodowaceniem środkowopolskim oraz południowopolskim (utwory gliniaste i piaszczyste). W otoczeniu obszaru występują lasy gospodarcze, przede wszystkim monokulturowe uprawy sosny. Obszar jest rezerwatem przyrody powołanym w roku 1958, dla ochrony jednego z kilku kresowych, najdalej na północ wysuniętych stanowisk jodły pospolitej (*Abies alba*). W obszarze występuje tylko jeden typ siedliska wyżynny bór jodłowy *Abietetum polonicum* podlegający tu ochronie, z uwagi na występowanie kresowego stanowiska jodły pospolitej (*Abies alba*). Przez ostatni okres obszar objęty był praktycznie ochroną bierną, a teren rezerwatu ogrodzono dla powstrzymania zwierzyny płowej przed zgryzaniem siewek jodły, w przeszłości znacznie ograniczającej odnawianie się gatunku. Ewentualne prace pielęgnacyjne ograniczały się do usuwania niektórych powalonych pni, przez co, z jednej strony, odsłaniano nowe powierzchnie dla obsiewania się jodły, jednak z drugiej zmniejszano wartość rezerwatu dla fauny i flory ksylofagicznej oraz dzięciołów. Wieloletnia ochrona rezerwatowa doprowadziła do wykształcenia się lasu o charakterze naturalnym, z kilkuwarstwowym drzewostanem oraz strukturą poziomą charakteryzującą się występowaniem luk, wykrotów, zwartych kęp samoodnowienia, a także drzewostanów zagęszczonych, pod którymi niemal nie występuje runo.

Podczas badań prowadzonych w roku 2011 stwierdzono, iż występujący w rezerwacie mieszany bór jodłowy wykazuje zgodność z opisem identyfikatora fitosocjologicznego typu siedliska. Z gatunków charakterystycznych dla zespołu występują tu jodła pospolita (*Abies alba*), spotykana we wszystkich warstwach drzewostanu, w podroście i warstwie runa, jeżyna gruczołowata (*Rubus hirtus* agg), nerecznica austriacka (*Dryopteris dilatata*) oraz, rzadko spotykany, tujowiec tamariskowy (*Thuidium tamariscinum*).

Porównanie stanu zachowania omawianego lasu w porównaniu do badań z początku lat 90-tych ubiegłego wieku, wykazało znaczne zmiany we florze rezerwatu wskazujące na jego postępującą naturalizację. Z obszaru Jodłowice wycofała się w tym czasie znaczna liczba gatunków o charakterze synantropijnym, które kiedyś występowały na ścieżkach i drogach leśnych, zaś flora przybrała charakter typowo leśny.

Rysunek 3. Obszary chronione na terenie Powiatu Wołowskiego

Źródło: Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, opracowanie własne.

OZNACZENIA		Obszary Natura 2000	
	granice powiatu		7 Legi Odrzańskie - obszar ptasi
	1 użytek ekologiczny - Korydon		8 Dolina Widawy - obszar siedliskowy
	2 użytek ekologiczny - Dolina Juszek		9 Legi Odrzańskie - obszar siedliskowy
	3 rezerwat przyrody - Uroczysko Wrzosek		10 Dębniańskie Mokradła - obszar siedliskowy
	4 rezerwat przyrody - Odrzysko		11 Wzgórza Warzęgowskie - obszar siedliskowy
	5 rezerwat przyrody - Jodłowice		12 Dolina Łachy - obszar siedliskowy
	6 Park Krajobrazowy Dolina Jezierzycy		13 Zagórzyckie Łąki - obszar siedliskowy
			14 Jodłowice - obszar siedliskowy

Pomniki przyrody

Na podstawie ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. 2023, poz. 1336) pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska, o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa i krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie.

Na terenie Powiatu Wołowskiego znajdują się obecnie 27 pomniki przyrody, w tym 5 pomników przyrody nieożywionej (głązów narzutowych).

Tabela 23. Wykaz pomników przyrody na terenie Powiatu Wołowskiego.

Lp.	Kod obiektu	Obiekt	Miejsce występowania
1	0222013.89	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i> ; pierśnica: 198cm; obwód: 622cm; wysokość: 13m	usytuowany 200 m od ostatniej zabudowy wsi Bukowice, w kierunku Wołowa na rozwidleniu drogi polnej do Godzięcina przy fabryce Linpac Plastics
2	0222013.90	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i> ; pierśnica: 194cm; obwód: 609cm; wysokość: 22m	znajduje się na terenie byłego cmentarza ewangelickiego w Bukowicach, w odległości 20m od drogi głównej
3	0222013.91	Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i> ; pierśnica: 191cm; obwód: 600cm; wysokość: 25m	znajduje się przy zabudowaniach Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej w Godzięcinie
4	0222013.92	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i> ; pierśnica: 145cm; obwód: 456cm; wysokość: 24m	W parku miejskim w północnym narożniku zbiornika wodnego - Czarny staw
5	0222013.93	GŁAZ BERNARDA Głąz narzutowy o obwodzie 6,50 m, długości 2,20 m, szerokość 1,85 m i wysokości 1,20 m	zlokalizowany na działce 294 obręb Bukowice gmina Brzeg Dolny, znajdującej się w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwo Oborniki Śląskie.
6	0222022.2244	NAROK Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i> ; pierśnica: 152cm; obwód: 476cm; wysokość: 28m	Działka nr 668/4, obręb Piskorzyna Naroków Leśnictwo Stryjno, oddz. 4 w części północno - zachodniej
7	0222022.2245	NAPOLEON Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i> ; pierśnica: 166cm; obwód: 523cm; wysokość: 32m	Działka 146/196, obręb Jakubikowice Słup, przy drodze z Wińska, do Słupa, 150 m w oddz.196 c, Leśnictwo Wińsko, w części południowej od strony żwirowni
8	0222022.2246	ZAGŁOBA Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i> ; pierśnica: 157cm; obwód: 494cm; wysokość: 32m	Działka 287/190, obręb Słup, Słup Leśnictwo Wińsko, oddz.190 c, przy skrzyżowaniu dróg w kierunku Moczydlnicy Klasztornej, do Jakubikowic, Słupa i Kłopotówka.
9	0222022.2247	KAMIEŃ ŚW. JADWIGI Głąz narzutowy o wymiarach: wys. 152 cm, obwód 994 cm.	Działka 199/188, obręb Jakubikowice Słup, Leśnictwo Wińsko, oddz.188a, 100 m na południe od drogi Słup-Baszyn
10	0222022.2249	JACEK SOPLICA Buk pospolity (Buk zwyczajny) - <i>Fagus sylvatica</i> ; pierśnica: 111cm; obwód: 350cm; wysokość: 32m	Działka 26/3, obręb Moczydlnica Klasztorna, w zachodniej części parku, wjazd od strony wsi

RAPORT ZA LATA 2020-2021 Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOWSKIEGO

11	0222022.2250	MNISI - gatunek: Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 172cm; obwód: 540cm; wysokość: 33m - Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 153cm; obwód: 480cm; wysokość: 33m - Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 213cm; obwód: 670cm; wysokość: 33m	Działka 26/3, obręb Moczydlnica Klasztorna, w południowo - zachodniej części parku, na jego skraju
12	0222033.2248	Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 189cm; obwód: 594cm; wysokość: 5m	Moczydlnica Klasztorna, Leśnictwo Wińsko, oddział 175d, przy drodze z Moczydlnicy Klasztornej do Kłopotówka, 4 m od rozwidlenia dróg; zwalony
13	0222033.2270	Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 145cm; obwód: 456cm; wysokość: 24m	2100 m na południe od głównej drogi w Prawikowie w kierunku nieczynnej przeprawy promowej na Odrze po lewej stronie brukowanej drogi
14	0222033.2271	Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 149cm; obwód: 468cm; wysokość: 28m	rośnie przy drodze Wrzosa - Rudno, nad stawem
15	0222033.2272	Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 135cm; obwód: 424cm; wysokość: 26m	Rośnie na skraju lasu, oddział 249f, przy ciek wodnym ok. 350 m od drogi Proszkowa - Gródek
16	0222033.2273	głaz narzutowy	Znajduje się ok. 350 m od drogi Garwól - Sławowice, przy drodze leśnej, w lesie oddział 276g
17	0222033.2274	głaz narzutowy	Znajduje się ok. 350 m od drogi Miłcz - Miłcz Leśny, na łące, przy drodze polnej, obok granicy lasu
18	0222033.2275	Jesion wyniosły - Fraxinus excelsior; pierśnica: 149cm; obwód: 468cm; wysokość: 30m	znajduje się w parku podworskim w Starym Wołowie, gm. Wołów
19	0222033.2276	głaz narzutowy	znajduje się na ul. Kolejowej, naprzeciw dworca kolejowego w Wołowie
20	0222033.2278	Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 158cm; obwód: 496cm; wysokość: 25m	przy drodze Wrzosa - Rudno, grobla nad stawem
21	0222033.2279	Platan klonolistny - Platanus xacerifolia (Platanus xhispanica); pierśnica: 193cm; obwód: 606cm; wysokość: 23m	rośnie w parku przy ul. Piłsudskiego, przed Komendą Policji w Wołowie
22	0222033.2280	Sosna zwyczajna (Sosna pospolita) - Pinus sylvestris; pierśnica: 94cm; obwód: 295cm; wysokość: 29m	rośnie przy drodze leśnej, w lesie Nadleśnictwo Wołów, leśnictwo Rudno, oddział 238a
23	0222033.2281	Morwa biała - Morus alba; pierśnica: 134cm; obwód: 421cm; wysokość: 14m	rośnie na nieczynnym cmentarzu, obecnie terenie zieleni w Wołowie
24	0222013.2220266	Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 233cm; obwód: 732cm; wysokość: 26m	rośnie przy ul. Podwale w Brzegu Dolnym na dz. nr. 35 AM 40 obręb Brzeg Dolny.
25	0222013.2220267	Platan klonolistny - Platanus xacerifolia (Platanus xhispanica); pierśnica: 266cm; obwód: 836cm; wysokość: 25m	rośnie na terenie zabytkowego zespołu pałacowo parkowego, przy głównym budynku Urzędu Miejskiego przy ul. Kolejowej 29 w Brzegu Dolnym dz. nr 51 AM 39 obręb Brzeg Dolny
26	0222022.2220285	PAN TADEUSZ Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 131cm; obwód: 412cm; wysokość: 18m	rośnie przy ul. Piłsudskiego w Wińsku, obok budynku Gminnego Ośrodka Kultury w Wińsku, na działce ewidencyjnej nr 533/2 w obrębie Wińsko.

27	0222022.2220286	KMICIC Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i> ; pierśnica: 255cm; obwód: 801cm; wysokość: 23m	rośnie w obrębie Wyszęcice, na działce ewidencyjnej nr 391 sąsiadującej z placem zabaw.
----	-----------------	---	---

Zródło: <http://crfop.gdos.gov.pl>, 2023 r.

Ochrona i zrównoważony rozwój lasów

Lasy spełniają istotną rolę w odniesieniu do hydrosfery i atmosfery. Oprócz tego posiadają funkcje produkcyjne i społeczne, przede wszystkim rekreacyjne. Wskaźnik lesistości Powiatu (34,8 %) jest wyższy od wskaźnika lesistości wskaźnika dla województwa dolnośląskiego (29,6 %) i kraju (29,2 %). W lasach najliczniej reprezentowane są najcenniejsze składniki rodzimej flory i fauny. Ochrona przyrody w zagospodarowanych lasach jest integralną częścią trwale zrównoważonej gospodarki leśnej podporządkowanej wielofunkcyjnej roli lasów. Poza działaniami gospodarczymi człowieka największy wpływ na szatę leśną wywierają takie czynniki jak miejscowy klimat, ukształtowanie terenu, budowa geologiczna, gleby i hydrologia regionu. Te wszystkie czynniki stanowią o rozróżnieniu poszczególnych jednostek fizjograficznych jak i Obrębów Leśnych.

Tabela 11. Wskaźnik lesistości poszczególnych gmin Powiatu Wołowskiego

Gmina	Wskaźnik lesistości [%]
Brzeg Dolny	32,8
Wińsko	27,6
Wołów	40,8
Powiat Wołowski	34,8

Zródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

W Nadleśnictwie Wołów wyodrębniono następujące Obręby:

- 1. Lasy Obrębu Leśnego Wińsko** - w ramach makroregionu Obniżenia Milicko – Głogowskiego wyróżnić można mezoregion Kotliny Żmigrodzkiej. Jest to teren w dużej mierze zajęty przez płaskodenne doliny lewobrzeżnych dopływów Baryczy. Doliny rzeczne zajmują wilgotne łąki, obniżenia i niecki. Tereny te porośnięte są podmokłymi lasami (głównie łągami jesionowo – olszowymi), a tereny wyżej położone wykorzystywane są jako użytki orne. Dalej na południe wznosi się makroregion Wału Trzebnickiego z mezoregionem Wzgórz Trzebnickich. Mezoregion ten zajmuje środkową część nadleśnictwa i tworzą go mikroregiony: Wzgórz Strupińskie wznoszące się do 187 m n.p.m. o osi przebiegającej w przybliżeniu południkowo, Padół Pełczyński w charakterze obniżenia oddzielający poprzedni mikroregion od najdalej na północ wysuniętych wzniesień mikroregionu Wzgórz Wińskich górujących nad okolicą do 150 m n.p.m. Wymienione mikroregiony zajęte są przez użytki rolne i lasy iglaste, głównie bory świeże, z niewielkimi płatami boru wilgotnego i fragmentami buczyny, kwaśnej dąbrowy i grądów. Najdalej wysuniętym na zachód jest przebiegający południkowo mezoregion Obniżenia Ścinawskiego mający charakter przełomu Odry przez Wał Trzebnicki.
- 2. Lasy Obrębu Leśnego Dębno** - Na prawym brzegu rzeki Odry, między Brzegiem Dolnym a Ścinawą spotkać można pięknie wykształcone lasy liściaste. Dominują grądy, wilgotne lasy liściaste z przewagą dęba szypułkowego, lipy drobnolistnej i graba, z niewielkimi fragmentami łągu wierzbowo – topolowego i jesionowo – wiązowego. Charakterystycznym elementem hydrologicznym tego mezoregionu są śródleśne starorzecza z rzadkimi w skali kraju zespołami roślinnymi: grzybieniu północnych, orzecha wodnego, wolffii bezkorzeniowej, wglębki wodnej i salwinii pływającej. Najdalej na południe wysuniętym w granicach nadleśnictwa jest **makroregion Niziny Śląskiej**. Wyróżnić tu możemy **mezoregion Wysoczyzny Rościszewickiej**, ciągnący się w charakterze łagodnych wzgórz i falistych wzniesień morenowych od Obornik Śląskich w kierunku Lubiąża. W północnej części tego obszaru znajduje się **mikroregion Obniżenie Wołowa** pokryty polami i stożkami sandrowymi, na których rozwinęły się wydmy porośnięte dużymi kompleksami lasów

iglastych – borów, urozmaiconych licznymi ciekami wodnymi, rzekami i stawami. Najdalej na południe ciągnie się wąski, przebiegający równoleżnikowo **mezoregion Pradoliny Wrocławskiej**. Mezoregion ten zwany także Doliną Odry, na prawym brzegu rzeki, w granicach nadleśnictwa porastają wielogatunkowe, wielopiętrowe i zróżnicowane wiekowo lasy liściaste. Głównie są to grądy z dębem szypułkowym, lipą drobnolistną i grabem oraz łągi wierzbowo – topolowe i jesionowo – wiązowe. To właśnie w tym mezoregionie znajdują się, należące do najcenniejszych przyrodniczo w całej polskiej części Doliny Odry duże fragmenty łągów jesionowo – wiązowych z enklawami łągów wierzbowo – topolowych.

Zagrożenia jakie mogą negatywnie wpływać na stan lasu:

- biotyczne (np. szkodliwe owady, patogeny grzybowe, ssaki roślinożerne),
- abiotyczne: ekstremalne zjawiska atmosferyczne (np. silne, huraganowe wiatry, śnieg, ulewne deszcze, wysokie i niskie temperatury),
- antropogeniczne: wywołane przez człowieka (np. pożary, zanieczyszczenia przemysłowe, zaśmiecanie lasu).

Na stan zdrowotny i sanitarny lasów Nadleśnictwa Wołów znaczący wpływ mają także:

- położenie lasów nadleśnictwa w sąsiedztwie Legnicko – Głogowskiego Okręgu Miedziowego,
- bliskość zakładów chemicznych w Brzegu Dolnym,
- obniżenie dna koryta Odry dochodzące do 3 m na skutek erozji spowodowanej funkcjonowaniem stopnia wodnego w pobliżu Brzegu Dolnego.

Potwierdzeniem tych faktów jest zakwalifikowanie drzewostanów nadleśnictwa do I i II strefy zagrożeń przemysłowych.

4.9. Nadzwyczajne zagrożenia środowiska.

Podstawowym aktem prawnym regulującym zasady ochrony środowiska w zakresie nadzwyczajnych zagrożeń środowiska jest ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2024 poz. 54 tekst jednolity).

Na terenie województwa dolnośląskiego służby ochrony przeciwpożarowej i inspekcji ochrony środowiska dokonały kwalifikacji zakładów produkcyjnych ze względu na stopień zagrożeń awariami przemysłowymi.

Rok 2020:

Na ogólną liczbę 48 zakładów stwarzających ryzyko wystąpienia poważnej awarii na terenie województwa dolnośląskiego wyróżniono 19 zakładów o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZDR) i 29 zakładów o zwiększonym ryzyku (ZZR) wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

Na terenie Powiatu Wołowski znajdują się zakłady ZDR i ZZR, spełniające wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 31 stycznia 2006 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie rodzajów i ilości substancji niebezpiecznych, których znajdowanie się w zakładzie decyduje o zaliczeniu go do zakładu o zwiększonym ryzyku albo zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (Dz. U. nr 30, poz. 208).

Zakładami tymi są:

- zakłady ZDR:

ADAMA Manufacturing Poland S.A. Brzeg Dolny,
PCC Exol S.A. Brzeg Dolny,
PCC ROKITA Brzeg Dolny,
Vita Polymers Poland Brzeg Dolny,
PCC MCAA Sp. z o.o. Brzeg Dolny

- zakłady ZZR:

Linpac Packaging Production Sp. z o.o. Bukowice, Brzeg Dolny,
Malborskie Zakłady Chemiczne ORGANIKA S.A. w Malborku, Zakład w Pogalewie Wielkim,
Wal-Mar Sp. z o.o. Brzeg Dolny,
AIR PRODUCTS Sp. z o.o. Brzeg Dolny.

Rok 2021:

Na ogólną liczbę 49 zakładów stwarzających ryzyko wystąpienia poważnej awarii na terenie województwa dolnośląskiego wyróżniono 21 zakładów o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZDR) i 28 zakładów o zwiększonym ryzyku (ZZR) wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

Na terenie Powiatu Wołowskiego znajdują się zakłady ZDR i ZZR, spełniające wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 31 stycznia 2006 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie rodzajów i ilości substancji niebezpiecznych, których znajdowanie się w zakładzie decyduje o zaliczeniu go do zakładu o zwiększonym ryzyku albo zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (Dz. U. nr 30, poz. 208). Zakładami tymi są:

- zakłady ZDR:

ADAMA Manufacturing Poland S.A. Brzeg Dolny,
PCC Exol S.A. Brzeg Dolny,
PCC ROKITA Brzeg Dolny,
Vita Polymers Poland Brzeg Dolny,
PCC MCAA Sp. z o.o. Brzeg Dolny

- zakłady ZZR:

Linpac Packaging Production Sp. z o.o. Bukowice, Brzeg Dolny,
Malborskie Zakłady Chemiczne ORGANIKA S.A. w Malborku, Zakład w Pogalewie Wielkim,
Wal-Mar Sp. z o.o. Brzeg Dolny,
AIR PRODUCTS Sp. z o.o. Brzeg Dolny.

W tabelach poniżej przedstawiono liczbę miejscowych zagrożeń zanotowanych na terenie Powiatu Wołowskiego w 2020 i 2021 roku, w odniesieniu do wielkości i rodzaju zagrożeń:

Tabela 24. Liczba miejscowych zagrożeń w podziale na wielkość zagrożenia w 2020 i 2021 roku².

Wielkość zagrożenia	2020	2021
małe	74	73
lokalne	385	445
średnie	5	4
duże	1	0

Źródło: Dane statystyczne KG PSP (www.kgpsz.gov.pl)

Tabela 25. Liczba miejscowych zagrożeń w podziale na rodzaj miejscowego zagrożenia w 2020 i 2021 roku.

Rodzaj miejscowego zagrożenia	2020	2021
silne wiatry	91	134
przybory wód	8	4
opady śniegu	0	1
opady deszczu	46	28
chemiczne	14	20
ekologiczne	1	0
budowlane	10	7
infrastruktury komunalnej	1	2
w transporcie drogowym	62	58
w transporcie kolejowym	1	0
na obszarach wodnych	14	3

Źródło: Dane statystyczne KG PSP (www.kgpsz.gov.pl)

² Dane dot. wielkości miejscowych zagrożeń podawane są w zależności od zadysponowanych środków na poszczególne akcje

5. SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA ZA LATA 2020-2021 WRAZ Z ANALIZĄ WYDATKÓW

Poniżej przedstawiono realizację zadań związanych z ochroną środowiska jakie zostały wykonane na terenie Powiatu Wołowskiego w latach 2020-2021. Ze względu na liczne zmiany w prawodawstwie krajowym oraz w strategiach i źródłach finansowania zadań inwestycyjnych (wydatków majątkowych), odniesiono się do konkretnych zadań które zostały zrealizowane w okresie sprawozdawczym. Część sprawozdawczą niniejszego opracowania podzielono na rozdziały tematyczne.

5.1. Powietrze atmosferyczne

Powiat Wołowski w celu poprawy powietrza atmosferycznego zrealizował następujące zadania:

Tabela 26. Realizacja zadań w latach 2020-2021 (powietrze atmosferyczne)

Zadanie	Poniesione nakłady [zł]	
	2020	2021
<i>Remonty i modernizacje dróg</i>		
Przebudowa drogi powiatowej nr 1280D w miejscowości Pierusza, dł. 0,8 km - Pierusza droga dojazdowa do gruntów rolnych. Zadanie zrealizowano przy udziale środków: - z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych w wysokości 180.000,00 zł, - z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego w kwocie 80.000,00 zł, - własnych Powiatu Wołowskiego w wysokości 4.708,12 zł.	264 708,12	-
Remonty cząstkowe nawierzchni dróg wojewódzkich na terenie powiatu wołowskiego masą bitumiczną na gorąco oraz grysami i emulsją	754 831,94	-
Remont ul. Mickiewicza w Wińsku	361 993,77	-
Pozostałe remonty - drogi wojewódzkie	107 060,06	-
Remonty cząstkowe nawierzchni dróg powiatowych (nr 334, 336, 339 i 340) masą bitumiczną na gorąco oraz grysami i emulsją	503 834,63	391 772,52
Remont drogi w Godzięcinie - zadanie współfinansowane w 50% przez Gminę Brzeg Dolny	19 926,00	-
Pozostałe remonty - drogi powiatowe	36 802,65	127 429,32
Przebudowa drogi powiatowej nr 1277D w miejscowości Pełczyn dł. 0,8 km - Pełczyn droga dojazdowa do gruntów rolnych	-	326 595,96
Rozbudowa drogi powiatowej nr 1286D w m. Lubiąż ul. Willmanna - zakończenie opracowania dokumentacji projektowej	-	21 525,00
Rozbudowa drogi powiatowej nr 1253D w miejscowości Godzięcin - granica powiatu - koszty dokumentacji projektowej.	-	36 343,20
Przebudowa drogi powiatowej nr 1114D na odcinku Nieszkowice - Pełczyn - wykonanie dokumentacji projektowej.	-	51 660,00
Przebudowa drogi powiatowej nr 1291D na odcinku Stobno - Naborów oraz na odcinku Naborów - skrzyżowanie z DW 341 - wykonanie dokumentacji projektowej.	-	87 330,00
<i>Termomodernizacje obiektów, modernizacje oświetlenia, wymiana ogrzewania na ekologiczne</i>		
Wykonanie instalacji kotłowni w budynku Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej Typu Socjalizacyjnego w Wołowie przy ul. Kościuszki 27	156 810,00	-
Modernizacja centralnego ogrzewania w Budynku Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wołowie	87 208,02	-

RAPORT ZA LATA 2020-2021 Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOWSKIEGO

Poprawa efektywności energetycznej budynków Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Wołowie - wykonanie dokumentacji technicznej oraz dokumentacji aplikacyjnej na potrzeby złożonego wniosku w ramach działania: efektywność energetyczna w budynkach użyteczności publicznej.	-	88 806,00
Modernizacja budynków powiatowych, przeznaczonych na działalność medyczną Powiatowego Centrum Medycznego w Wołowie. Realizacja zadania w latach 2021-2022. Łącznie planowane nakłady 1.534.000,00 zł. (Dofinansowanie w 2020 r. ze środków Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych 1.000.000,00 zł.)	-	353 421,15
Modernizacja budynku Centrum Aktywności Senioralnej w Wołowie Realizacja zadania w latach 2021-2022. Łącznie planowane nakłady 400.600,00zł. (Dofinansowanie w 2021 r. ze środków Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych 400.000,00 zł.) – prace projektowe	-	34 440,00

5.2. Klimat akustyczny.

Zadania własne Powiatu Wołowskiego, realizowane w ramach poprawy klimatu akustycznego na terenie powiatu przedstawione zostały także w podrozdziale 5.1., w zakresie remontów dróg i modernizacji nawierzchni, które jednocześnie przyczyniają się do ochrony powietrza atmosferycznego.

Tabela 27. Realizacja zadań w latach 2020-2021 (klimat akustyczny)

Zadanie	Poniesione nakłady [zł.]	
	2020	2021
Opracowanie projektu stałej organizacji ruchu w mieście Brzeg Dolny	4 797,00	-
Zakup wraz z montażem radaru prędkości w pasie drogi powiatowej 1289D, przy ul. Marii Curie-Skłodowskiej w Wołowie	12 300,00	-
Zakup wraz z montażem radaru prędkości w pasie drogi powiatowej przy ul. Dębowej w Brzegu Dolnym	11 929,77	-
Wykonanie pomiaru hałasu	2 453,85	-
Pomoc finansowa w formie dotacji celowej dla Gminy Brzeg Dolny na zadanie bieżące pn. „Zmiana stałej organizacji ruchu w Brzegu Dolnym ul. Sienkiewicza w ramach wspólnie realizowanego zadania zmiana stałej organizacji ruchu w m. Brzeg Dolny w zakresie DW 341 oraz ul. Sienkiewicza”.	-	23 400,00

5.3. Zasoby i jakość wód. Gospodarka wodno-ściekowa.

Realizacja zadania polega głównie na ograniczaniu ilości zanieczyszczeń odprowadzanych do środowiska wraz z wodami opadowymi. Podstawową zasadą współczesnych metod jest lokalne retencjonowanie wód opadowych, powolny odpływ wód opadowych do odbiornika oraz naturalne oczyszczanie wód opadowych na miejscu (przed wprowadzeniem do odbiornika wodnego lub gruntowego).

Tereny zurbanizowane wymagają odpowiednio sprawnego odprowadzenia wód z dużych powierzchni niechłonnych bez możliwości szerokiego stosowania ww. zasad, stąd wdrażane są rozwiązania kierowania spływu np., do studni chłonnych, zbiorników odparowujących. Realizowane jest sukcesywnie likwidowanie kanalizacji ogólnospławnych. Przy nowych inwestycjach gospodarka wodno-ściekowa wodami opadowymi traktowana jest kompleksowo tj. planowanie inwestycji obejmuje równocześnie wiele zagadnień związanych z modernizacją, rozbudową i projektowaniem systemów kanalizacyjnych.

Tabela 28. Realizacja zadań w latach 2020-2021 (zasoby i jakość wód, gospodarka wodno-ściekowa)

Zadanie	Poniesione nakłady [zł]	
	2020	2021
Przebudowa przepustu drogowego droga powiatowa nr 1283D Stary Wołów	-	68 476,36

5.4. Gleby.

Powiat Wołowski w celu poprawy jakości gleb zrealizował następujące zadania:

Tabela 29. Realizacja zadań w latach 2020-2021 (gleby)

Zadanie	Poniesione nakłady [zł]	
	2020	2021
Przeciwdziałanie erozji gleb i ruchom masowym ziemi na gruntach rolnych	10 800,00	-
Pomiary geodezyjne oraz sprawdzenie klasyfikacji gruntów	2 000,00	-
Wykonanie gleboznawczej klasyfikacji gruntów dla 5 zalesionych działek w gminie Wińsko	4 797,00	-
Wykonanie analizy gruntu	-	6 088,50

5.5. Gospodarka odpadami.

Powiat Wołowski w zakresie gospodarki odpadami zrealizował następujące zadania:

Tabela 30. Realizacja zadań w latach 2020-2021 (gospodarka odpadami)

Zadanie	Poniesione nakłady [zł.]	
	2020	2021
Koszty związane z usuwaniem i przechowywaniem pojazdów samochodowych	126 495,66	312 355,53
Utylizacja szczątków dzików z działki stanowiącej własność powiatu	4 860,00	-
Pozostałe usługi obejmujące usunięcie odpadów	8 600,00	-
Wykonanie ekspertyz i opinii, przejętych pojazdów.	-	5 000,00

5.4. Zasoby przyrodnicze.

Powiat Wołowski w zakresie ochrony zieleni, ochrony zasobów przyrodniczych zrealizował następujące zadania:

- w 2020 r.

Zlecono wykonanie „Ekspertyzy dendrologicznej” drzew, rosnących na terenie jednostki oświatowej – Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Wołowie. Celem badań dendrologicznych była ocena stanu drzew pod kątem bezpieczeństwa dla użytkowników terenu oraz wskazanie trybu postępowania z drzewostanem (zalecenie zabiegów pielęgnacyjnych, bądź w skrajnych wypadkach wycinki drzew) w celu wyeliminowania zagrożenia na przedmiotowym terenie. Zgodnie z zaleceniami wynikającymi z otrzymanej ekspertyzy dendrologicznej wykonano zabiegi pielęgnacyjne w koronach drzew, a także usunięto drzewa stwarzające największe zagrożenie dla osób korzystających z terenu placówki,

Przeprowadzono prace pielęgnacyjne w obrębie drzewostanu rosnącego na terenie Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Wołowie oraz w części zabytkowego parku w Godzięcinie. Z uwagi na znaczny obszar parku, przeprowadzenie kolejnych prac na tym terenie zaplanowano w następnych latach.

Dokonano nasadzeń 40 szt. drzew z gatunku lipa drobnolistna w pasie drogi powiatowej relacji Wołów - Krzydłina Mała - Lubiąż. Na ww. zadanie uzyskano dotację z budżetu Województwa Dolnośląskiego. Wysokość udzielonej dotacji 10 800,00 zł.

- w 2021 r.

Z uwagi na stale pogarszający się stan drzewostanu, a także na coraz częstsze uszkodzenia drzew podczas niekorzystnych warunków atmosferycznych, zlecono wykonanie inwentaryzacji i ekspertyzy dendrologicznej starodrzewu rosnącego na terenie zabytkowego parku w Godzięcinie. Prace pielęgnacyjne, zalecone w ekspertyzie dendrologicznej zaplanowane zostały na kolejne lata.

Tabela 31. Realizacja zadań w latach 2020-2021 (zasoby przyrodnicze)

Zadanie	Poniesione nakłady [zł]	
	2020	2021
Wypłata ekwiwalentów za wyłączenia gruntów z upraw rolnych i prowadzenia upraw leśnych	192 648,21	198 050,66
Nadzór nad gospodarką leśną - kosztów nadzoru nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa. Nadzór realizowany jest przez Nadleśnictwo Wołów oraz Nadleśnictwo Oborniki Śląskie.	30 685,83	30 918,09
Koszenie poboczy pasa drogowego (drogi wojewódzkie)	130 032,00	148 716,00
Mechaniczna ścinka oraz uzupełnienie lokalnie zaniżonych poboczy gruntowych (drogi wojewódzkie)	104 131,80	-
Pielęgnacja zieleni miejskiej w ciągu dróg powiatowych	72 056,44	-
Mechaniczna ścinka poboczy gruntowych (drogi powiatowe)	62 545,50	-
Wykonanie ekspertyzy dendrologicznej drzew rosnących na terenie Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Wołowie	8 000,00	-
Pielęgnacja oraz wycinka drzew i krzewów na gruntach stanowiących mienie Powiatu Wołowskiego	46 768,32	-
Nasadzenia drzew (40 szt.) Na zadanie uzyskano dotację z budżetu Województwa Dolnośląskiego w kwocie. Wysokość udzielonej dotacji 10 800,00	17 712,00	-
Wykonanie dokumentacji uproszczonego planu urządzenia lasu oraz inwentaryzacji stanu lasów oraz realizacji usługi wykonania znaczników do cechowania drewna w lasach niepaństwowych.	-	6 740,79
Wykonanie ekspertyzy dendrologicznej zabytkowego Parku w Godzięcinie	-	10 000,00
Prace pielęgnacyjne i wycinka drzew (drogi wojewódzkie i powiatowe)	-	21 919,20

5.5. Nadzwyczajne zagrożenia środowiska.

Zadanie realizowane jest poprzez:

- doposażenie straży pożarnej w sprzęt do ratownictwa chemiczno-ekologicznego,
- utrzymywanie w gotowości służb ratowniczych na wypadek zaistnienia poważnej awarii,
- zapobieganie wystąpieniu ryzyka awarii przemysłowych przez przedsiębiorstwa (głównie zakłady o dużym ryzyku powstania poważnej awarii przemysłowej (ZDR) i zwiększonym ryzyku powstania poważnej awarii przemysłowej (ZZR)) z terenu Powiatu Wołowskiego.
- prowadzenie rejestru zakładów o dużym i zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnych awarii oraz potencjalnych sprawców awarii - rejestr zakładów prowadzony jest przez Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu,
- opracowanie programu zapobiegania poważnym awariom lub opracowanie planu operacyjno-ratowniczego na wypadek zaistnienia poważnej awarii - Zadanie realizowane przez prowadzącego zakład o zwiększonym ryzyku lub zakład o dużym ryzyku.

System przeciwdziałania poważnym awariom składa się z szeregu uregulowanych prawnie procedur. Pierwszym elementem całego systemu jest sprawdzenie, czy dany zakład w ogóle stwarza zagrożenie wystąpieniem poważnej awarii przemysłowej. Do tego celu służy procedura zaliczenia zakładu do kategorii zakładów stwarzających ryzyko wystąpienia poważnej awarii. Wynik pozytywny oznacza, że dany zakład należy zgłosić do odpowiednich władz przy pomocy procedury zgłoszenia.

Taki zakład zobowiązany jest do przygotowania programu zapobiegania awariom, który następnie należy wprowadzić w życie za pomocą systemu bezpieczeństwa (system zarządzania bezpieczeństwem). Ostatnim elementem systemu są plany operacyjno-ratownicze wewnętrzne - przygotowywane przez zakład oraz zewnętrzne - opracowywane przez komendanta wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej.

Taki system ma za zadanie zapobiegania możliwości wystąpienia poważnej awarii przemysłowej oraz ograniczenia do minimum skutków poważnej awarii w odniesieniu do ludzi, mienia i środowiska. Powiat Wołowski w zakresie nadzwyczajnych zagrożeń środowiska zrealizował następujące zadania:

Tabela 32. Realizacja zadań w latach 2020-2021 (nadzwyczajne zagrożenia środowiska)

Zadanie	Poniesione nakłady [zł]	
	2020	2021
<p>Komendy powiatowe Państwowej Straży Pożarnej.</p> <p><u>2020:</u> Zrealizowane przez Komendę Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Wołowie zadania inwestycyjne sfinansowane ramach otrzymanej dotacji z budżetu państwa na realizację zadań zleconych w kwocie 459.183,00 zł, obejmują:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. zakup pieca gazowego 27.000,00 zł, b. zakup zestawu pralniczego wraz z akcesoriami 60.432,00 zł, c. zakup pneumatycznego namiotu ratowniczego 26.000,00 zł, d. zakup zestawu sprzętu hydraulicznego 73.999,00 zł, e. zakup powiatowego systemu łączności radiowej 154.980,00 zł, f. zakup ciężkiego ubrania gazoszczelnego 10.001,00 zł, g. zakup lekkiego samochodu kwatermistrzowskiego 106.771,00 zł, <p>Ponadto, na potrzeby w/w jednostki zakupiony został skokochron w kwocie 35.000,00 zł, źródłem finansowania była dotacja z budżetów: Gminy Brzeg Dolny 10.000,00 zł, Gminy Wińsko 5.000,00 zł oraz środki własne Powiatu 20.000,00 zł.</p> <p><u>2021:</u> Komendy powiatowe Państwowej Straży Pożarnej, w tym wydatki majątkowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Lekki samochód operacyjny na potrzeby Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Wołowie w kwocie 127.797,00 zł. Wykonane wydatki w 100% sfinansowane zostały z dotacji z budżetu państwa. <p>Łódź ratowniczą wraz z osprzętem dla Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Wołowie, w wysokości 55.000,00 zł, sfinansowanej w ramach dotacji z państwowego funduszu celowego.</p>	5 666 753,00	5 241 336,00
<p>Komendy wojewódzkie Państwowej Straży Pożarnej - dofinansowanie do zakupu samochodu ratowniczo - gaśniczego na potrzeby Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Wołowie</p>	-	20 000,00

5.6. Zagadnienia horyzontalne.

Powiat Wołowski w ramach zagadnień horyzontalnych – przekrojowych, dotyczących wszystkich komponentów środowiska (tj. adaptacji do zmian klimatu, nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, działań edukacyjnych i monitoringu środowiska) realizował następujące zadania:

Tabela 33. Realizacja zadań w latach 2020-2021 (zagadnienia horyzontalne)

Zadanie	Poniesione nakłady [zł]	
	2020	2021
Koszty składek członkowskich na rzecz Związku Powiatów Polskich oraz Związku Powiatów Województwa Dolnośląskiego	11 720,82	12 140,34
Opracowanie sprawozdania z realizacji Powiatowego Programu Ochrony Środowiska	3 690,00	-
Wykonanie ścieżki turystyczno-edukacyjnej w miejscowości Lubiąż, zadanie pn. „Śladami św. Jadwigi Śląskiej w Krainie Łęgów Odrzańskich”. Projekt realizowany jest w ramach poddziałania 19.2 „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność objętego PROW na lata 2014-2020. Realizacja zadania obejmowała m.in.: odbudowę 6 kapliczek, odnowienie studni św. Jadwigi, przygotowanie miejsca piknikowego (montaż zestawów piknikowych, ławek, grilla oraz koszy na śmieci), montaż stacji naprawy rowerów, utwardzenie alejki oraz parkingu, nasadzenia lip, stworzenie strony internetowej oraz aplikacji mobilnej poświęconej szlakowi.	365 131,66	-
Opracowanie scenariusza wraz z realizacją Powiatowej Ekogry Terenowej. Przyznana dotacja z WFOŚiGW we Wrocławiu w kwocie 7 790 zł.	-	13 540,85
Realizacja zadań ekologicznych w Zespole Szkół Specjalnych w Lubiążu	-	896,45
Zakończenie realizowanego w 2020 r. zadania pn. „Śladami św. Jadwigi Śląskiej w Krainie Łęgów Odrzańskich”.	-	3 848,93

Zgodnie z art. 4 ust. 1 pkt 13 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym Powiat wykonuje zadania z zakresu ochrony środowiska i przyrody. Uchwałą nr XXI/505/20 został opublikowany dnia 21.07.2020 r. Program Ochrony Powietrza dla Województwa Dolnośląskiego. W jednym ze swoich założeń program ten wskazuje na konieczność przeprowadzenia przez samorzady powiatowe akcji edukacyjnych dotyczących czystości powietrza. Jako miernik wyznaczono w latach 2021 – 2026 dwie akcje edukacyjne na rok.

W związku z powyższym, działania takie podjęto w roku 2021 w ramach Powiatowej Ekogry Terenowej, skierowanej do młodych mieszkańców Powiatu Wołowskiego, młodzieży, która wkraczając w dorosłość winna podejmować świadome, właściwe społecznie decyzje, zgodne z duchem zrównoważonego rozwoju.

Głównym celem gry terenowej było sprawdzenie oraz poszerzenie wiedzy uczestników w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego, celami dodatkowymi zaś, a niezwykle ważnymi w rozwoju młodych ludzi w czasach pandemii umiejętność współpracy zespołowej i integracja w grupie.

Zaproszenia do udziału w grze wysłano do wszystkich szkół ponadpodstawowych Powiatu Wołowskiego drogą e-mailową, dodatkowo informację zamieszczono na stronie internetowej Powiatu jak również na profilu FB Powiatu Wołowskiego.

Rozgrywki zostały przeprowadzone trzykrotnie w roku 2021, w których wzięło udział 66 uczestników z trzech Szkół ponadpodstawowych. Wszystkie rozgrywki prowadzone były według jednego scenariusza. Miejscem ich prowadzenia był teren centrum miejscowości Wołów.

Zajęcia dydaktyczne oraz inne działania podejmowane w ramach edukacji ekologicznej w Liceum Ogólnokształcącym i. M. Kopernika w Wołowie.

2020 r.:

Tabela 34. Zajęcia edukacyjne w LO im. M. Kopernika w Wołowie w 2020 r.

Lp.	Klasa	Data	Przedmiot	Temat zajęć
1.	1A	03.02.2020	geografia	Zasoby wodne Ziemi
2.	2CD	30.03.2020	przyroda	Ochrona przyrody i środowiska

RAPORT ZA LATA 2020-2021 Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOWSKIEGO

3.	3ACD	01.04.2020	biologia	Elementy niszy ekologicznej i tolerancja ekologiczna
4.	3ACD	08.04.2020	biologia	Czynniki wpływające na różnorodność biologiczną Ziemi
5.	1A	28.04.2020	geografia	Rzeźbotwórcza działalność rzek
6.	ICDp	29.04.2020	geografia	■ Rzeźbotwórcza działalność rzek
7.	1A	05.05.2020	geografia	Rzeźbotwórcza działalność morza i wiatru
8.	1A	11.05.2020	geografia	Rzeźbotwórcza działalność lodowców górskich i lądolodów
9.	ICDp	15.05.2020	geografia	Rzeźbotwórcza działalność morza i wiatru
10.	ICDg	21.05.2020	geografia	Przyczyny wzrostu zagrożenia różnorodności biologicznej
11.	ICDg	24.05.2020	geografia	Zasoby przyrody
12.	1A	26.05.2020	geografia	Strefy roślinne na Ziemi
13.	ICDp	03.06.2020	geografia	Szata roślinna na Ziemi
14.	ICDg	04.06.2020	geografia	Przedmiot i formy ochrony przyrody
15.	1A	22.06.2020	geografia	Szata roślinna na Ziemi
16.	3CD	07.10.2020	przyroda	Przyszłość energii słonecznej - alternatywne źródła energii
17.	3CD	26.10.2020	przyroda	Ochrona przyrody i środowiska - zasady zrównoważonego rozwoju
18.	2CDg	28.10.2020	zaj. z wych.	Dokąd zmierza świat? Zagrożenia dla klimatu i ich konsekwencje.
19.	3CD	28.10.2020	przyroda	Ochrona przyrody i środowiska - formy ochrony przyrody w Polsce
20.	2CDg	18.11.2020	przyroda	Ochrona przyrody i środowiska w kontekście technologii przyszłości
21.	2CDg	25.11.2020	przyroda	Formy ochrony przyrody
22.	2CDp	30.11.2020	zaj. z wych.	Dokąd zmierza świat? Zagrożenia dla klimatu i ich konsekwencje
23.	2ABp	07.12.2020	zaj. z wych.	Dokąd zmierza świat? Zagrożenia dla klimatu i ich konsekwencje
24.	2CDp	17.12.2020	geografia	Lasy na Ziemi. Gospodarka leśna świata

2021 r.:

Tabela 35. Zajęcia edukacyjne w LO im. M. Kopernika w Wołowie w 2021 r.

Lp.	Klasa	Data	Przedmiot	Temat zajęć
1.	3CD	27.01.2021	przyroda	Ochrona przyrody i środowiska
2.	1BD	23.04.2021	zaj. z wych.	Walory krajoznawcze naszego regionu
3.	2CDp	27.04.2021	geografia	Wpływ działalności człowieka na atmosferę
4.	2CDp	29.04.2021	geografia	Wpływ działalności człowieka na hydrosferę
5.	2CDp	11.05.2021	geografia	Wpływ działalności rolniczej na środowisko
6.	2CDp	13.05.2021	geografia	Wpływ działalności górniczej na środowisko
7.	2CDp	18.05.2021	geografia	Wpływ transportu i turystyki na środowisko
8.	2CDp	20.05.2021	geografia	Krajobraz kulturowy i jego ochrona
9.	2CDp	08.06.2021	geografia	Rewitalizacja i działania proekologiczne
10.	3CDp	02.11.2021	geografia	Środowisko przyrodnicze Morza Bałtyckiego
11.	3ABp	03.11.2021	geografia	Jeziora w Polsce
12.	2AC	05.11.2021	geografia	Strefy roślinne na Ziemi
13.	3ABp	18.11.2021	geografia	Środowisko przyrodnicze Morza Bałtyckiego
14.	3ABp	24.11.2021	geografia	Charakterystyka środowiska Sudetów, Bieszczad i Gór Świętokrzyskich
15.	3CDg	26.11.2021	przyroda	Ochrona przyrody i środowiska - wpływ substancji chemicznych na człowieka i jego otoczenie
16.	3ABp	01.12.2021	geografia	Krajobrazy przyrodnicze
17.	3ABp	08.11.2021	geografia	Krajobrazy kulturowe
18.	2BD	29.10.2021	-	Ekogra Terenowa - wiem czym oddycham

Działania edukacyjne związane z ekologią w Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Wołowie.

2020 r.:

1. Konkurs „Eko Challenge” organizowany przez Fundację Komputronik. Akcja promowała wśród uczniów postawy proekologiczne. Zadaniem konkursowym było nagranie przez grupę uczniów krótkiego filmu z odpowiedzią na konkursowe pytanie „Co Wasza szkoła może zrobić, aby być eko?”- uczestnicy – uczniowie kl. II i IV w zawodzie technik ochrony środowiska.
2. Gromadzenie materiałów propagandowych, podręczników dotyczących tematyki ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju oraz udostępnianie w bibliotece szkolnej.
3. Udział uczniów klas IV w wykładzie n/t „Kryzys klimatyczny- blaski i cienie” w ramach XXXIII edycji Dolnośląskiego Festiwalu Nauki organizowanego przez Politechnikę Wrocławską w dniu 27.X.2020 r.
4. W dniach 16-20.2020 r. w ramach obchodów „Tygodnia Edukacji Globalnej - tydzień dla klimatu” w szkole realizowane były lekcje poświęcone ekologii, zmianom klimatycznym i ochronie środowiska.
5. W dniu 19.XI.2020 r. odbyła się debata on-line na platformie Zoom n/t: „Jak ja, jako przeciętny mieszkaniec Ziemi mogę mieć wpływ na zmiany klimatyczne” - debatę organizował samorząd uczniowski szkoły.

2021 r.:

Odbyła się VI edycja Powiatowego Konkursu Ekologicznego - Kreatywny Recykling „Mój Eko Układ Krwionośny”.

Działania z zakresu edukacji ekologicznej realizowane przez Zespół Szkół Specjalnych w Lubiążu.

2020 r.:

a) WYCIECZKI

- Akcja Sprzątanie Świata – porządkowanie terenu wokół oddziałów, oraz na boisku Orlik, nauka segregowania odpadów, wykorzystania surowców wtórnych. Uświadomienie recyklingu. W czasie zajęć pozalekcyjnych ze zużytych ubrań powstają maskotki, breloczki i inne.

b) KONKURSY:

- Szkolny Konkurs Ekologiczny związany z obchodami Dnia Ziemi. Pozyskanie środków na zakup wieloletnich sadzonek i kwitnących krzewów,
- Turnieje i rozgrywki sportowe, które rozwijają samoświadomość zdrowotną, nawyki sportowe,
- Szkolny konkurs pisania wierszy o tematyce przyrodniczej,
- Konkurs na rzeźbę z surowców wtórnych,
- Szkolny pokaz mody, szycie strojów z surowców wtórnych,

c) INNE

Pielęgnacja ogrodu szkolnego z roślinami ozdobnymi, w którym uczniowie uczą się systematyczności i odpowiedzialności za otoczenie. Poznają gatunki roślin i zwierząt zamieszkujących ogród, znaczenie roślin dla człowieka oraz ich budowę i fizjologię i właściwości lecznicze i estetyczne. Mają okazję podglądać prawa rządzące przyrodą. Uczniowie zakładają karmniki i budki lęgowe dla ptaków, dzięki czemu tworzą siedliska przyjazne zwierzętom. Dowiadują się, że człowiek jest elementem bioróżnorodności i ma ogromny wpływ na jego stan. Rozwijanie percepcji w procesie obcowania z naturą.

- projekcje filmów ekologicznych
- rower jako ekologiczny środek transportu – wyrabianie kart rowerowych. Uświadamianie uczniów że jazda rowerem to nie tylko korzyści dla zdrowia, ale także środowiska (brak hałasu i emisji spalin itp.).
- dokarmianie zwierząt w zimie (otoczenie szkoły i szpitala)
- segregowanie odpadów na terenie szkoły
- zbieranie i sprzedawanie makulatury

d) DZIAŁANIA PLASTYCZNE

- Pierwsze zwiastuny wiosny – jak szanować zieleń? Dyskusja, plakat, karty pracy,
 - Wykorzystanie surowców wtórnych do zajęć z arteterapii (butelki plastikowe, łyżki jednorazowe, zużyte ubrania, resztki drewna, stare gazety, itp.),
 - Szkolna gazetka ekologiczna.
- e) **SZKOLNA PODSTAWA PROGRAMOWA I PROGRAM ZAJĘĆ POZALEKCYJNYCH**
- Realizacja zagadnień ekologicznych prozdrowotnych i zrównoważonego rozwoju na lekcjach chemii, biologii, geografii i fizyki i zajęć z wychowawcą, wynikająca z podstawy programowej, zajęć pozalekcyjnych i wynikająca z zainteresowań uczniów. Zwracanie szczególnej uwagi na zagadnienia związane z energią odnawialną.

2021 r.:

a) **WYCIECZKI**

- Akcja Sprzątanie Świata – porządkowanie terenu wokół oddziałów szpitalnych oraz na boisku Orlik, wokół Klasztoru, nauka segregowania odpadów, wykorzystania surowców wtórnych. Uświadomienie recyklingu. W czasie zajęć pozalekcyjnych z zużytych ubrań powstają maskotki, breloczki i inne.
- Udział w akcji „Ratujemy kasztany”- grabienie i utylizacja liści.

b) **DZIAŁANIA PLASTYCZNE**

- Wykonanie „ekoludków” z odpadów
- Zwiastuny wiosny- plakat oraz dyskusja na temat sposobów dbania o naszą planetę
- Wykonanie gazetki szkolnej o tematyce ekologicznej

c) **SZKOLNA PODSTAWA PROGRAMOWA I PROGRAM ZAJĘĆ POZALEKCYJNYCH**

- Realizacja zagadnień ekologicznych prozdrowotnych i zrównoważonego rozwoju na lekcjach chemii, biologii, geografii i fizyki i zajęć z wychowawcą, wynikająca z podstawy programowej, zajęć pozalekcyjnych i wynikająca z zainteresowań uczniów.

d) **INNE**

- „Drugie życie ubrań”- warsztaty krawieckie z wykorzystaniem materiałów wtórnych,
- Zajęcia ergoterapeutyczne w ogrodzie szkolnym, regularne porządkowanie terenu wokół oddziałów, akcje grabienia liści wokół oddziałów,
- Szycie z pozyskanych materiałów oraz tkanin strojów do przedstawień,
- Segregowanie odpadów na terenie szkoły,
- Zbieranie i sprzedawanie makulatury,
- Turnieje i rozgrywki sportowe, które rozwijają samoświadomość zdrowotną, nawyki sportowe,
- Spotkanie z technologiem żywienia, prelekcja na temat zdrowej żywności.

Zespół Placówek Resocjalizacyjnych w Brzegu Dolnym:

Działania z zakresu edukacji ekologicznej zrealizowane w Zespole Placówek Resocjalizacyjnych w Brzegu Dolnym w latach 2020-2021.

Edukacja ekologiczna w Zespole Placówek Resocjalizacyjnych w Brzegu Dolnym koncentruje się na propagowaniu idei ochrony przyrody i postaw proekologicznych. W latach 2020-2021 podczas zajęć lekcyjnych i zajęć tematycznych w grupach wychowawczych uczniowie poznawali zagadnienia dotyczące ochrony środowiska, zmian klimatu, oszczędzania energii, wody, surowców, segregowania i wtórnego wykorzystywania odpadów. Uczniowie rozwijali swoje kompetencje proekologiczne. Ponadto zostały zasadzone drzewa i krzewy wokół budynku Zespołu Placówek Resocjalizacyjnych, a na terenie Zespołu Placówek powstał ogródek warzywny.

Uczniowie uczestniczyli w szeregu działań z zakresu edukacji ekologicznej, które mają charakter cykliczny- organizowane są w każdym roku kalendarzowym. Są to :

- „Sprzątanie Świata”. Uczniowie naszej szkoły porządkowali teren wokół Placówki oraz Park Miejski w Brzegu Dolnym, a także Park i Plac zabaw w Godzięcinie. Celem akcji było promowanie nie śmiecenia, edukacja odpadowa oraz inicjowanie działań, dzięki którym zmniejszy się nasz negatywny wpływ na środowisko. Jest to zarazem interesująca metoda pracy wychowawczej oraz wartościowy sposób na realizację wolontariatu.
- „Sprzątanie Świata z M+” pod patronatem Gdańskiego Wydawnictwa Oświatowego. Od roku 2019 nasza szkoła bierze udział w konkursie matematycznym. Poprzez rozwiązywanie zadań

uzmysławiamy uczniom potrzebę zredukowania ilości odpadów oraz konieczność ich segregacji i odzysku.

- Piknik ekologiczny- „Dzień pieczonego ziemniaka”
- „Światowy Dzień Wody z PAH”. Celem Polskiej Akcji Humanitarnej (PAH) było podnoszenie świadomości nt. globalnych wyzwań wodnych oraz zaangażowanie do działania na rzecz powszechnego dostępu do wody na świecie. Podczas zajęć godziny wychowawczej uczennice i uczniowie zapoznali się z ogólnoswiatowym problemem braku wody oraz potrzeby jej oszczędzania.
- III i IV edycja „Konkursu ekologiczno- przyrodniczego”- celem konkursu było promowanie i rozwijanie zachowań dążących do szeroko pojętej ochrony środowiska wśród dzieci i młodzieży szkolnej oraz zachęcenie uczniów do poznania przyrody i zjawisk w niej zachodzących.
- „Konkurs przyrodniczo- matematyczny czytania ze zrozumieniem Brzeg Dolny- gmina, w której mieszkam”. Celem konkursu jest rozbudzanie świadomości ekologicznej połączonej z umiejętnością wykonywania obliczeń matematycznych.
- „Dzień Ziemi”- każdego roku organizowane są obchody Światowego Dnia Ziemi w ramach którego zorganizowany został konkurs plastyczny, przedstawienie, a także wraz z uczniami sprzątaliśmy teren Parku Miejskiego w Brzegu Dolnym oraz Parku i placu zabaw w Godzięcinie. Poprzez organizację Dnia Ziemi zwracaliśmy uwagę na problemy związane z ochroną przyrody oraz promowaliśmy wśród uczniów postawę ekologiczną. Ponadto wychowawcy w każdej grupie wychowawczej przeprowadzili zajęcia tematyczne, podczas których uczniowie mieli możliwość dowiedzenia się jak postępować, aby chronić nasze środowisko naturalne. Nasi uczniowie znają terminy takie jak ekologia, recykling, upcycling, a poprzez prace w grupach uczyli się współpracować z sobą w sposób kulturalny, rozwijali swoją wyobraźnię, aktywność i inwencję twórczą.
- Uczennice MOW nr 2 w Godzięcinie w latach 2020-2021 realizowały program „Pasieka”, w ramach którego pomagały w pracach porządkowych w zaprzyjaźnionej Ścieżce pszczelarskiej w Godzięcinie. Uczniowie MOW nr 1 w roku 2022 uczestniczyli w realizacji programu „Ratujmy pszczoły”, w myśl którego dowiadywali się jak można pomóc pszczołom, poznawali ciekawostki na temat pszczół oraz zbudowali dla nich domek. Uczestniczyli także w zajęciach w ścieżce pszczelarskiej „Pasieka Gienka”.
- W latach 2020-2021 realizowane były akcje ekologiczne tj. dzień drzewa, dzień czystego powietrza, dzień niedźwiedzia polarnego i dzień bociana białego. Uczniowie i uczennice uczestniczyli także w wycieczkach do:
- Centrum Edukacji Ekologicznej - „Hydropolis” we Wrocławiu, gdzie zwiedzali 7 stref tematycznych, w których poznali między innymi ciekawostki związane z powstaniem wody, najgłębszego miejsca na Ziemi - Głębia Challengera, historii batyskafu Trieste, zakamarki głębin, a także różnorodność życia wodnego. Obejrzeliby również mapę satelitarną Wrocławia wraz z terenami objętymi powodzią z 1997 roku i wysłuchali historii tego wydarzenia.
- ZOO we Wrocławiu. W trakcie wycieczki zapoznali się z historią wrocławskiego ZOO oraz poznali jego największe atrakcje. W czasie wycieczki wychowankowie mieli szansę poznać oryginalne zwierzęta ze wszystkich kontynentów świata. Dowiedzieli się także, że Wrocławskie ZOO prowadzi hodowle zachowawcze i wspiera projekty ochrony gatunkowej na całym świecie. Wyjazd uczniów stanowił doskonałe uzupełnienie podstawy programowej.
- Schroniska dla koni TARA w Piskorzynie, gdzie uczniowie wykonywali prace przy budowie stajni, wyrzucali obornik, dawali siano dla koni, wypuszczali na padok i wykonywali drobne prace remontowe w ramach Wolontariatu.
- W ramach współpracy z PTTK uczniowie Zespołu Placówek uczestniczyli w rajdach pieszych „Powitanie wiosny” i „Pożegnanie lata”. Dzięki uczestnictwu w wycieczkach propagowaliśmy turystykę pieszą i krajoznawstwo.

Dzięki podjęciu w/w działań uczniowie rozumieją konieczność dbania o środowisko naturalne, znają sposoby ochrony środowiska przed zanieczyszczeniami, wiedzą jak prawidłowo segregować odpady, znają zasady prawidłowego zachowania się w lesie, parku, uczą się szacunku wobec życia w każdej postaci, a także rozumieją potrzebę oszczędzania wody, rozumieją, że działalność człowieka, dbanie o czystość wody wpływa na zwierzęta i ich życie.

Zadania związane z edukacją ekologiczną w Zespole Szkół Zawodowych w Brzegu Dolnym w latach 2020-2021:

Tabela 36. Edukacja ekologiczna w Zespole Szkół Zawodowych w Brzegu Dolnym

Data	Działanie
Rok 2020	
4.06.2020	II i III nagroda uczniów w konkursie fotograficzno-ekologicznym "Cztery pory roku w powiecie wołowskim"
październik 2020	Rozpoczęcie ogólnopolskiego konkursu Ekobohaterzy
31.11.2020	Przesłanie scenariusza lekcji ekologicznej "Gospodarka wodna" na konkurs Ekobohaterzy
10.12.2020	Udział uczniów w Webquestach ekologicznych
Rok 2021	
28.04.2021	Lekcja z klimatem z okazji Dnia Ziemi zakończona quizem ekologicznym
17.09.2021	Akcja sprzątania świata „Myślę więc nie śmieję”

Zespół Szkół Specjalnych i Placówek Oświatowych w Wołowie – realizowane cele i zadania w zakresie edukacji ekologicznej w latach 2020-2021.

Zespół Szkół Specjalnych i Placówek Oświatowych w Wołowie realizuje cele i zadania wynikające z przepisów prawa uwzględniające szkolny zestaw programów nauczania oraz program wychowawczo - profilaktyczny szkoły. W Placówce kształcą się dzieci i młodzież z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, umiarkowanym, znacznym i głębokim oraz z niepełnosprawnościami sprzężonymi.

Tabela 37. Działania ekologiczne i ich realizacja w Zespole Szkół Specjalnych i Placówek Oświatowych w Wołowie w latach 2020-2021.

Rodzaj działania	Realizacja
Konkursy:	organizacja corocznego Szkolnego Konkursy matematyczno - przyrodniczego;
Wycieczki edukacyjne:	wycieczka do Centrum Edukacji Leśnej w Tarchalicach wyjazd do Rezerwatu przyrody Uroczysko we Wrzosach piknik w parku w Brzegu Dolnym (ukazanie walorów przyrodniczych oraz poszerzenie wiedzy na temat gatunków roślin i zwierząt zamieszkujących kompleks parkowy)
Zajęcia z edukacji ekologicznej:	Wynikające z podstawy programowej kształcenia ogólnego, a także wynikające z Szkolnego Programu Profilaktyczno - wychowawczego - realizowane w każdej klasie i z każdą grupą uczniów; przykładowa i wybrana tematyka: Rośliny chronione; Zwierzęta chronione; Ziemia w naszych rękach- przestrzenna praca z kartonu.; Smaczne i zdrowe - wiem, co jem.; Planeta Ziemia - praca z tekturowego talerzyka.; Prace plastyczne z surowców wtórnych.; Segregacja śmieci.; 22 kwietnia - Międzynarodowy Dzień Ziemi.; Recykling - drugie życie przedmiotów.; Nowa piramida żywieniowa.; Świat roślin i zwierząt, Światowy Dzień Ziemi, Ratujmy naszą planetę!, Segregujemy śmieci, Obieg wody w przyrodzie.; Zabawki z recyklingu - prace z surowców ekologicznych, Lampion z recyklingu, Jesień w pełni- wykorzystanie darów jesieni ,(ziaren, liści, płatków kwiatów, suszu, soków), „Karmnik dla ptaków" - wykonanie karmnika dla ptaków według instrukcji „ krok po kroku ". Zanieczyszczenia powietrza. Jak dbać o dobry stan powietrza; Zanieczyszczenia wód i ochrona przed nimi; Izotopy. Jak wykorzystujemy właściwości niektórych izotopów.; Plakat klasowy - woda jest nam bardzo potrzebna.;
Akcje i wydarzenia:	Udział rokrocznie wszystkich uczniów w Ogólnopolskiej "Akcji i Sprzątania Świata"- sprzątanie wyznaczonego terenu, zajęcia tematyczne poruszające tematy ekologii (segregacja śmieci, oszczędzanie energii i wody, recykling itd.), wyjazd edukacyjny

RAPORT ZA LATA 2020-2021 Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOWSKIEGO

	szkolne obchody „Dnia drzewa”, z udziałem przedstawiciela Nadleśnictwa Wołów Cele: uświadomienie uczniom roli drzew w przyrodzie i ich znaczenia w życiu człowieka; kształtowanie więzi z przyrodą i pozytywnego stosunku do niej; propagowanie idei ochrony przyrody; poszerzanie doświadczeń w działaniach twórczych.
	Akcja charytatywno-ekologiczna pt. „Kolorowe kredki, czyli wielki kredkowy recykling”, której celem było niesienie pomocy dzieciom przebywającym w szpitalach oraz zbiórka pieniędzy z przetworzonych kredek na różne cele charytatywne. Była to akcja ekologiczna polegająca na tym, że kredki po obróbce dostały drugie życie
	Udział szkoły w Ogólnopolskiej Akcji „#SprzątamyDlaPolski”
	Udział szkoły w Ogólnopolskiej Akcji "Przytul się do drzewa"
Realizacja programów:	Międzynarodowy Projekt Edukacyjny „Kreatywne Prace Plastyczne” - cele szczegółowe projektu, to min.: kształtowanie postaw proekologicznych poprzez recykling plastyczny oraz wykluczenie materiałów zawierających plastik. program edukacyjny „ Skąd się biorą produkty Ekologiczne” projekt edukacyjny „Pyszenie , zdrowo, sezonowo” program edukacyjny „ Zbieraj baterie i telefony” Program „Kubusiowi Przyjaciele Natury” (ogólnopolski program edukacyjny o tematyce ekologicznej; celem programu jest zachęcanie najmłodszych do dbania o środowisko naturalne, uczenie szacunku dla przyrody, ale także kształcenie dobrych nawyków w zakresie odżywiania oraz aktywnego spędzania czasu i ruchu)

Źródło: na podstawie informacji Zespół Szkół Specjalnych i Placówek Oświatowych w Wołowie

Zadania związane z edukacją ekologiczną realizowane w Zespole Szkół Zawodowych w Wołowie

Tematykę godzin wychowawczych oraz godzin z biologii przeprowadzonych w Zespole Szkół Zawodowych w Wołowie przedstawiono w tabeli poniżej:

Tabela 38. Tematyka godzin wychowawczych w Zespole Szkół Zawodowych w Wołowie.

Lp.	Data	Klasa	Tematyka godzin wychowawczych
1.	20.04.2020	IB p	Troska o środowisko naturalne.
2.	22.04.2020	IA_g	Dzień Ziemi. Ochrona środowiska i jego wpływ na życie człowieka.
3.	15.05.2020	2A	Ocieplenie klimatyczne czy mamy na nie wpływ ?
4.	20.05.2020	1T g	Troska o środowisko naturalne.
5.	21.05.2020	3T	Zrównoważony świat - ekologia i problemy globalne.
6.	28.05.2020	1A p	Jak dbać o nasze środowisko?
7.	05.10.2020	2T g, 4T	My wobec zmian klimatu.
8.	05.10.2020	4T	My wobec zmian klimatu.
9.	06.10.2020	3T	My wobec zmian klimatu.
10.	20.11.2020	2A p	Nasza planeta - jak dbamy o środowisko
11.	01.03.2021	2B p	My wobec zmian klimatu.
12.	26.03.2021	1A	My wobec zmian klimatu
13.	26.03.2021	1T	My wobec zmian klimatu.
14.	29.03.2021	3A	My wobec zmian klimatu
15.	14.04.2021	IB	Troska o środowisko naturalne
16.	23.04.2021	2T_p	Świadomość konsumencka pierwszym krokiem do poprawy jakości środowiska przyrodniczego.
17.	07.05.2021	2A p	Ekologia - moda, czy konieczność?
18.	17.05.2021	2B g	Ekologia - moda, czy konieczność?
19.	17.05.2021	2A g	My wobec zmian klimatu
20.	04.10.2021	2T	Ochrona środowiska i jej wpływ na życie człowieka.
21.	16.11.2021	3B g	Matka Ziemia - jak o nią zadbać?

RAPORT ZA LATA 2020-2021 Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOWSKIEGO

22.	19.11.2021	3 Tg	Wpływ zanieczyszczonego środowiska na choroby cywilizacyjne.
23.	25.11.2021	3A p	Jak dbać o środowisko naturalne - źródła energii odnawialnej

Źródło: na podstawie informacji ZSZ w Wołowie

Tabela 39. Tematyka godzin z biologii w Zespole Szkół Zawodowych w Wołowie.

Lp.	Data	Klasa	Tematyka godzin z biologii
1.	30.03.2020	IB g	Czym zajmuje się ekologia?
2.	01.04.2020	1A g	Czym zajmuje się ekologia?
3.	06.04.2020	IB g	Populacja - podstawowa jednostka ekologiczna.
4.	08.04.2020	1A g	Populacja - podstawowa jednostka ekologiczna.
5.	06.05.2020	1A p	Ekologia jako nauka o środowisku.
6.	11.05.2020	IB p	Ekologia jako nauka o środowisku.
7.	18.05.2020	IBjp	Wykorzystanie zagadnień ekologicznych w aspektach ochrony środowiska
8.	27.05.2020	1A g	Elementy ochrony środowiska.
9.	02.06.2020	IB g	Elementy ochrony środowiska.
10.	26.05.2021	IB	Współczesne zagrożenia ekologiczne.

Źródło: na podstawie informacji ZSZ w Wołowie

Udział w akcjach i projektach:

Rok 2020:

- 18.09.2020 r. - Udział w akcji #sadziMY - Nadleśnictwo Wołów (klasy 2A_p, 3A, 1T) - sadzonki drzew zostały posadzone na posesji szkoły.
- 30.12.2020 r. - wyróżnienie dla uczennicy Karoliny Forgiel w wojewódzkim konkursie plastycznym „NIE dla ŚMIECI w lesie”.

Rok 2021:

- 17.09.2021 r. - Akcja „Sprzątanie Świata - Polska 2021” pod hasłem „Myślę, więc nie śmieczę” (klasy IB, 2A, 2T_g).
- II edycja ogólnopolskiego projektu „EKO-SZKOŁA”. Realizacja projektu, którego celem jest stworzenie sieci placówek, które poprzez współpracę będą dzielić się pomysłami jak kształtować ekologiczną świadomość młodego pokolenia. Z 336 placówek, które zgłosiły się do projektu, aż 192 zrealizowały wszystkie zadania projektowe oraz spełniły wszystkie kryteria zapisane w regulaminie projektu. Nasza szkoła spełniła wszystkie kryteria i została laureatem ogólnopolskiego projektu Eko- Szkoła oraz uzyskała tytuł „Eko-Szkoła 2021”.

Zadania związane z edukacją ekologiczną realizowane w Zespole Szkół Zawodowych nr 1 w Wołowie

W kolejnych latach w Zespole Szkół Zawodowych nr 1 w Wołowie realizowane były kolejne edycje maratonów ekologicznych:

Tabela 40. Realizacja projektów ekologicznych w Zespole Szkół Zawodowych nr 1 w Wołowie

Lp.	Rok	Nazwa projektu
1.	2008	I Szkolny Maraton ekologiczny – roślinność wokół nas
2.	2009	II Szkolny Maraton ekologiczny – segregacja odpadów
3.	2010	III Szkolny Maraton ekologiczny – sprzątaj po swoim psie
4.	2011	IV Szkolny Maraton ekologiczny – jasne, że energooszczędnie
5.	2012	V Szkolny Maraton ekologiczny – woda
6.	2013	VI Szkolny Maraton ekologiczny – segregacja śmieci i odpadów
7.	2014	VII Szkolny Maraton ekologiczny – czas na las
8.	2015	VIII Szkolny Maraton ekologiczny – poznaj zieloną stronę mocy

RAPORT ZA LATA 2020-2021 Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOWSKIEGO

9.	2016	IX Szkolny Maraton ekologiczny – zadbajmy o atmosferę
10.	2017	X Szkolny Maraton ekologiczny – fauna i flota Powiatu Wołowskiego
11.	2018	XI Szkolny Maraton ekologiczny – nie bądź jednorazowy
12.	2019	XII Szkolny Maraton ekologiczny - odpady
13.	2020	Nie realizowano z powodu pandemii
14.	2021	XIV Szkolny Maraton ekologiczny – od zera do bohatera

Źródło: na podstawie informacji ZSZ nr 1 w Wołowie

5.7. Realizacja zadań umieszczonych w planie operacyjnym Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Wołowskiego.

Zadania własne Powiatu Wołowskiego w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Wołowskiego zostały umieszczone w planie operacyjnym działań na lata 2017-2020. Ich zasadnicza realizacja nastąpiła w latach 2017-2019.

RAPORT ZA LATA 2020-2021 Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOWSKIEGO

Tabela 41. Realizacja zadań własnych z planu operacyjnego Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Wołowskiego.

Kierunek interwencji	Instytucja koordynująca	Zadania	Realizacja	Szczegóły
Zadania własne				
Zmniejszenie niskiej emisji poprzez budowę i rozbudowę systemów ciepłowniczych i gazowniczych w obszarach o dużej gęstości zaludnienia	Starostwo Powiatowe w Wołowie	Modernizacja budynku Zespołu Placówek Resocjalizacyjnych w Brzegu Dolnym	zrealizowane w 2017 r.	- wymiana stolarki okiennej i drzwi- 49 000,00 zł +89 500,00 zł - wykonanie ocieplenia elewacji – 381 715,84 zł
Remonty i modernizacje dróg		Rozbudowa skrzyżowania ul. Rawickiej i ul. Garwolskiej w Wołowie na skrzyżowanie o ruchu okrężnym	zrealizowane w 2017 r.	koszt: 1 107 389,93 zł
		Przebudowa drogi powiatowej nr 1285D Dębno - Krzydlina Mała	zrealizowane	koszt: 796 070,79 zł
Kształtowanie postaw społeczeństwa		Centrum Edukacji Ekologicznej	działanie ciągłe	

Źródło: na podstawie informacji ze Starostwa Powiatowego w Wołowie oraz sprawozdań z realizacji budżetu powiatu za lata 2020-2021.

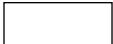
Tabela 42. Realizacja zadań monitorowanych z planu operacyjnego Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Wołowskiego.

Kierunek interwencji	Instytucja koordynująca	Realizacja	
		2020	2021
Gospodarowanie odpadami komunalnymi	Gmina Brzeg Dolny	3 738 439,90 zł	3 837 100,00 zł
	Gmina m. Wińsko	1 605 024,17 zł	2 174 173,95 zł
	Gmina Wołów	6 376 079,64 zł	8 436 131,99 zł
Dofinansowanie usuwania wyrobów zawierających azbest	Gmina Brzeg Dolny	15 809,04 zł	27 011,88 zł
	Gmina m. Wińsko	34 161,75 zł	48 423,31 zł
	Gmina Wołów	38 430,50 zł	60 867,29 zł
Utrzymanie zieleni w gminie, pielęgnacja i wycinka drzew	Gmina Brzeg Dolny	792 364,64 zł	928 082,58 zł
	Gmina m. Wińsko	81 269,18 zł	78 450,64 zł
	Gmina Wołów	31 660,00 zł	127 964,00 zł

Źródło: na podstawie informacji UM w Brzegu Dolnym, UM w Wołowie i UG Wińsko

6. MONITORING SKUTKÓW REALIZACJI PROGRAMU I JEGO AKTUALIZACJI

W Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Wołowskiego zostały określone wskaźniki postępów i skutków realizacji programu. Poniżej w tabeli określono zestaw wskaźników w latach raportowania, tj. 2020-2021, obejmujący wszystkie istotne komponenty środowiska, w oparciu o dane aktualnie dostępne, co pozwala na szerokie obrazowanie kategorii ilościowych i jakościowych, powszechnych w ocenianiu stanu środowiska. Pozyskanie danych wskaźnikowych opiera się głównie na standardowo dostępnych źródłach: danych regionalnych Głównego Urzędu Statystycznego oraz danych GIOŚ-RWMS we Wrocławiu. Na podstawie tak przygotowanego zestawu wskaźników możliwe jest określenie tendencji zmian w poszczególnych komponentach środowiska. Zastosowano następujące oznaczenia w tabeli ze wskaźnikami monitoringu:

- - poprawa wskaźnika,
- - pogorszenie wskaźnika,
- - brak wyraźnej tendencji/istotnych zmian lub brak danych.

RAPORT ZA LATA 2020-2021 Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOWSKIEGO

Tabela 43. Wskaźniki monitoringu dla Powiatu Wołowskiego w 2020 i 2021 roku.

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	2020	2021	Uwagi/trendy
Klimat i powietrze atmosferyczne					
1.	Stężenie średnioroczne NO ₂	µg/m ³	brak pomiarów	brak pomiarów	Brak możliwości porównania ze względu na brak pomiarów na terenie Powiatu Wołowskiego
2.	Stężenie średnioroczne SO ₂	µg/m ³	brak pomiarów	brak pomiarów	Brak możliwości porównania ze względu na brak pomiarów na terenie Powiatu Wołowskiego
3.	Stężenie średnioroczne benzenu	µg/m ³	brak pomiarów	brak pomiarów	Brak możliwości porównania ze względu na brak pomiarów na terenie Powiatu Wołowskiego
4.	Stężenie średnioroczne pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5	µg/m ³	brak pomiarów	brak pomiarów	Brak możliwości porównania ze względu na brak pomiarów na terenie Powiatu Wołowskiego
5.	Substancje, których stężenia przekroczyły wartości dopuszczalne lub wartości dopuszczalne powiększone o margines tolerancji – klasyfikacja strefy w której leży powiat		Klasa C: O ₃ , PM10, As, B(a)P	Klasa C: O ₃ , PM10, As, B(a)P	W latach raportowania liczba i rodzaj substancji, dla których dochodziło do przekroczeń wartości dopuszczalnych w strefie dolnośląskiej, nie uległa zmianie.
6.	Emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych	Mg/rok	6	5	Emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych uległa zmniejszeniu o 1 Mg/rok
7.	Emisja zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych	Mg/rok	235 929	258 025	Emisja zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych uległa zwiększeniu o 22 096 Mg/rok
Klimat akustyczny					
8.	Miejsca gdzie poziom hałasu przekracza wartości dopuszczalne wg obowiązujących przepisów	Lokalizacja wg GIOŚ-RWMS	brak punktów pomiarowych w okresie raportowania	brak punktów pomiarowych w okresie raportowania	Brak możliwości porównania ze względu na brak pomiarów na terenie Powiatu Wołowskiego
9.	Odsetek ludności narażonej na ponadnormatywny poziom dźwięku (%)	% lub liczba mieszkańców	brak punktów pomiarowych w okresie raportowania	brak punktów pomiarowych w okresie raportowania	Brak możliwości porównania ze względu na brak pomiarów na terenie Powiatu Wołowskiego
10.	Długość ścieżek rowerowych (wg GUS, Bank Danych Lokalnych)	km	39,8	30,5	Długość ścieżek rowerowych na terenie powiatu nie uległa zmniejszeniu.

RAPORT ZA LATA 2020-2021 Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOWSKIEGO

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	2020	2021	Uwagi/trendy
					Przedstawione dane wynikają z raportu GUS. Uchwałą nr XXXI/185/21 z dnia 31 marca 2021 r. pozbawiono część dróg kategorii drogi powiatowej i zaliczono je do kategorii dróg gminnych. Powiat nie wykazał ich już w sprawozdaniu GUS, Gmina Brzeg Dolny (przejmująca drogi) również ich nie wykazała.
Pola elektromagnetyczne					
11.	Miejsca gdzie poziom pól elektromagnetycznych przekracza wartości dopuszczalne wg obowiązujących przepisów	V/m	brak przekroczeń: Brzeg Dolny, Rynek: <0,3, Wołów, ul. Rzemieślnicza 9: 0,89	brak pomiarów	Brak możliwości porównania ze względu na brak pomiarów na terenie Powiatu Wołowskiego w 2021 roku
12.	Średnie natężenie pola elektromagnetycznego dla obszarów miast poniżej 50 tys. mieszkańców województwa dolnośląskiego	V/m	0,47	0,56	Brak możliwości porównania ze względu na zmianę sposobu klasyfikacji przedziałów wielkości miast i terenów wiejskich
13.	Średnie natężenie pola elektromagnetycznego dla obszarów wiejskich województwa dolnośląskiego	V/m	0,18	0,49	Brak możliwości porównania ze względu na zmianę sposobu klasyfikacji przedziałów wielkości miast i terenów wiejskich
Zasoby i jakość wód					
14.	Jakość wód podziemnych	Wg obowiązującej klasyfikacji	Lubiąż: V klasa jakości	Lubiąż: V klasa jakości	W latach 2020-2021 nie wystąpiła zmiana klasy jakości wód podziemnych w badanym punkcie pomiarowym na terenie Powiatu Wołowskiego
15.	Jakość wód powierzchniowych	Wg obowiązującej klasyfikacji	Stan/potencjał ekologiczny nie był określany. <u>Elementy biologiczne:</u> - Barłóżna: III klasa jakości, - Jodłówka: II klasa jakości, - Nieciecza: V klasa jakości,	Stan/potencjał ekologiczny nie był określany. <u>Elementy biologiczne:</u> - Młynna: IV klasa jakości	Brak możliwości porównania wszystkich punktów pomiarowych ze względu na brak pełnych pomiarów na terenie Powiatu Wołowskiego w 2021 roku. Dla ppk Młynna uległ poprawie stan elementów biologicznych z V do IV klasy jakości wód

RAPORT ZA LATA 2020-2021 Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁÓWSKIEGO

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	2020	2021	Uwagi/trendy
			<ul style="list-style-type: none"> - Kanał Dąbie: V klasa jakości, - Odra od gr. Wrocławia do Wałów Śl.: V klasa jakości, - Odra od Wałów Śl. Do Kanału Wschodniego: III klasa, - Jezierzycza od Rowu Stawowego: V klasa jakości, - Krępa: V klasa jakości, - Tynica: IV klasa jakości, - Jezierzycza do Rowu Stawowego: III klasa jakości, - Łacha: III klasa jakości, - Młynna: V klasa jakości <p><u>Elementy hydromorfologiczne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Barłożna: II klasa jakości, - Jodłówka: III klasa jakości, - Nieciecza: IV klasa jakości, - Kanał Dąbie: IV klasa jakości, - Jezierzycza od Rowu Stawowego: I klasa jakości <p><u>Elementy fizykochemiczne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Barłożna: >II klasa jakości, - Jodłówka: II klasa jakości, - Nieciecza: >II klasa jakości, - Kanał Dąbie: >II klasa jakości, - Odra od gr. Wrocławia do Wałów Śl.: >II klasa jakości, 		

RAPORT ZA LATA 2020-2021 Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁÓWSKIEGO

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	2020	2021	Uwagi/trendy
			<ul style="list-style-type: none"> - Jezierzycza od Rowu Stawowego: >II klasa jakości, - Krępa: >II klasa jakości, - Tynica: >II klasa jakości, - Jezierzycza do Rowu Stawowego: >II klasa jakości, - Łacha: >II klasa jakości, - Młynna: >II klasa jakości, <p><u>Elementy fizykochemiczne – zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Barłożna: II klasa jakości, - Nieciecza: II klasa jakości, - Kanał Dąbie: >II klasa jakości, - Jezierzycza od Rowu Stawowego: II klasa jakości, - Krępa: II klasa jakości, - Młynna: II klasa jakości 		
Gospodarka wodno-ściekowa					
16.	Zwodociągowanie powiatu	%	97,1	97,1	Wskaźnik zwodociągowania powiatu nie uległ zmianie
17.	Skanalizowanie powiatu	%	71,1	71,2	Wskaźnik skanalizowania powiatu wzrósł o 0,1 punktu procentowego
18.	Długość sieci kanalizacyjnej	km	268,2	269,6	Długość sieci kanalizacyjnej wzrosła o 1,4 km
19.	Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków	%	74,3	74,5	Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków wzrósł o 0,2 punktu procentowego
20.	Wielkość komunalnych oczyszczalni ścieków	RLM	88 654	88 654	Wielkość komunalnych oczyszczalni ścieków nie uległa zmianie

RAPORT ZA LATA 2020-2021 Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOWSKIEGO

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	2020	2021	Uwagi/trendy
21.	Ścieki przemysłowe i komunalne oczyszczane w % ścieków wymagających oczyszczenia	%	99,97	99,97	Udział ścieków przemysłowych i komunalnych oczyszczanych w % ścieków wymagających oczyszczenia nie uległ zmianie
22.	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności ogółem	dam ³	10 023,5	9 997,6	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności ogółem spadło o 25,9 dam ³
23.	Udział przemysłu w zużyciu wody ogółem	%	70,0	69,5	Udział przemysłu w zużyciu wody ogółem uległ zmniejszeniu o 0,5 punktu procentowego
24.	Długość sieci wodociągowej rozdzielczej	km	333,9	335,9	Długość sieci wodociągowej rozdzielczej wzrosła o 2,0 km
25.	Zużycie wody na 1 mieszkańca	m ³ / mieszkańca/ rok	29,5	29,9	Zużycie wody na 1 mieszkańca wzrosło o 0,4 m ³ /mieszkańca/rok
Zasoby geologiczne					
26.	Liczba przypadków wydobywania kopalin bez wymaganej koncesji	szt.	0	0	Liczba przypadków wydobywania kopalin bez wymaganej koncesji nie uległa zmianie
Gleby					
27.	Powierzchnia gruntów zrehabilitowanych w ciągu roku ogółem	ha	0,12	0,39	W latach 2020-2021 rekultywacji poddano całą powierzchnię gruntów wymagających rekultywacji
28.	Powierzchnia gruntów wymagających rekultywacji ogółem	ha	0,12	0,39	Powierzchnia gruntów wymagających rekultywacji ogółem wzrosła w 2021 roku o 0,26 ha
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów					

RAPORT ZA LATA 2020-2021 Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOWSKIEGO

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	2020	2021	Uwagi/trendy
29.	Ilość zebranych odpadów komunalnych z terenu powiatu	Mg	16 455,14	15 714,99	Tendencja zmierza w dobrym kierunku – coraz mniej zbieranych jest odpadów komunalnych
30.	Ilość zebranych selektywnie odpadów z terenu powiatu	Mg	5 983,38	5 978,13	Ilość zebranych selektywnie odpadów z terenu powiatu uległa zmniejszeniu
31	Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu zebranych odpadów	%	36,4	38,0	Tendencja zmierza w dobrym kierunku – relacja zebranych odpadów w sposób selektywny w stosunku do ogółu zebranych odpadów z terenu powiatu wzrasta
31.	Ilość występujących odpadów zawierających azbest	Mg	b.d.	3 905,651	Ilość wyrobów zawierających azbest ulega sukcesywnemu zmniejszeniu
Zasoby przyrodnicze					
32.	Powierzchnia prawnie chroniona ogółem (bez obszarów Natura 2000)	ha	7 960,22	7 960,22	Powierzchnia prawnie chroniona ogółem (bez obszarów Natura 2000) nie uległa zmianie
33.	Obszary NATURA 2000	szt.	8	8	Liczba Obszarów NATURA 2000 nie uległa zmianie
34.	Parki Krajobrazowe	ha	7 953,00	7 953,00	Powierzchnia Parków Krajobrazowych nie uległa zmianie
35.	Rezerваты	ha	582,58	582,58	Powierzchnia rezerwatów przyrody nie uległa zmianie
36.	Obszary chronionego krajobrazu	ha	0,00	0,00	Obszary chronionego krajobrazu nie występowały na terenie powiatu
37.	Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	ha	0,00	0,00	Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe nie występowały na terenie powiatu

RAPORT ZA LATA 2020-2021 Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOWSKIEGO

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	2020	2021	Uwagi/trendy
38.	Użytki ekologiczne	ha	146,14	146,14	Powierzchnia użytków ekologicznych nie uległa zmianie
39.	Pomniki przyrody	szt.	25	27	Liczba pomników przyrody uległa zwiększeniu o 2 szt.
40.	Lesistość powiatu	%	34,7	34,8	Wskaźnik lesistości powiatu wzrósł o 0,1 punktu procentowego
41.	Powierzchnia lasów	ha	23 438,69	23 492,16	Powierzchnia lasów powiększyła się o 53,47 ha
42.	Powierzchnia gruntów leśnych	ha	24 075,80	24 129,44	Powierzchnia gruntów leśnych powiększyła się o 53,64 ha
43.	Powierzchnia parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej ogółem	ha	199,09	199,09	Powierzchnia parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej ogółem nie uległa zmianie
Adaptacje do zmian klimatu i nadzwyczajne zagrożenia środowiska					
44.	Liczba miejscowych zagrożeń w ciągu roku*: - duże: - średnie: - lokalne: - małe:	szt.*	1 5 385 74	0 4 445 73	Liczba miejscowych zagrożeń według informacji podawanej przez Komendę Główną Państwowej Straży Pożarnej i charakteryzuje się coroczną zmiennością. Trudno jest na tej podstawie rozstrzygać o poprawie czy pogorszeniu wskaźnika.
45.	Efekty rzeczowe inwestycji: obwałowania przeciwpowodziowe	km	-	-	Brak zmian wskaźnika
Monitoring i zarządzanie środowiskiem					
46.	Nakłady na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska ogółem	zł	26 754 366,13	30 344 221,68	Nakłady na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska ogółem wzrosły o 3 589 855,55 zł

Źródła: www.stat.gov.pl, GIOŚ-RWMS Wrocław, Starostwo Powiatowe w Wołowie, KG PSP

*- statystyka w odniesieniu do ilości zadysponowanych środków

6.1 Analiza wskaźników monitoringu POŚ

Analizując tendencję wskaźników w tabeli monitorowania:

- stan środowiska dla 27 wskaźników określony został jako bez zmian w odniesieniu do 2020 r.,
- dla 15 wskaźników zanotowano poprawę w odniesieniu do 2020 r.,
- dla 4 wskaźników zanotowano pogorszenie stanu w odniesieniu do 2020 r.

Obecnie Powiat Wołowski posiada Program Ochrony Środowiska, którego realizacja jest przedmiotem systematycznego procesu monitorowania i oceny. Zgodnie z wymogiem ustawowym co dwa lata Zarząd Powiatu Wołowskiego sporządza raport z jego realizacji. Dla efektywnego wdrażania Programu konieczne jest regularne zbieranie, analiza i ocena danych. System monitoringu skupia się przede wszystkim na efektywności wdrażanych działań i zadań oraz opiera na obiektywnych i dostępnych wskaźnikach monitorowania, których porównanie w kolejnych raportach daje obraz gradientu zachodzących zmian w środowisku Powiatu Wołowskiego.

7. OCENA STOPNIA ROZBIEŻNOŚCI POMIĘDZY PRZYJĘTYMI CELAMI A ICH WYKONANIEM, WERYFIKACJA PRZYJĘTYCH ZADAŃ, OCENA WYKONANIA

Przyjęte w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Wołowskiego priorytety, cele i działania zgodne były z kierunkami obowiązującej w czasie uchwalania Programu Polityki Ekologicznej Państwa 2030. Skonkretyzowanie zadań dotyczy Powiatu, jednak obejmuje także tematycznie funkcjonowanie innych jednostek terytorialnych, w tym przede wszystkim gmin. Akceptacja celów i zadań w przyjętym Programie Ochrony Środowiska nie oznacza powstania budżetu inwestycyjnego na potrzeby Programu Ochrony Środowiska. System budżetowy samorządów obejmuje 1 rok działania, a więc planowanie odbywa się w krótkim cyklu i dostosowywane jest do doraźnych ram i sytuacji. Realizacja Programu w miarę jego realizacji stwarza więc problemy, tak natury finansowej (trudność w pozyskaniu środków finansowych dysponując niewielkim udziałem własnym) jak i innej natury (np. zmieniające się potrzeby bieżące mieszkańców, czynniki zewnętrzne, zmiana ustawodawstwa etc.)

W Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Wołowskiego dla każdego obszaru interwencji określono cel główny oraz miarę dla każdego celu. Stopień realizacji celów głównych i wielkości miary celu dla okresu raportowania (2020-2021) przedstawiono w tabeli poniżej:

Tabela 44. Wartości mierników celów głównych dla poszczególnych obszarów interwencji.

L.p.	Obszar interwencji	Miara celu	Wartość miary		Uwagi
			2020	2021	
1.	Klimat i powietrze atmosferyczne	Liczba zanieczyszczeń, których wartość przekroczyła poziom dopuszczalny w rocznej ocenie jakości powietrza	4	4	Liczba i rodzaj zanieczyszczeń, których wartość przekroczyła poziom dopuszczalny w rocznej ocenie jakości powietrza nie uległa zmianie.
2.	Klimat akustyczny	Maksymalna wartość przekroczeń dopuszczalnych wartości poziomu hałasu wyrażonego wskaźnikiem L_{DWN} Maksymalna wartość przekroczeń dopuszczalnych wartości poziomu hałasu wyrażonego wskaźnikiem L_N	brak pomiarów hałasu w ramach mapy akustycznej	brak pomiarów hałasu w ramach mapy akustycznej	Brak możliwości porównania ze względu na brak pomiarów w ramach mapy akustycznej
3.	Oddziaływanie pól elektromagnetycznych	Wartości pomiarowe PEM w punktach pomiarowych na terenie Powiatu Wołowskiego	brak przekroczeń: Brzeg Dolny, Rynek: <0,3, Wołów, ul. Rzemieślnicza 9: 0,89	brak pomiarów	Brak możliwości porównania - w 2021 roku nie wykonywano pomiarów na terenie Powiatu Wołowskiego
4.	Gospodarowanie wodami. Gospodarka wodno - ściekowa	Udział JCWP o stanie chemicznym dobrym (%): - powierzchniowych, - podziemnych	JCWP: Stan/potencjał ekologiczny nie był określany. <u>Elementy biologiczne:</u> - Barłóżna: III klasa jakości, - Jodłówka: II klasa jakości, - Nieciecza: V klasa jakości, - Kanał Dąbie: V klasa jakości, - Odra od gr. Wrocławia do Wałów Śl.: V klasa jakości, - Odra od Wałów Śl. Do Kanału Wschodniego: III klasa, - Jezierzycza od Rowu Stawowego: V klasa jakości, - Krępa: V klasa jakości, - Tynica: IV klasa jakości, - Jezierzycza do Rowu Stawowego: III klasa jakości,	JCWP: Stan/potencjał ekologiczny nie był określany. <u>Elementy biologiczne:</u> Młynna: IV klasa jakości JCWPd: 0 % Lubiąż: V klasa jakości	JCWP: Brak możliwości porównania wszystkich punktów pomiarowych ze względu na brak pełnych pomiarów na terenie Powiatu Wołowskiego w 2021 roku. Dla ppk Młynna uległ poprawie stan elementów biologicznych z V do IV klasy jakości wód JCWPd: W latach 2020-2021 nie wystąpiła zmiana klasy jakości wód podziemnych w badanym punkcie pomiarowym na terenie Powiatu Wołowskiego

RAPORT ZA LATA 2020-2021 Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOWSKIEGO

		<ul style="list-style-type: none"> - Łacha: III klasa jakości, - Młynna: V klasa jakości <p><u>Elementy hydromorfologiczne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Barłożna: II klasa jakości, - Jodłówka: III klasa jakości, - Nieciecza: IV klasa jakości, - Kanał Dąbie: IV klasa jakości, - Jezierzycza od Rowu Stawowego: I klasa jakości <p><u>Elementy fizykochemiczne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Barłożna: >II klasa jakości, - Jodłówka: II klasa jakości, - Nieciecza: >II klasa jakości, - Kanał Dąbie: >II klasa jakości, - Odra od gr. Wrocławia do Wałów Śl.: >II klasa jakości, - Jezierzycza od Rowu Stawowego: >II klasa jakości, - Krępa: >II klasa jakości, - Tynica: >II klasa jakości, - Jezierzycza do Rowu Stawowego: >II klasa jakości, - Łacha: >II klasa jakości, - Młynna: >II klasa jakości, <p><u>Elementy fizykochemiczne – specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Barłożna: II klasa jakości, - Nieciecza: II klasa jakości, - Kanał Dąbie: >II klasa jakości, - Jezierzycza od Rowu Stawowego: II klasa jakości, - Krępa: II klasa jakości, - Młynna: II klasa jakości <p>JCWPd:</p>		
--	--	--	--	--

RAPORT ZA LATA 2020-2021 Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOWSKIEGO

			0 % Lubiąż: V klasa jakości		
5.	Zasoby geologiczne	Liczba udokumentowanych złóż surowców mineralnych [szt.] <i>Udokumentowane zasoby bilansowe kopalin</i> <i>Roczne wydobycie surowców</i>	wg tabeli nr 18	wg tabeli nr 18	Liczba złóż surowców mineralnych nie uległa zmianie. Niewielkim zmianom uległo wydobycie poszczególnych surowców mineralnych.
6.	Gleby	Powierzchnia gruntów zrehabilitowanych w ciągu roku ogółem ha, Powierzchnia gruntów wymagających rekultywacji ogółem w ha	0,12 0,12	0,39 0,39	W latach 2020-2021 rekultywacji poddano całą powierzchnię gruntów wymagających rekultywacji. Powierzchnia gruntów wymagających rekultywacji ogółem wzrosła w 2021 roku o 0,26 ha
7.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Udział odpadów komunalnych zebranych selektywnie w ogólnej masie zebranych odpadów [%]	36,4	38,0	Udział odpadów komunalnych zebranych selektywnie w ogólnej masie zebranych odpadów wzrósł o 1,6 punkt %
8.	Zasoby przyrodnicze	Powierzchnia obiektów i obszarów o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronionych ogółem w ha	7 960,22	7 960,22	Powierzchnia prawnie chroniona ogółem (bez obszarów Natura 2000) nie uległa zmianie
9.	Zagrożenia poważnymi awariami	Liczba poważnych awarii i miejscowych zagrożeń w ciągu roku: - silne wiatry, - przybory wód, - opady śniegu, - opady deszczu, - chemiczne, - ekologiczne, - budowlane, - infrastruktury komunalnej, - w transporcie drogowym, - w transporcie kolejowym, - na obszarach wodnych	91 8 0 46 14 1 10 1 62 1 14	134 4 1 28 20 0 7 2 58 0 3	Liczba miejscowych zagrożeń według informacji podawanej przez Komendę Główną Państwowej Straży Pożarnej i charakteryzuje się coroczną zmiennością. Trudno jest na tej podstawie rozstrzygać o poprawie czy pogorszeniu wskaźnika.

Wartości mierników celów głównych, analizując tendencję mierników celów w latach 2020-2021:

- dla 9 mierników określono stan jako bez zmian w odniesieniu do 2020 r.,
- dla żadnego miernika nie zanotowano poprawy w odniesieniu do 2020 r.,
- dla żadnego miernika nie zanotowano pogorszenia stanu w odniesieniu do 2020 r.

Duża część zadań zawartych w Programie wpisuje się w pożądane przez ogół mieszkańców Powiatu kierunki - np. poprawę stanu powietrza atmosferycznego, klimatu akustycznego, wód powierzchniowych i podziemnych. Analizując przyjęte w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Wołowskiego zadania należy stwierdzić:

- zrealizowane zostały najważniejsze zadania w zakresie ochrony powietrza, ochrony wód powierzchniowych i podziemnych, edukacji ekologicznej, ochrony przyrody oraz gospodarki odpadami,
- dodatkowo w różnych komponentach środowiska zrealizowano szereg zadań (sklasyfikowanych jako „inne”) nie ujętych w Programie, jednakże wpisujących się w ramy ogólnie pojętej ochrony środowiska.

Powodem braku realizacji niektórych zadań było:

- braki środków finansowych na realizację niektórych zadań,
- przesunięcie terminu realizacji zadania na kolejne lata,
- zmiana priorytetów wykonawczych w realizacji zadań na terenie powiatu,
- bieżąca ocena sytuacji i potrzeb na terenie powiatu.

8. DIAGNOZA, PROPOZYCJE NOWYCH PRIORYTETÓW I KRYTERIÓW ICH WYŁONIENIA.

W związku z wejściem w życie nowelizacji ustawy - Prawo ochrony środowiska nastąpiła zmiana sposobu realizacji krajowej polityki ochrony środowiska. Obecnie jest ona prowadzona na podstawie strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych oraz za pomocą wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska.

Podstawowym celem sporządzenia i uchwalenia POŚ jest realizacja przez jednostki samorządu terytorialnego polityki ochrony środowiska zbieżnej z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych. POŚ powinny stanowić podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem spajającą wszystkie działania i dokumenty dotyczące ochrony środowiska i przyrody na szczeblu danej jednostki samorządu terytorialnego.

Obecny Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Wołowskiego na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 roku oparty jest na zapisach następujących aktualnych dokumentów:

- *Prawo ochrony środowiska z 27 kwietnia 2001 roku* (Dz.U. 2024 poz. 54 tekst jednolity) definiuje ono ogólne wymagania w odniesieniu do programów ochrony środowiska opracowywanych dla potrzeb województw, powiatów i gmin,
- *Wytyczne Ministra Środowiska do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska*, które podają sposób i zakres dokumentu oraz wskazówki, co do zawartości programów; do podstawowych zasad tworzenia programów ochrony środowiska należą:
 - zwięzłość i prostota,
 - spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi,
 - konsekwentne i świadome stosowanie terminów,
 - oparcie na wiarygodnych danych,
 - prawidłowe określenie celów,
 - przygotowanie założeń do POŚ,
 - włączenie interesariuszy w proces opracowania POŚ,
 - przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

W wytycznych określono następujące obszary interwencji:

- ochrona klimatu i jakości powietrza,
- zagrożenia hałasem,
- pola elektromagnetyczne,
- gospodarowanie wodami,
- gospodarka wodno-ściekowa,

- zasoby geologiczne,
- gleby,
- gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,
- zasoby przyrodnicze,
- nadzwyczajne zagrożenia środowiska.

Wymienione powyżej obszary interwencji powinny uwzględniać zagadnienia horyzontalne (przekrojowe, dotyczące wszystkich dziedzin), tj.:

- adaptację do zmian klimatu,
- nadzwyczajne zagrożenia środowiska,
- działania edukacyjne,
- monitoring środowiska.

16 lipca 2019 r. Rada Ministrów uchwałą nr 67 przyjęła strategię "Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej" (Dz.U. 2019 poz. 794).

"Polityka ekologiczna państwa 2030" jest najważniejszą strategią w obszarze środowiska i gospodarki wodnej. Dokument stanowi podstawę do inwestowania środków europejskich z perspektywy finansowej na lata 2021–2027. Stanowi on równocześnie najważniejszy dokument z punktu widzenia celów i priorytetów środowiskowych w przygotowywanych programach ochrony środowiska.

"Polityka ekologiczna państwa 2030" jest najważniejszą strategią w obszarze środowiska i gospodarki wodnej. Dokument stanowi podstawę do inwestowania środków europejskich z perspektywy finansowej na lata 2021–2027. Rolą "Polityki ekologicznej państwa" jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego Polski oraz wysokiej jakości życia dla wszystkich mieszkańców. Cel główny "Polityki..." - *Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców* został przeniesiony wprost ze Strategii Odpowiedzialnego Rozwoju. Cele szczegółowe określono w odpowiedzi na najważniejsze trendy w obszarze środowiska, w sposób umożliwiający połączenie kwestii związanych z ochroną środowiska z potrzebami gospodarczymi i społecznymi. Realizacja celów środowiskowych ma być wspierana przez cele horyzontalne dotyczące edukacji ekologicznej oraz efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska. Cele szczegółowe dotyczą zdrowia, gospodarki i klimatu. Realizacja celów środowiskowych ma być wspierana przez cele horyzontalne dotyczące edukacji ekologicznej oraz efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska.

Cele szczegółowe będą realizowane przez kierunki interwencji takie jak:

- zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód,
- likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania,
- ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb,
- przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej,
- zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu,
- wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej,
- gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym,
- zarządzanie zasobami geologicznymi przez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa,
- wspieranie wdrażania ekoinnowacji oraz upowszechnianie najlepszych dostępnych technik BAT (polegają one na określaniu granicznych wielkości emisji dla większych zakładów przemysłowych),
- przeciwdziałanie zmianom klimatu,
- adaptacja do zmian klimatu oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych,
- edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji,
- usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania.

Ze szczególną intensywnością realizowane będą działania mające na celu poprawę jakości powietrza przez ograniczenie niskiej emisji, która jest główną przyczyną powstawania smogu. W kontekście coraz częstszego występowania na terenie Polski fali upałów i nocy tropikalnych

oraz susz na znaczeniu zyskują działania związane z adaptacją do zmian klimatu. Ich celem jest przeciwdziałanie miejskim wyspom ciepła, rozbudowa terenów zieleni oraz powszechniejsze retencjonowanie wody na terenach miast i wsi. *Polityka ekologiczna państwa 2030* przewiduje, że działania adaptacyjne będą polegały m.in. na opracowaniu i wdrożeniu dokumentów strategicznych/planistycznych w zakresie gospodarowania wodami, wsparciu opracowania i wdrażania miejskich planów adaptacji do zmian klimatu, budowie niezbędnej infrastruktury przeciwpowodziowej i obiektów małej retencji, renaturyzacji rzek i ich dolin, renaturyzacji mokradł oraz na rozwoju zielonej i niebieskiej infrastruktury. Działania ukierunkowane będą również na zarządzanie wodami opadowymi na obszarach zurbanizowanych poprzez różne formy retencji i rozwój infrastruktury zieleni, ograniczenie zajmowania gruntów oraz zasklepienia gleby. Działania adaptacyjne będą prowadzone także na obszarach wiejskich. Będą one miały na celu w szczególności zwiększenie odporności krajobrazu rolniczego na zmiany klimatu i ochrony produkcji rolnej. Chronione i rozwijane będą zadrzewienia śródpolne i przydrożne (szczególnie o charakterze unikalnym przyrodniczo lub kulturowo) oraz prowadzone będą nowe przydrożne nasadzenia z przewagą krzewów rodzimych o bujnym ulistnieniu, zwłaszcza w regionach najbardziej narażonych na suszę i pustynnienie, o niskim procencie lesistości. *Polityka ekologiczna państwa 2030* będzie stanowiła podstawę do inwestowania środków europejskich z perspektywy finansowej na lata 2021-2027. Strategia wspiera także realizację celów i zobowiązań Polski na szczeblu międzynarodowym, w tym na poziomie unijnym oraz ONZ, szczególnie w kontekście celów polityki klimatyczno-energetycznej UE do 2030 oraz celów zrównoważonego rozwoju ujętych w Agendzie 2030.

Polityka ekologiczna państwa 2030 uchyla Strategię "Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko - perspektywa do 2020 r." w części dotyczącej Celu 1. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska i Celu 3. Poprawa stanu środowiska.

9. PODSUMOWANIE I WNIOSKI

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Wołowskiego na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2024 stanowił podstawowe narzędzie prowadzenia polityki ekologicznej w powiecie w latach 2020-2021. Podstawowym założeniem w tworzeniu programów ochrony środowiska na wszystkich szczeblach - od krajowego do gminnego - jest, aby ich realizacja doprowadziła do poprawy stanu środowiska naturalnego, efektywnego zarządzania środowiskiem oraz zapewniła skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzyła warunki dla wdrożenia wymagań obowiązującego w tym zakresie prawa. Analizując realizację programu na poziomie powiatowym należy pamiętać, że praktycznie zadania o charakterze wykonawczym, czyli mające bezpośredni wpływ na stan środowiska i związane z jego ochroną przed szkodliwym oddziaływaniem, obciążają samorząd powiatu i gmin oraz podmiotów gospodarczych. Charakter zadań z zakresu ochrony środowiska wykonywany przez samorząd powiatu wpływa na możliwości bezpośredniej i pośredniej ochrony środowiska na terenie powiatu.

W niniejszym opracowaniu przedstawiono zadania, które były realizowane w latach 2020-2021 - do najważniejszych z nich można zaliczyć zadania w zakresie:

- ochrony powietrza:
 - remonty i przebudowy dróg,
 - budowy odcinków chodników, utwardzania poboczy,
 - remontów instalacji c.o.,
 - realizacji działań termomodernizacyjnych przez mieszkańców,
- klimatu akustycznego:
 - redukcji hałasu, przede wszystkim dzięki działaniom w zakresie poprawy stanu technicznego dróg oraz usprawnienia ruchu drogowego,
- gospodarki odpadami:
 - gospodarowania odpadami komunalnymi (gminy),
 - usuwania wyrobów zawierających azbest,
- zasobów przyrodniczych,
 - bieżącego utrzymania terenów zieleni (pielęgnacja, koszenie, wycinka drzew, nasadzenia),
- nadzwyczajnych zagrożeń środowiska:

- dofinansowania do wyposażenia straży pożarnych,
- finansowania funkcjonowania KP PSP,
- edukacji ekologicznej:
 - organizacji przedsięwzięć ekologicznych w placówkach oświatowych,
 - organizacji działań promujących przedsięwzięcia dotyczące ochrony środowiska w Powiecie Wołowskim,
 - szkoleń w zakresie ochrony środowiska.

Podsumowując należy zauważyć, iż większość zadań zamieszczonych w harmonogramie Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Wołowskiego została zrealizowana już w poprzednich latach lub jest w trakcie dalszej realizacji (zadania ciągłe).

10. LITERATURA

1. Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Wołowskiego na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2024.
2. Sprawozdania z realizacji budżetu Powiatu Wołowskiego za lata 2020-2021.
3. Rejestr form ochrony przyrody publikowany przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska
4. Generalny Pomiar Ruchu, Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad.
5. Program ochrony środowiska przed hałasem dla dróg krajowych oraz części dróg wojewódzkich i gminnych województwa dolnośląskiego, 2019.
6. Roczna ocena jakości powietrza w województwie dolnośląskim, raport wojewódzki za rok 2020 i 2021, GIOŚ-RWMŚ Wrocław.
7. Ocena wód powierzchniowych w województwie dolnośląskim, GIOŚ-RWMŚ Wrocław.
8. Ocena stanu czystości wód podziemnych województwa dolnośląskiego, GIOŚ-RWMŚ Wrocław.
9. Badania PEM w latach 2020-2021, GIOŚ-RWMŚ Wrocław.
10. www.stat.gov.pl, Bank Danych Lokalnych.
11. Materiały Starostwa Powiatowego w Wołowie.
12. Materiały poszczególnych Gmin Powiatu Wołowskiego.